

Statenvoorstel

Griffie

Onderwerp	Onderzoek kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg
Datum	28 maart 2025
P-nummer	P-25-004

Onderwerp

Statenvoorstel van de Controlegeschiedenis naar aanleiding van het onderzoek 'kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg'

Samenvatting

Natuurcompensatie is noodzakelijk om de totale oppervlakte aan natuurgebieden en de kwaliteit hiervan te behouden. Het is hierbij niet alleen van belang dat er goede compensatie afspraken worden gemaakt, maar vooral ook dat deze worden nagekomen. Uit dit onderzoek is gebleken dat hierbij in Limburg nogal eens sprake is van beperkt zicht, omdat de uitvoering van de compensatie onvoldoende wordt gemonitord. Het stellen van concrete termijnen waarbinnen en duidelijke voorwaarden waaronder natuurcompensatie dient plaats te vinden is hierbij belangrijk.

Wel is er aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten van projecten op de natuur.

Doel van het onderzoek is vooral te analyseren en beoordelen of de natuurcompensatieopgave zoals die in de planfase is vastgesteld ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Voorstel

1. Provinciale Staten stemmen in met de uitkomsten van het onderzoek en onderschrijven de conclusies en aanbevelingen.
2. Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen die aan hen zijn gericht over te nemen en Provinciale Staten te informeren over de planning en voortgang hiervan.

Aanleiding en bestuurlijke context

In 2009 en 2013 zijn door de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) twee onderzoeken uitgevoerd inzake natuurcompensatie. In 2009 was de hoofdconclusie dat de provincie Limburg onvoldoende toeziet op een goede uitvoering van natuurcompensatie. In het onderzoek van 2013 is geconstateerd dat de uitvoering van natuurcompensatie beter verloopt en dat de aanbevelingen van de ZRK door GS in belangrijke mate zijn uitgevoerd.

Teneinde te bezien hoe de situatie ruim 10 jaar later is heeft de Controlegeschiedenis opdracht gegeven voor dit nieuwe onderzoek, waarbij de nadruk ligt op casestudy van een zestal natuurcompensatieprojecten.

Gezien het feit dat in de afgelopen 10 jaar de regelgeving inzake natuurcompensatie fors gewijzigd is wordt in het onderzoek ook ruim aandacht besteed aan de huidige van toepassing zijnde regelgeving.

Bevoegdheid

Het vaststellen van de voorliggende onderzoeksoopdracht is een bevoegdheid van de CC.

Verordening van Provinciale Staten van de Provincie Limburg bevattende het Reglement van orde van de Provinciale Staten van Limburg 2024

Artikel 6, lid 10

De Controlecommissie verricht in opdracht van Provinciale Staten of naar aanleiding van een verzoek van een Statenlid, dan wel uit eigener beweging (voorbereidend) onderzoek en laat een onafhankelijk onderzoeksvorstel en een onderzoeksoopdracht opstellen.

Artikel 6, lid 13

De Controlecommissie kan een Statenonderzoeker als bedoeld in het Statuut Statenonderzoeker provincie Limburg, opdracht geven om het feitelijke (voorbereidend) onderzoek uit te voeren en/of te coördineren. De Statenonderzoeker rapporteert hierover aan de Controlecommissie. De Controlecommissie is verantwoordelijk voor het (voorbereidend) onderzoek en rapporteert en adviseert hierover rechtstreeks aan Provinciale Staten.

De navolgende uitgangspunten gelden:

1. het onderzoek wordt uitgevoerd door de Griffie (onderzoeksfunctie PS). Over het onderzoek wordt verantwoording afgelegd aan de CC;
2. uit oogpunt van neutraliteit en privacybescherming, zijn geen namen opgenomen van betrokkenen;
3. de kwaliteit van de opzet van het systeem van de *algemene* – niet casusspecifieke – administratieve organisatie/interne controle (AO/IC) of andere bedrijfsvoeringsprocessen behoort niet tot de scope van het onderzoek;
4. het onderzoek is gericht op het nagaan van feiten en het in beeld brengen van mogelijke verbeteringen;
5. indien tijdens de uitvoering van het onderzoek blijkt dat geen eenduidige beantwoording mogelijk is van de onderzoeksvraag, dan kan het zijn dat aanpassing van de onderzoeksoopdracht, verdieping of vervolgonderzoek aan de orde is. Mocht dit aan de orde zijn, dan wordt dit (tussentijds) teruggekoppeld aan de CC. Deze kan besluiten tot aanpassing, verdieping of afronding van het onderzoek, het raadplegen van specifieke deskundigheid of anderszins besluiten.

Beoogd resultaat

1. De provincie Limburg probeert projecten die natuurgebieden aantasten zoveel mogelijk te voorkomen. Als er wel toestemming wordt gegeven is er aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten van projecten op de natuur;
2. De provinciale inzet op inrichting, beheer, controle en toezicht wordt versterkt;
3. Interne processen worden verbeterd door rollen, taken en verantwoordelijkheid beter te beleggen in de organisatie;
4. Onduidelijkheden over locaties, oppervlaktes, natuurdoelen en termijnen worden weggenomen
5. De informatievoorziening naar Provinciale Staten wordt versterkt en de openbare informatie wordt beter ontsloten;
6. Samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties die kan leiden tot grotere betrokkenheid, gedeelde verantwoordelijkheid en toegang tot extra kennis en middelen, wordt versterkt;
7. Toepassing van een aanpasbare en adaptieve managementbenadering die ruimte biedt voor aanpassing in de inrichtings- en beheerplannen.

In de bestuurlijke reactie zijn bovengenoemde punten nader uitgewerkt in de puntsgewijze reactie op de conclusies en aanbevelingen (zie ook paragraaf argumenten van dit Statenvoorstel).

Argumenten

1.1. Regelgeving en beleid

Advies: Verbeter de regelgeving op het gebied van eindcontrole, het stellen van termijnen en handhavingsinstrumenten.

1.2. Beheer

Advies 1: Ontwikkel gedetailleerde en op de locatie afgestemde beheerplannen, waarin duidelijke richtlijnen zijn opgenomen voor regulier onderhoud (maaien, begrazing en bestrijden invasieve soorten).

Advies 2: Laat verantwoordelijke medewerkers in de uitvoering natuurcompensatieprojecten van begin tot eind volgen, zodat niet alleen de realisatie is geborgd, maar ook het beheer. Op die wijze wordt meer zekerheid verkregen of de nieuw aangelegde natuur voldoende kwaliteit heeft en of die natuur intact zal blijven.

Advies 3: Leg verantwoordelijkheden beter vast in procesbeschrijvingen, zodat altijd duidelijk is welk cluster verantwoordelijk is.

1.3. Termijnen waarbinnen natuurcompensatie wordt uitgevoerd en controles plaatsvinden.

Advies 1: Neem in de natuurinrichtingsovereenkomsten specifieke controledata op en zorg ervoor dat er op die data ook grondige controles plaatsvinden.

Advies 2: Volg de nakoming van contracten dwingend en spreek initiatiefnemers op tijd aan.

1.4. Tijdigheid van controles

Advies: Voer een strak beleid bij planning en uitvoering van controles. Houd dit ook bij zodat het overzicht bij alle betrokken medewerkers beschikbaar is.

1.5. Aanwezigheid inrichtingsplannen en kaartmateriaal

Advies: Besteed meer aandacht aan onderbouwing van de te compenseren oppervlakte, het kaartmateriaal en afspraken over uitvoering.

1.6. Informatie uitwisseling Gedeputeerde Staten – Provinciale Staten

Advies 1: Laat Gedeputeerde Staten elk jaar een overzicht geven van de stand van zaken bij natuurcompensatieprojecten. Bespreek hierbij organisatorische aspecten, risico's, knelpunten en een overzicht van de voortgang van projecten en eventuele bijsturing. Dit zou een onderwerp kunnen zijn in de reguliere P&C cyclus, maar er kan ook apart aan Provinciale Staten worden gerapporteerd.

Advies 2: Zorg ervoor dat vanaf nu een openbaar toegankelijk overzicht wordt bijgehouden van compensatiegebieden met de stand van zaken.

1.7. Handhaving bij financiële compensatie

Advies: Bouw dezelfde controlefrequentie in voor natuurcompensatieprojecten die de provincie zelf uitvoert als bij natuurcompensatieprojecten die de provincie Limburg laat uitvoeren. Creëer duidelijkheid wie deze controles uitvoert (centraal aanspreekpunt).

1.8. Ambtelijke afhandeling zonder raadpleging van GS of PS

Advies: Majeure wijzigingen van compensatie overeenkomsten dienen altijd, in elk geval, voorgelegd te worden aan Gedeputeerde Staten. Zij kunnen dan beslissen of Provinciale Staten hierbij betrokken dienen te worden.

1.9. Implementatie van de aanbevelingen uit dit onderzoek

Advies: Geef de opdracht aan Gedeputeerde Staten om een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht aan Provinciale Staten te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

1.10. Informeren burgers

Advies: Reserveer een deel van de provinciale website voor informatie over natuurcompensatie.

Risico's en kanttekeningen

Aantasting van de Limburgse natuur

Het niet voldoen aan de natuurcompensatieregelgeving kan leiden tot aantasting en afkalving van Limburgse natuurgebieden.

Financiën

Dekking van uitgaven voor natuurcompensatie vindt plaats via het beleidskader 'perspectief voor het landelijk gebied'. In de begroting 2025 gespecificeerd als het programma 'natuur en landschap' met drie aandachtsgebieden.

1. Natuur, biodiversiteit en fauna;
2. Limburgs Programma Landelijk Gebied;
3. Landschap.

Communicatie

Op 28 maart 2025 heeft de Griffie het rapport 'kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg' naar de leden van Provinciale Staten gestuurd. Dit rapport bestaat uit het dossieronderzoek, het veldonderzoek, de bestuurlijke reactie en het nawoord van de Controlecommissie op de bestuurlijke reactie.

Vervolg

De verdere gang van zaken ziet er als volgt uit:

1. 11 april 2025: Informatiesessie met de Statenonderzoeker en Geonius.
2. 25 april 2025: Inhoudelijke behandeling van het rapport in de Statencommissie LEO
3. 9 mei 2025: Behandeling van het rapport in de Provinciale Statenvergadering

Bijlage(n)

1

**ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG**

No: P- 25-004

Onderwerp: Onderzoek 'kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg'

Provinciale Staten van Limburg;
besluiten:

1. Provinciale Staten stemmen in met de uitkomsten van het onderzoek en onderschrijven de conclusies en aanbevelingen.
2. Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen die aan hen zijn gericht over te nemen en Provinciale Staten te informeren over de planning en voortgang hiervan.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 mei 2025

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter

Kwaliteit uitgevoerde natuur- compensatie in Limburg

**Nota van bevindingen met
conclusies en aanbevelingen**

Inhoud

1	Aanleiding en opzet van het onderzoek	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Verantwoordelijkheden Rijk, provincie en gemeenten	5
1.3	Wat is er onderzocht	6
1.4	Onderzoeksvragen, afbakening en aanpak	7
1.5	Leeswijzer	9
2	Van toepassing zijnde regelgeving en eisen aan natuurcompensatie	10
2.1	Landelijke regelgeving	10
2.2	Provinciale regelgeving en beleid	11
2.3	Eisen aan natuurcompensatie	13
2.4	Processen en rollen bij natuurcompensatie	15
3	Natuurcompensatie in de praktijk. Van plan naar aanbesteding	20
3.1	Ontwikkeling Schinnen Beekdaelen	21
3.2	Natuurbegraafplaats Mookerhei	22
3.3	Pompstation Breehei WML	24
3.4	Nieuw hoofdkantoor Canon (voorheen OCE) Venlo	25
3.5	VDL NedCar	27
3.6	Buitenring Parkstad Limburg (BPL)	29
4	Conclusies, verbeterpunten en aanbevelingen	33
4.1	Algemeen	33
4.2	Aandachtspunten naar aanleiding van veldonderzoek Geonius	34
4.3	Conclusies en aanbevelingen uit dossier- en veldonderzoek	34
	Bronnen en gebruikte afkortingen	37

1. Aanleiding en opzet van het onderzoek

De Controle Commissie (CC) heeft op 03-02-2023 de onderzoeksagenda Provinciale Staten 2023 vastgesteld. De kwaliteit van de uitgevoerde natuurcompensatie is daarin één van de te onderzoeken onderwerpen. De aanvankelijke aanbesteding is teruggetrokken in verband met hoge kosten (€ 180.000,-). Daarna is de onderzoeksopzet aangepast met een prominente rol voor de Statenonderzoeker bij het dossieronderzoek en een aanvullende rol voor een ecologisch adviesbureau (Geonius) voor het veldonderzoek. Vanuit beide disciplines zal aansluiting worden gezocht.

In het eerste hoofdstuk van de nota van bevindingen geven we een inleiding op het onderwerp natuurcompensatie en bespreken we kort wat de focus van het onderzoek is.

1.1 Inleiding

Het natuurbeleid van de overheid richt zich op bescherming en ontwikkeling van de natuur, alsmede op het behoud van biodiversiteit.¹ In de afgelopen jaren is het natuurbeleid gedecentraliseerd van het rijk richting de provincies. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord Natuur (2011) en het Natuurpact (2013). Een van de doelen van deze decentralisatie is om de biodiversiteit te verbeteren door tot 2027 80.000 hectare nieuwe natuur te realiseren.²

Met de komst van de Wet natuurbescherming (Wnb)³ in 2017 zijn de afspraken ook vertaald naar wetgeving. De Wnb zorgt voor:

- Eenvoudigere regels voor natuurbescherming;
- Decentralisatie van bevoegdheden naar provincies;
- Goede aansluiting op het omgevingsrecht.

Een groot deel van de bevoegdheden die eerst bij het Rijk lagen zijn daarbij formeel overgedragen aan de provincies.

Teneinde de ecologische waarde van de natuur (hierna: natuurwaarden) te beschermen zijn ingrepen met een nadelig effect op natuurgebieden verboden. Toch zijn er aanvragen van initiatiefnemers die een ontwikkeling wensen te realiseren. Deze initiatiefnemers variëren van particulieren die een woning willen bouwen tot overheden die een weg willen aanleggen. Slechts bij uitzondering en onder voorwaarden staat de wet een ontwikkeling toe.

1 Zie voor actuele ontwikkelingen www.rijksoverheid.nl, van Dam, Pols, Scholenberg Veerkamp, Naar een breder gedragen natuurbeleid in Nederland, 2024.

2 Zie voor verdere informatie het rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving 'Lessen uit 10 jaar Natuurpact, juli 2023.

3 Sinds 1 januari 2024 is de Wet Natuurbescherming vervangen door de Omgevingswet.

Afhankelijk van het type natuurgebied is er verschillende wet- en regelgeving van toepassing. We onderscheiden vier typen beschermingsregimes:

- Gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden⁴ (N2000-gebieden, die onderdeel uitmaken van Natuurnetwerk Nederland);
- Soortenbescherming⁵;
- Bescherming Houtopstanden⁶;
- Ruimtelijke bescherming op grond van de Omgevingsverordening⁷.

Voor alle duidelijkheid moet gezegd worden dat dit onderzoek zich toespitst op compensatie op grond van de ruimtelijke bescherming in de omgevingsverordening.

Op basis van het type natuurgebied wordt de aanvraag voor een ingreep aan de voorwaarden getoetst. Er wordt altijd getoetst of er sprake is van een groot openbaar belang.

Hierbij wordt getoetst of er een dwingende reden van openbaar belang bij ingrepen is, een zorgvuldige afweging van alternatieven voor de ingreep plaatsvindt of het zoveel mogelijk voorkomen van negatieve effecten op de kwantiteit, kwaliteit en samenhang van de natuur (zie ook de Habitatrichtlijn⁸) wordt afgewogen.

De schade aan de natuur moet worden gecompenseerd door vervangende natuur elders. De compensatie vindt plaats op basis van de Omgevingsverordening Limburg.⁹

Eerste inzet is om ingrepen die de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) aantasten niet toe te staan. De WKW verwijzen naar de belangrijkste ecologische en landschappelijke elementen die behouden en versterkt dienen te worden; denk hierbij aan specifieke flora en fauna of unieke landschapskenmerken. Initiatiefnemer moet een alternatievenstudie overhandigen. Indien blijkt dat er geen alternatieven zijn die geen of minder schade toebrengen aan het NNL dan kan worden gekeken naar de mogelijkheden die de Omgevingsverordening Limburg heeft om ingrepen onder bepaalde voorwaarden toch toe te laten. De provincie zet met deze werkwijze in op bescherming van de natuur en het vroegtijdig afstemmen met betrokken partijen zoals initiatiefnemers en gemeenten. Op die wijze wordt er aan de voorkant al samengewerkt, waarbij negatieve effecten op natuurgebieden zoveel als mogelijk worden voorkomen.

Het uitgangspunt van het natuurbeleid is dat verlies van natuurwaarden zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Aantasting van beschermde natuurgebieden door ruimtelijke ingrepen is in principe niet toegestaan. Als dergelijke ruimtelijke ingrepen een groot openbaar belang dienen en er geen alternatieven voor zijn, kunnen zij toch onder strikte voorwaarden worden toegestaan; het zogenaamde **‘nee, tenzij-beleid’**.

4 Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde gebieden. Nederland telt 162 Natura 2000 gebieden.

5 Hierbij kan het gaan om actieve soortenbescherming (voorbeeld het creëren van beschermde gebieden) of passieve soortenbescherming (bestaande habitats en ecosystemen worden beschermd tegen schadelijke invloeden, zoals vervuiling of infrastructuurprojecten).

6 Houtopstanden zijn eenheden van bomen, struiken, hakhout of grienden die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan of rijbepantingen met meer dan 20 bomen.

7 Dit vormt een belangrijk aspect van de Omgevingswet die sinds 1 januari 2024 van kracht is. Deze wet bundelt 26 oude wetten waaronder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet natuurbescherming (Wnb).

8 Richtlijn van de Europese Unie met bepalingen welk type natuurgebieden beschermd moeten worden door de lidstaten.

9 Zie hiervoor met name bijlage IX Natuurcompensatie van de versie vanaf 1 januari 2024

Mitigatie van negatieve natuureffecten gaat voor compensatie van natuur. Wanneer NNN wordt aangetast zal er altijd ook NNN gecompenseerd worden. Compensatie is de laatste stap die wordt toegepast als een activiteit een negatief effect op natuur dreigt te hebben. De hierboven beschreven werkwijze geldt voor de ruimtelijke bescherming van natuur. Soortenbescherming en compensatie op grond daarvan kennen een eigen regime.

1.2 Verantwoordelijkheden Rijk, provincie en gemeenten

De verantwoordelijkheden voor de bescherming van natuur zijn op verschillende niveaus belegd.

1.2.1 Rijk

Het rijk is eindverantwoordelijk voor het voldoen aan (inter)nationale verplichtingen op het gebied van natuur. Daartoe heeft zij wet- en regelgeving vastgesteld in de Omgevingswet en verder uitgewerkt in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Met de decentralisatie van het natuurbeleid is het rijk de kaders gaan stellen en zijn de provincies verantwoordelijk voor de daadwerkelijke invulling en uitvoering van het beleid. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord Natuur (2011)¹⁰, Natuurpact 2013 en het Natuurpact 2020¹¹. Natuurpact 2020 betrof een lerende evaluatie, waarbij geen nieuwe afspraken zijn gemaakt of geld ter beschikking is gesteld.

1.2.2 Provincie

Provincies hebben, naast gemeenten, veel uitvoerende taken zoals de vergunningverlening voor de Omgevingswet en de wettelijke taak om te zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk; het Natuurnetwerk Nederland (NNN); in Limburg wordt gesproken over het Natuurnetwerk Limburg (NNL) als onderdeel van het NNN. Dit netwerk is ontstaan uit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en omvat gebieden die van belang zijn voor natuurbehoud en -ontwikkeling en biodiversiteit.

Provincies moeten het NNN ook begrenzen en geometrisch vastleggen volgens het Bkl.

De provincie heeft, naast de verantwoordelijkheden voor het NNN, de verantwoordelijkheid voor het behandelen van meldingen voor het vellen van houtopstanden en voor soortbescherming in en buiten het NNL, het verlenen van ontheffingen voor de herplantplicht, vergunningen voor beschermde planten en dieren en het toezicht op naleving van wet- en regelgeving. Ook de bevoegdheid voor het verlenen van vergunningen in het kader van de gebiedsbescherming Natura 2000 berust bij de provincie.

10 Het bestuursakkoord natuur 2011 regelt de overgang van verantwoordelijkheden en middelen voor natuurbeleid van het Rijk naar de provincies met als doel een effectiever en lokaal geïntegreerd natuurbeleid.

11 Dit is een overeenkomst tussen het Rijk en provincies waarin afspraken zijn vastgelegd over het aantal hectare natuur dat provincies tussen 2011 en 2027 inrichten. Zie voor verdere informatie ook Planbureau voor de Leefomgeving, Lessen uit 10 jaar Natuurpact, 2023

1.2.3 Gemeenten

Het verlenen van omgevingsvergunningen is een belangrijke algemene taak van gemeenten.

In de Omgevingsverordening zijn instructieregels opgenomen ter bescherming van het NNN. Gemeenten voeren deze regels uit bij het vaststellen van omgevingsplannen. Indien gemeenten hiervan af willen wijken moeten zij dit in een vroeg stadium afstemmen met de provincie. Als er een ontwerp omgevingsplan door de gemeente is vastgesteld met een provinciaal belang wordt dit beoordeeld door de provincie, die een zienswijze kan indienen.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op naleving van de regels uit het omgevingsplan. In de regels van een omgevingsplan kan een 'voorwaardelijke verplichting' op worden genomen voor natuurcompensatie. Hierin wordt dan voorgeschreven dat pas van een bestemming gebruik mag worden gemaakt als de compensatiemaatregelen zijn uitgevoerd. Deze bestuurlijke waarborg maakt handhavend optreden gemakkelijker.

Tot slot verlenen gemeenten op basis van de Omgevingswet kapvergunningen. In gemeentelijke verordeningen zijn hiervoor kaders gesteld, meestal in de vorm van kapverordeningen.

1.3 Wat is er onderzocht

In 2009 heeft de Zuidelijke Rekenkamer in het rapport 'kwaliteit natuurcompensatie provincie Limburg' het volgende geconstateerd:

'De provincie Limburg ziet onvoldoende toe op een goede uitvoering van de compensatie van aangetaste, beschermde natuur. Dat is de hoofdconclusie van een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer naar de kwaliteit van de natuurcompensatie provincie Limburg. De rekenkamer heeft het onderzoek op 15 december 2009 aangeboden aan Provinciale Staten.'

In 2013 heeft er een vervolgonderzoek plaatsgevonden¹² waarin wordt geconstateerd:

'De provincie Limburg zorgt ervoor dat de uitvoering van natuurcompensatie beter verloopt dan een paar jaar geleden. Dat blijkt uit een onderzoek dat de Zuidelijke Rekenkamer in 2013 heeft ingesteld in vervolg op eerder onderzoek uit 2009. Ook de opdrachten van Provinciale Staten naar aanleiding van het eerdere rekenkameronderzoek zijn door Gedeputeerde Staten in belangrijke mate uitgevoerd.'

Natuurcompensatie is een ruimtelijk spoor en komt voort uit de voormalige Wet Ruimtelijke Ordening (Wro) en de uitwerking daarvan het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro).

¹² Kwaliteit natuurcompensatie provincie Limburg (vervolgonderzoek), oktober 2013, Zuidelijke Rekenkamer

¹³ Rekenkamer Oost-Nederland, Natuur goed maken (natuurcompensatie provincie Overijssel), 2019, Noordelijke Rekenkamer, Natuurcompensatie, 2023.

Door allerlei knelpunten zoals ingewikkelde regelgeving, moeilijke beschikbaarheid van locaties, het vinden van geschikte gebieden voor compensatie, het opstellen van beheerplannen en onvoldoende ecologische kennis verloopt de compensatie niet altijd even goed. Uit rekenkameronderzoeken¹³ is gebleken dat in een aantal van de onderzochte provincies weinig regievoering bestaat en dat er tekortkomingen zijn in beleid, uitvoering en de monitoring van natuurcompensatie.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt¹⁴:

Voldoet de uitgevoerde natuurcompensatie die de provincie Limburg uitvoert of laat uitvoeren bij de aanleg van fysieke projecten? De natuurcompensatieopgave zoals die in de planfase is vastgesteld geldt daarbij als uitgangspunt. In dit onderzoek ligt de nadruk op gebiedsbescherming. Alleen voor Buitenring Parkstad Limburg is ook beperkt gekeken naar soortbescherming.

Aanvankelijk was het de bedoeling van Provinciale Staten twee grote projecten te onderzoeken; te weten VDL Nedcar en Buitenring Parkstad Limburg. Vanuit de Controlecommissie is nadrukkelijk de vraag naar voren gekomen om ook te kijken naar enkele kleinere natuurcompensatieprojecten. In overleg met het cluster Natuur en Water zijn vier andere projecten gekozen waar verschillende aspecten van natuurcompensatie speelden. Er is in dit onderzoek sprake van een beperkte selectie uit de lopende projecten. Wel is gepoogd conclusie en aanbevelingen zoveel als mogelijk te baseren op meerdere van de zes onderzochte projecten.

1.4 Onderzoeksvragen, afbakening en aanpak

De Controlecommissie heeft 3 februari de Onderzoeksagenda Provinciale Staten 2023 vastgesteld. De 'kwaliteit van de uitgevoerde natuurcompensatie bij aanleg van fysieke projecten' is daarin één van de te onderzoeken onderwerpen. In een eerder stadium is de aanbesteding teruggetrokken in verband met hoge kosten (€ 180.000,-). Rekening houdend met de opmerkingen die gemaakt zijn in de Controlecommissie van 24 november 2023 is de onderzoeksopzet aangepast met een prominente rol voor de Statenonderzoeker bij het dossieronderzoek en een aanvullende rol voor Geonius voor het veldonderzoek. Vanuit beide disciplines wordt aansluiting gezocht.

Voor wat betreft de onderzoeksopzet gelden de volgende uitgangspunten (genoemde verwijzingen hebben betrekking op het Statuut Statenonderzoeksfunctie Provincie Limburg 2024);

- Het onderzoek wordt vastgelegd in een rapport van bevindingen waaraan conclusies en aanbevelingen worden verbonden (artikel 1 e);
- De Statenonderzoeker oefent de in dit statuut omschreven bevoegdheden inhoudelijk onafhankelijk uit (artikel 2 lid 2);
- Voordat een rapport aan Provinciale Staten wordt aangeboden, wordt aan Gedeputeerde Staten de gelegenheid geboden om onder oplegging van geheimhouding voorafgaand aan die aanbieding een schriftelijke bestuurlijke reactie op het concept-

¹⁴ Zie bijlage voor het onderzoeksvoorstel van 21-12-2023

rapport op te stellen. Hiervoor wordt een termijn van maximaal 15 werkdagen gehanteerd, tenzij een andere termijn wordt afgesproken (artikel 14 lid 1). De bestuurlijke reactie wordt samen met het rapport en eventueel een nawoord van de opdrachtgever aangeboden aan Provinciale Staten (artikel 14 lid 2).

De onderzoeksvragen uit het onderzoeksvoorstel van 21 december 2023 vormen het uitgangspunt van dit onderzoek:

- a. Hoe draagt de provincie zorg voor het behoud van natuurwaarden bij activiteiten in natuurgebieden waarbij natuurcompensatie moet plaatsvinden?
- b. Welke eisen stelt de provincie aan de natuurcompensatie? Zijn deze eisen voor alle partijen duidelijk?
- c. Hoe wordt de natuurcompensatie in het vastgestelde plan omgezet in een uitvoeringsgereed ontwerp en aanbesteed? (o.a. welke eisen worden er gesteld aan het plantmateriaal en welke uitvoeringsnormen en richtlijnen worden gehanteerd). Dit gaat over de wijze waarop in de planfase aandacht wordt besteed aan uitvoering en beheer.
- d. Hoe vindt de aanleg en uitvoering plaats (controle op uitvoering en nazorg)
- e. *Optioneel - 'Blijkt uit de registratie van de provincie dat verdwenen natuur tijdig, kwantitatief en kwalitatief voldoende wordt gecompenseerd?*
- f. *Optioneel - 'Hoe vult de provincie haar regierol op het gebied van natuurcompensatie in en welke verbeteringen zijn er binnen het natuurcompensatiebeleid mogelijk?*

Let op: De vraag omtrent regierol is pas belangrijk als het onderzoek uitwijst dat natuurcompensatie niet goed werkt.

De onderzoeksvragen maken duidelijk dat beleid en toekomstvisie geen onderzoeksthema's zijn in dit onderzoek. Wel is in dit onderzoek in kaart gebracht welke overheidsorganen een rol spelen bij natuurcompensatie. Ook is toegelicht welke regelgeving van toepassing is als het gaat om natuurcompensatie. Deze informatie is van belang voor Provinciale Staten om zich een mening te kunnen vormen over het hoofdthema van dit onderzoek 'natuurcompensatie in de praktijk; van plan naar aanbesteding'.

De onderzoeksvragen zijn beantwoord via case study door middel van documentanalyse, dossieronderzoek, veldonderzoek en verdiepende interviews met betrokkenen binnen de provinciale organisatie. Van de interviews zijn verslagen gemaakt en voor een groot deel zijn verdiepende antwoorden via mail gegeven.

De onderzochte projecten zijn aan de hand van een projectenlijst geselecteerd, waarbij kwalitatief en kwantitatief onderzoek heeft plaatsgevonden. Bij de uitvoering van dit onderzoek is de meest actuele literatuur en regelgeving geraadpleegd.

Er is bij de totstandkoming van dit onderzoek rekening gehouden met inhoudsvaliditeit, hetgeen wil zeggen dat er gekeken is naar in hoeverre een volledige meting plaats kan vinden met de gebruikte onderzoeksmethode. Met de hoofdvragen die bij elk project zijn gesteld kan een volledig inzicht in de onderzoeksvragen worden verkregen.

Aanvankelijk was het in dit onderzoek de bedoeling dat er twee projecten onderzocht zouden worden; VDL Nedcar en Buitenring Parkstad Limburg. Teneinde de externe validiteit van het onderzoek te verhogen zijn er vier extra projecten in kaart gebracht. Dit blijft een beperkte hoeveelheid, maar biedt voldoende houvast conclusies te trekken en aanbevelingen te doen; ook vanwege het feit dat gezocht is naar situaties die vaker voorkomen als basis voor conclusies en aanbevelingen.

Voor de betrouwbaarheid van een onderzoek is de mate van wetenschappelijkheid van bronnen van belang. Daar waar nodig zijn in dit onderzoek deze bronnen vermeld, maar het is goed om op te merken dat dit onderzoek vooral praktisch van aard is, waarbij zes

concrete projecten onderzocht zijn met als hoofdvraag of de natuurcompensatie zoals die in de planfase is vastgesteld ook daadwerkelijk is gerealiseerd. Hiervoor is minder wetenschappelijke onderbouwing nodig, maar wordt vooral gekeken naar de toepassing van regels en beleid.

Het door Geonius uitgevoerde onderzoek was gericht op de realisatie en het direct daaropvolgende beheer.

Er is gekeken naar het aanslaan van de aangeplante vegetatietypen voor zover dit in de tijd (aantal ontwikkeljaren aansluitend op inrichting op moment van inspectie) mogelijk was. Dit is gebeurd via een veldinspectie, waarbij niet is gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige natuurwaarden in het gebied. Ook zijn hierover geen aannames gedaan maar is puur geoordeeld of de natuurdoeltypen zoals die als oppervlakte gecompenseerd moesten worden op basis van de beschikbare inrichtingsgegevens ook aanwezig waren.

De ontwikkeling van een natuurdoeltype inclusief het netwerk aan doel- en kensoorten neemt voor veel natuurdoeltypen een lange periode in beslag en is afhankelijk van het goed aanslaan van de beoogde inrichting alsmede van correct toegepast beheer maar ook van de aanwezigheid van deze doel- en kensoorten in en in de omgeving van het betreffende gebied. Of de beoogde natuurwaarde voor het betreffende natuurdoeltype (waarbij wij natuurwaarde definiëren als aanwezige populaties en voorkomen van flora en faunasoorten die als kensoorten en doelsoorten zijn te herleiden uit de provinciale en landelijke natuurnetwerk literatuur) ook is of wordt behaald vergt een geheel andere onderzoeksopzet met andere onderzoeksvragen. Hierover kan Geonius in kader van de geleverde inspanning geen uitspraken doen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 besteden we aandacht aan de van toepassing zijnde regelgeving op het gebied van natuurcompensatie in de provincie Limburg en beschrijven we de eisen die de provincie Limburg stelt aan natuurcompensatie. Ook zal in dit hoofdstuk worden ingegaan op welke wijze natuurcompensatie procesmatig wordt geborgd binnen de provincie Limburg.

In hoofdstuk 3 beschrijven we hoe natuurcompensatie in het vastgestelde plan wordt omgezet in een uitvoering gereed ontwerp en wordt aanbesteed. Hiertoe zijn zes natuurcompensatiegebieden onderzocht.

Er wordt stilgestaan bij de vraag of natuur tijdig, kwantitatief en kwalitatief voldoende wordt gecompenseerd. Ook zal gekeken worden naar de regierol van de provincie en welke verbeteringen daarin mogelijk zijn. Tevens wordt er een link gelegd tussen het dossieronderzoek en de veldinspectie door Geonius.

Tot slot worden in hoofdstuk 4 conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

Als bijlage bij het onderzoek wordt het ecologisch deel van het onderzoek uitgevoerd door Geonius gepresenteerd. Geonius heeft de kwalitatieve veldinspectie met oppervlaktemeting uitgevoerd en de uitgevoerde natuurcompensatiemaatregelen geanalyseerd en beoordeeld.

2. Van toepassing zijnde regelgeving en eisen aan natuurcompensatie

Door overheden op verschillend niveau zijn regelingen vastgesteld voor de bescherming van natuurgebieden. Zo is er Europese wetgeving, landelijk vastgestelde wetten, provinciale regelgeving en hebben ook gemeenten hun eigen beleid. Deels is deze regelgeving overlappend, zodat meerdere beschermingsregimes van toepassing kunnen zijn op een natuurgebied. In tabel 1 wordt weergegeven welke regelgeving van toepassing is per beschermingsregime.

Tabel 1: overzicht regelgeving natuurcompensatie

Niveau wetgeving en beleid			
EU	Nationaal	Provinciaal	Gemeentelijk
Vogel- en habitatrichtlijn ¹⁵ en de Europese Natuurherstelverordening ¹⁶	• Omgevingswet • Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) • Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)	• Provinciale omgevingsvisie Limburg (POVI)¹⁷ • Limburgs Natuurprogramma¹⁸ • Omgevingsverordening Limburg	Per gemeente eigen APV en bestemmingsplan.

2.1 Landelijke regelgeving

De Omgevingswet is in werking getreden op 1 januari 2024, samen met de invoeringswet. Op hetzelfde moment zijn ook de vier uitvoeringsbesluiten in werking getreden.

In art. 2.44, vierde lid, wordt aangegeven dat het NatuurNetwerk Nederland (NNN) in een Omgevingsverordening moet worden begrensd.

Bij het provinciebestuur berusten toebedeelde taken voor de fysieke leefomgeving. In art. 2.18 lid 1 g staan de taken opgenomen op het gebied van natuur.

¹⁵ In deze richtlijn wordt aangegeven welke planten, dieren en hun natuurlijke habitats (leefgebieden) beschermd moeten worden door de lidstaten van de Europese Unie.

¹⁶ Doelstelling is om in 2030 20% van de natuur te herstellen en tegen 2050 alle Europese ecosystemen.

¹⁷ Omgevingsvisie Limburg 2021 is een strategische en lange termijn visie op de fysieke leefomgeving.

¹⁸ In het natuurprogramma 2020-2030 wordt ingezet op robuuste natuur, Limburg natuurinclusief en Limburgers voor groen.

- Behoud en herstel van dier- en plantensoorten die van nature in het wild in Nederland voorkomen in overeenstemming met internationale verplichtingen;
- Zorgdragen voor het treffen van maatregelen voor Natura 2000-gebieden en voor bijzondere nationale natuurgebieden;
- Preventie en beheersing van de invasieve uitheemse soorten.

In de Omgevingswet zijn alleen de hoofdlijnen van het omgevingsrecht opgenomen.

Om hieraan verder uitvoering te geven is voor natuurcompensatie van belang het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Het Bkl stelt de inhoudelijke normen voor gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk met het oog op het realiseren van de nationale doelstellingen en het voldoen aan internationale verplichtingen. Het richt zich dus tot bestuursorganen en stelt inhoudelijke randvoorwaarden vast voor hun taakuitoefening. Het Bkl bevat daartoe onder meer instructieregels, omgevingswaarden, regels voor omgevingsverordeningen en waterschapsverordeningen, omgevingsvergunningen, monitoring, gegevensverzameling en beheer. De provincie moet volgens het Bkl in de OVL instructieregels opnemen die ervoor zorgen dat de:

- Oppervlakte blijft behouden;
- Samenhang blijft behouden;
- Kwaliteit blijft behouden;
- Het NNL verbetert.

De artikelen 7.5 tot en met 7.8 bevatten de vanuit het Rijk opgelegde instructieregels voor natuurbescherming, die de provincie toepast bij het opstellen van de omgevingsverordening. Deze instructieregels zijn gericht op de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NatuurNetwerk Nederland. De provincie moet regels opnemen in de OVL ten behoeve van de hierboven onder 1 t/m 4 genoemde doelen. Hoe de provincie precies aan deze verplichting wil voldoen staat primair ter beoordeling aan de provincie zelf.

2.2 Provinciale regelgeving en beleid

De provinciale omgevingsvisie Limburg (POVI) neemt een centrale plek in het omgevingsbeleid van de provincie Limburg in. Deze omgevingsvisie is in oktober 2021 door PS vastgesteld. Het richt zich op de langere termijn (2030-2050) en beschrijft de samenhang tussen onderwerpen zoals wonen, bodem, infrastructuur, milieu, ruimtelijke economie, water, natuur, luchtkwaliteit, landschap en cultureel erfgoed. Ook aspecten op het gebied van gezondheid, veiligheid en gezonde leefomgeving worden in de omgevingsvisie meegenomen.

In de hoofdstukken 14 (Natuur) en 15 (landschap) wordt ingegaan op de provinciale belangen als het gaat om natuur:

- Het in stand houden en waar mogelijk versterken van de biodiversiteit;
- Het realiseren van een robuust natuur-, bos en waternetwerk en een groen dooraderd landelijk gebied;
- De maatschappelijke verankering en beleefbaarheid van natuur;
- Het behouden en versterken van kenmerkende kwaliteiten en afwisseling van het Limburgs landschap, waaronder de groenblauwe mantel, Nationale Parken, Nationaal Landschap Zuid-Limburg en stad- en landzones.

In het Limburgs Natuurprogramma is de hierboven genoemde omgevingsvisie nader uitgewerkt. Hierin wordt onder andere aangegeven op welke wijze de provincie Limburg invulling geeft aan haar wettelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Dat gebeurt aan de hand van drie programmalijnen. Voor het onderwerp van dit onderzoek is de programmalijn Robuuste Natuur van belang. Hier wordt onder andere het volgende gezegd over natuurcompensatie¹⁹:

‘Bescherming van bestaande natuur tegen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is belangrijk, onder meer omdat de ontwikkeling van vervangende natuur tijd kost en risico op kwaliteitsverlies met zich meebrengt (zeker voor nauwelijks vervangbare habitats als oude bossen). We versterken daarom de bescherming door natuurcompensatie minder aantrekkelijk te maken. Daarbij heeft het uitvoeren van de compensatie, door degene die aantast, in natura de voorkeur boven financiële afkoop (waarbij de Provincie immers met een verantwoordelijkheid wordt belast). Het uitgangspunt is dat de compensatie gerealiseerd wordt vóór de aantasting van het natuurnetwerk. Indien dit niet mogelijk blijkt, zal de compensatie op een andere wijze onomkeerbaar geborgd worden (bijvoorbeeld via ruimtelijke borging én realisatietermijn).’

Het is van belang aan te geven dat het Natuurprogramma pas uitwerkingskracht krijgt als het ook in de omgevingsverordening is verankerd. Dat is op dit moment nog niet het geval en hangt af van de wensen die GS hieromtrent hebben. Het vaststellen van de verordening is uiteindelijk een bevoegdheid van Provinciale Staten.

De meest concrete regels zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 geldt er een nieuwe omgevingsverordening die past binnen het kader van de Omgevingswet. Provinciale Staten hebben deze nieuwe Omgevingsverordening vastgesteld in de vergadering van 17 december 2021 en gewijzigd op 16 december 2022. Het beschermingsregime voor het NNL is ongewijzigd gebleven ten opzichte van de OVL 2014. In deze regeling springt het meest in het oog de natuur- en landschapsbescherming. De zone ‘Goudgroene natuur’ heeft de naam Natuurnetwerk Limburg (NNL) gekregen en de ‘Zilvergroene’ en ‘Bronsgroene’ zones zijn samengevoegd tot de ‘Groen-Blauwe Mantel’. Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat op grond van het beschermingsregime van de ‘Groen-Blauwe Mantel’ ook natuurcompensatie vereist kan zijn.

De Omgevingsverordening Limburg beschermt het Natuurnetwerk Limburg, dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland voor zover het ontwikkelingen betreft die plaatsvinden binnen het NNL en die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten. Dat is opgenomen in artikel 8.2. Dat wil niet zeggen dat er nooit iets anders kan binnen het Natuurnetwerk Limburg dan natuurontwikkeling. Er zijn uitzonderingen mogelijk en die staan in de artikelen 8.3 tot en met 8.7. In dit laatstgenoemde artikel is het compensatiebeleid van de provincie Limburg opgenomen. In bijlage IX van de OVL wordt dit verder uitgewerkt. De OVL biedt geen bescherming aan het NNL voor ontwikkelingen met een nadelig effect op het NNL, die plaatsvinden buiten het NNL.

¹⁹ Limburgs Natuurprogramma 2023-2030, pagina 60

2.3 Eisen aan natuurcompensatie

Natuurbescherming is een onderdeel van het natuurbeleid van de provincie Limburg. Er zijn door de provincie verschillende initiatieven en programma's opgesteld om de biodiversiteit te behouden en de natuur te beschermen.²⁰

Bij de compensatie van gebiedsingenrepen van een groot openbaar belang in het NatuurNetwerk Limburg (NNL) en bij ingrepen met negatieve effecten op natuurwaarden in de Groenblauwe Mantel (GBM) gelden de regels uit de Beleidsregel Natuurcompensatie (bijlage IX van de Omgevingsverordening Limburg). Dit is van toepassing voor gebiedsbescherming NNL op basis van de OVL. De verordening is een wet, die voor iedereen binnen de provincie geldend is; in de beleidsregels wordt bepaald hoe de provincie haar bevoegdheden uitoefent. In artikel 3 lid 1 is als uitgangspunt opgenomen dat in beginsel financieel gecompenseerd dient te worden. Gedeputeerde Staten stellen in het eerste kwartaal van elk kalenderjaar de hoogte van het normbedrag vast per hectare voor financiële compensatie (artikel 5 lid 1). De initiatiefnemer stort het compensatiebedrag op een rekening bij de provincie Limburg (artikel 5 lid 2). Conform artikel 6 lid 1 wordt de financiële compensatieverplichting vastgelegd in een overeenkomst.

Indien financiële compensatie niet mogelijk is of niet de voorkeur heeft vindt compensatie in natura plaats (artikel 3 lid 2). Bij compensatie in natura worden de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van de compensatie vastgelegd in een overeenkomst conform artikel 7 onder a. Het belangrijkste uitgangspunt bij natura compensatie is geen nettoverlies aan natuurwaarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang. In artikel 8 staan de eisen opgesomd waaraan compensatie in natura dient te voldoen.

In artikel 9 staan belangrijke opmerkingen aangaande realisatie.

Artikel 9. Realisatietermijn compenserende maatregelen

- 1 De initiatiefnemer meldt aan de Provincie Limburg de voltooiing van de compensatie.
2. De compensatie dient gereed te zijn voor aanvang van de activiteit.

Bij compensatie in natura draagt een initiatiefnemer, overheden hieronder niet begrepen, zorg voor een bankgarantie ten gunste van de provincie Limburg, waarmee de volledige uitvoering van compensatiemaatregelen kunnen worden gedekt, inclusief kosten van grondverwerving, inrichting en beheer gedurende 10 jaar (artikel 11 lid 1). Hierboven op komt nog een waarborgsom van 50% van de bankgarantie ex artikel 11 lid 3.

Indien compensatie niet vóór de start van de activiteit is gerealiseerd valt de bankgarantie in zijn geheel toe aan de provincie Limburg die daarmee binnen een termijn van drie jaar (het ontbrekende deel van) de compensatie laat uitvoeren (artikel 11 lid 5).

Navraag leert dat er zelden bankgaranties worden gevraagd; alleen aan particulieren en bedrijven. Verreweg de meest compensatieverplichtingen zijn van overheden. Er hoefde nog nooit een bankgarantie uitbetaald te worden.

In de artikelen 8.5 en 8.6 wordt nog aandacht besteed aan bijzondere situaties; de saldobenadering (8.5)²¹ en kleinschalige ingrepen (8.6).

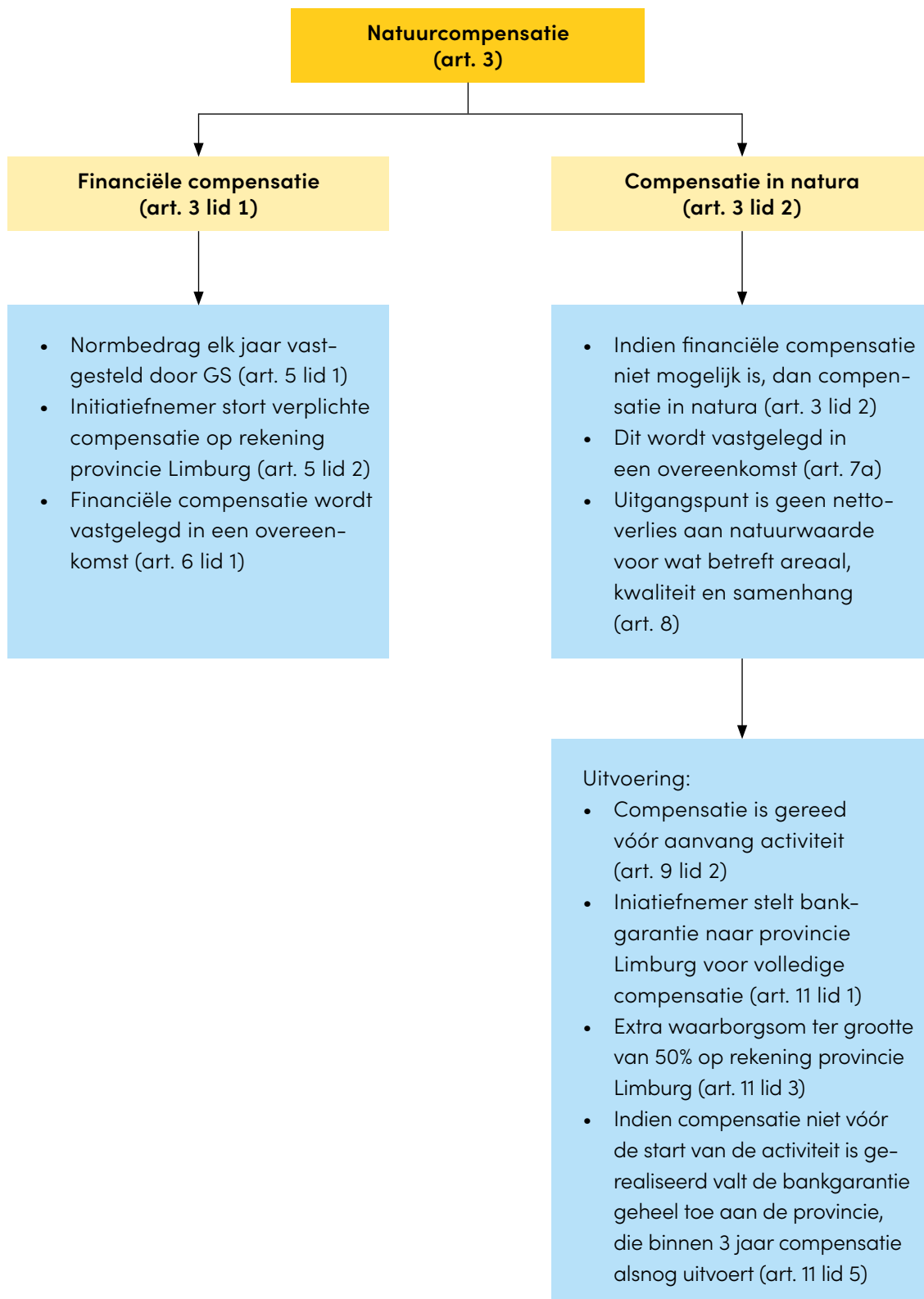
In het geval van samenhangende ruimtelijke ontwikkelingen in het NatuurNetwerk Limburg is de inzet van de saldobenadering van belang. Hierbij gaat de natuur er per saldo op vooruit. Gaat het om een beperkte ingreep die echter leidt tot kwalitatieve versterking van het Natuurnetwerk Limburg dan is de aanpak via een kleinschalige ingreep aan de orde.

²⁰ Zie onder ander het Limburgs Natuurprogramma 2020-2030 en het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG).

²¹ De saldobenadering impliceert dat de positieve effecten van natuurcompensatieprojecten de negatieve effecten kunnen compenseren.

De GS-nota's over het aangaan van natuurcompensatie overeenkomsten worden veelal opgesteld door het cluster Natuur en Water (NW). Voor grotere provinciale projecten ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij projectleiders en programmamanagers. Bij provinciale projecten wordt geen natuurcompensatieovereenkomst opgesteld, maar wordt de compensatieverplichting opgenomen in de besluitvorming van Gedeputeerde Staten.

Tabel 2 stroomschema toepassing beleidsregel natuurcompensatie

2.4 Processen en rollen bij natuurcompensatie

Bij natuurcompensatie zijn veel clusters betrokken. In onderstaande opsomming, afkomstig uit een notitie, is in het kort aangegeven welke stappen doorlopen moeten worden indien er sprake is van natuurcompensatie.²²

Overigens is bij de feitencontrole aangegeven dat deze notitie niet formeel is vastgesteld en op punten achterhaald is door de organisatieontwikkeling. Onder meer het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG) is gepaard gegaan met het verschuiven van verantwoordelijkheden.

Bij de feitencontrole is aangegeven dat natuurcompensatie een onderwerp is dat zich beweegt over de grenzen van de verschillende beleids- en uitvoeringsclusters heen. De notitie, waar hierboven op wordt gedomd heeft als doel om nadere afspraken te maken over de reikwijdte van ieders rol en verantwoordelijkheid. Momenteel worden er voorbereidingen getroffen dit te formaliseren.

Natuur en Water (NW)

- Beleidsmedewerker natuur beoordelen een aanvraag en de onderbouwing voor natuurcompensatie. De ecologische onderbouwing moet van externen/initiatiefnemers zelf komen en beleidsmedewerkers beoordelen deze.
- Afstemming met AJZ van overeenkomsten en toepassingen Omgevingsverordening en Beleidsregel natuurcompensatie.
- Na goedkeuring van de overeenkomst door GS doet NW een verzoek tot wijziging van het Natuurbeheerplan bij PLA.
- NW legt de data vast van de 1^e, 2^e en 3^e controle. Wanneer de compensatie niet in orde is vindt bijsturing plaats op basis van de privaatrechtelijke overeenkomst.
- Houdt een register bij met een overzicht van de natuurcompensatie overeenkomsten en de voortgang daarin. De projecten waarvan de provincie Limburg zelf initiatiefnemer is staan niet in dit overzicht. Dit register wordt ook ter beschikking gesteld van alle clusters, echter niet opgestuurd. Navraag bij ambtenaren leerde overigens dat dit register meer een overzicht is. Het is goed om te realiseren dat de projecten waarbij geen overeenkomst wordt afgesloten (provincie Limburg is zelf initiatiefnemer) geen overeenkomst wordt afgesloten en deze dus ook niet in het overzicht staan.

Plattelandontwikkeling (PLA)

- Verwerkt de kwalitatieve verplichting en de vertaling in het proces van het natuurbeheerplan.
- Het realiseren van afgekochte natuurcompensatie en het realiseren van natuurcompensatie voor provinciale projecten.

Grond en Vastgoed (G&V)

- Zij zorgen voor vastlegging in Sharepoint van de kwalitatieve verplichting en geven dit door aan Plattelandontwikkeling.
- Beheer van natuurcompensatiepercelen in provinciaal eigendom.

²² Onder meer gebaseerd op interne notitie Beleidsregel Natuurcompensatie 2018; processen en rollen op hoofdlijnen, versie 18-02-2021

Financiën (FIN)

- NW maakt met FIN afspraken over vastlegging financiële aspecten in de overeenkomst.
- FIN berekent of na realisatie de kosten voor inrichting en beheer lager uitvallen dan het door de initiatiefnemer betaalde bedrag. Indien dit zo is wordt het verschil terugbetaald.

Organisatie en Informatie (O&I)

- NW en O&I (team gegevensmanagement) maken afspraken over vastlegging (kadastrale kaarten en perceelnummers).
- Verzorging van leveringen aan BIJ12²³ (Voortgangrapportages Natuur (VRN) en Natuurbeheerplan (NBP)).
- De geregistreerde gegevens zijn via een link beschikbaar voor de betrokken clusters.

Ruimte (RMT)

- Rayonplanologen beoordelen waar natuurbelangen worden geraakt en informeren NW hierover.
- Beoordeling van projecten van groot openbaar belang en verdere afweging op grond van de Omgevingsverordening.
- Afstemming met NW over ruimtelijke vastlegging en bescherming van de natuurcompensatie in bestemmings- of omgevingsplan.

Vergunningen, Toezicht en Handhaving²⁴ (VTH)

- Controleert elk jaar 5% van de kwalitatieve verplichtingen. Ambtelijk overleg leerde dat dit kan wisselen afhankelijk van bestuurlijke prioriteiten op basis van het uitvoeringsprogramma.
- Kan handhavend optreden bij afwijkingen
- VTH houdt een overzicht bij van zaken waar handhavend is opgetreden.

Algehele Juridische Zaken (AJZ)

- Levert modelovereenkomsten voor natuurcompensatie die Natuur en Water uitwerken.
- AJZ kan privaatrechtelijk handhavend optreden indien er sprake is van afwijkingen.

23 Onderdeel van het Interprovinciaal Overleg (IPO), dat de provincies ondersteunt bij de uitvoering van wettelijke taken en met kennis, informatie en data over het landelijk gebied en de fysieke leefomgeving.

24 Het cluster VTH heeft geen taak op het vlak van compensatie op grond van de ruimtelijke bescherming (de scope van dit onderzoek). Er ligt wel een taak bij compensatie die wordt gerealiseerd in verband met vergunningverlening soortenbescherming, gebiedsbescherming Natura 2000 of Houtopstanden.

Daarnaast voerde VTH gedurende een pilotperiode (2018 –2023) de controles uit op naleving van de subsidievoorwaarden (SKNL) en de gevestigde kwalitatieve verplichtingen in het van vastgelegde natuurdoeltypes (KV's) van verstrekte natuursubsidies, met een opdracht vanuit het cluster Plattelandsontwikkeling. Na afronding van de controles, werden de bevindingen teruggelegd bij het cluster Plattelandsontwikkeling.

Indien er afwijkingen aangetroffen werden door VTH, dan had VTH hierin geen taak. De benodigde juridische stappen zijn namelijk belegd bij de clusters AJZ en SUB aangezien dit privaatrechtelijke overeenkomsten betreffen. VTH heeft hierin derhalve geen rol.

Specifieke processen en rollen bij financiële compensatie.

Natuur en Water (NW)

- Na goedkeuring van de compensatie overeenkomst door GS wordt bij PLA een verzoek ingediend om het bedrag in te zetten voor natuurcompensatie.

Plattelandsontwikkeling (PLA)

- Plattelandsontwikkeling ontvangt de opdracht om natuurcompensatie in te richten. Opdrachtverstrekking tot de verwerving van de gronden ligt bij het projectteam, denk aan Buitenring Parkstad Limburg of VDL Nedcar).
- Richt in afstemming met NW de gronden na verwerving in.
- De opdracht tot verkoop van percelen komt vanuit het betreffende project waarvoor natuurcompensatie gerealiseerd wordt. Plattelandsontwikkeling is opdrachtnemer van het ontwerpen en realiseren van de compensatie.

Financiën (FIN)

- Ziet in verband met BTW erop toe dat er geen werkzaamheden plaatsvinden op gronden die niet in eigendom van de provincie zijn.
- Regelt verdere BTW zaken
- Regelt fiscale zaken inzake beheer, onderhoud en levering.

Grond en Vastgoed (G&V)

- Vestigt bij financiële compensatie in afstemming met PLA bij verkoop een kwalitatieve verplichting op de compensatiegrond.

Zoals reeds gesteld gaat het in dit onderzoek om de vraag of de afgesproken natuurcompensatie in de planfase ook wordt gerealiseerd. Dat impliceert dat dit onderzoek zich niet richt op de vraag hoe natuurcompensatie is georganiseerd binnen de provincie Limburg. Er is wel voor gekozen om ter informatie in beeld te brengen hoe het onderwerp natuurcompensatie vanuit de verschillende clusters wordt aangevlogen.

Op het eerste gezicht lijkt dit proces op basis van de eerder genoemde notitie overzichtelijk, maar als er zoveel clusters betrokken zijn bij natuurcompensatie bestaat het risico dat clusters op elkaar wachten, er onvoldoende afstemming is en dat werkzaamheden niet of niet grondig genoeg worden uitgevoerd. Dat gebeurt ook en wordt zowel geconstateerd tijdens het dossieronderzoek als ook bij het veldonderzoek.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat dit bij meer dan de helft van de onderzochte projecten voorkomt. Letterlijk werd een keer het volgende gezegd: 'als ik een project heb afgerond ben ik trots, maar wanneer vervolgens blijkt dat we in het beheer steken laten vallen vind ik dat jammer.' In vier van de zes onderzochte projecten kwam het voorgaande naar voren (Schinnen-Beekdaelen, Mookerhei, VDL Nedcar en Buitenring Parkstad Limburg).

In de praktijk zien we dat het cluster Plattelandsontwikkeling samen met het cluster Grond & Vastgoed een rol heeft bij de eventuele overdracht van gronden naar particulieren, gemeenten en waterschappen na inrichting. Op die wijze heeft Grond en Vastgoed de taak gronden te verwerven ten laste van het budget natuurcompensatie. Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat de rol van Grond & Vastgoed volledig zou kunnen worden overgenomen door het cluster Plattelandsontwikkeling. Dit kan echter alleen maar als er voldoende expertise inzake grondverwerving aanwezig is bij het cluster Plattelandsontwikkeling. Het is maar de vraag of het cluster Platteland die kennis in huis moet halen als hij aanwezig is bij een ander cluster. Tijdens de feitencontrole is hierover het volgende gezegd:

‘Plattelandsontwikkeling beschikt niet over de benodigde kennis van de grondmarkt om de taken van Grond en Vastgoed over te nemen. Voor zaken als taxatie, onderhandeling, aankoop/verkoop, gebiedsontwikkelingen en de daarbij behorende overeenkomsten is Grond & Vastgoed verantwoordelijk; deze taken liggen nu niet bij Plattelandsontwikkeling.’

Gebleken is dat het soms mis gaat bij vastlegging en registratie van gegevens door het cluster Organisatie en Informatie. Dit kwam onder andere naar voren bij het project Breehei en Buitenring Parkstad Limburg. Er is te weinig capaciteit bij de rayonecologen om dit te realiseren, waardoor prioritering plaatsvindt. Bij de feitencontrole wordt erkend dat er een periode is geweest waarin weinig prioriteit werd gegeven aan registratie en controle van natuurcompensatie binnen de capaciteit van de rayonecologen.

Bij het veldonderzoek door Geonius is ook gebleken dat goede kaarten en inrichtingsplannen soms ontbreken of onder de maat zijn. Vanuit het cluster O&I wordt overigens aangegeven dat in 2016 een geodatabase is opgemaakt waarvan slechts één keer gebruik is gemaakt (Breehei).

Bij de feitencontrole is ook aangegeven dat de rol van cluster Natuur en Water zich feitelijk toespitst op het maken van beleid en eventueel aanpassen van de verordening inzake natuurcompensatie. Het cluster NW stelt de kaders voor het opstellen van de overeenkomsten en kan daarover adviseren richting cluster Ruimte. Bij de feitencontrole is aangegeven dat het opstellen van een overeenkomst bij het cluster Ruimte zou moeten liggen en de uitvoering en controle van de overeenkomst bij PLA. Dit betreft dan de uitvoering van de fysieke werkzaamheden; de controle van de overeenkomst en de juridische toetsing gebeurt door het cluster AJZ.

Bij de feitencontrole is nog de opmerking gemaakt dat het schrappen van financiële natuurcompensatie het proces een stuk overzichtelijker zou maken; financiële compensatie leidt tot extra regeldruk, maar het is een instrument waar wel gebruik van wordt gemaakt en dat landelijk in elke provincie mogelijk is. Financiële compensatie laten vervallen is dus moeilijk realiseerbaar.

Het natuurcompensatieproces is ingewikkeld. Er zijn veel stappen die genomen moeten worden en er zijn meerdere clusters bij betrokken. Ook al valt het buiten de scope van dit onderzoek is het een goede gedachte na te denken over waar het toezicht op de uitvoering en het beheer van natuurcompensatie dient komen te liggen. Te denken valt hierbij aan de volgende taken.

- Controleren of datgene wat in de planfase is afgesproken ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd;
- Uniforme aanpak van opzet en aanpak van beheer- en inrichtingplannen;
- Beheer conform de gemaakte afspraken;
- Bevordering van samenwerking met lokale gemeenschappen en natuurorganisaties;
- Aanjager op het moment dat zaken stilvallen en op gang moeten worden gebracht.

Op welke wijze dit vormgegeven zou moeten worden zou een onderwerp kunnen zijn voor een meer op de organisatie gericht onderzoek, waar dan met name in wordt gegaan op beleids- en procesmatige zaken. Met behulp van de 'lean' methodiek zou dit verder uitgewerkt kunnen worden.

Dit zou ook kunnen aansluiten op het Organisatie-ontwikkeltraject (OOT) dat op dit moment wordt opgestart. Een van de ontwikkelsporen daarin is optimalisering van werkprocessen, waarbij procesbeschrijvingen kritisch tegen het licht worden gehouden. Op die wijze zou in kaart kunnen worden gebracht waarom taken op een bepaalde manier worden uitgevoerd en hoe activiteiten beter op elkaar aan kunnen sluiten. Voor natuurcompensatie zou dit kunnen leiden tot overzichtelijke, efficiënte werkprocessen waarbij de risico's op een verantwoorde manier worden beheerst.

Maar nogmaals voor nu is alleen in kaart gebracht hoe het proces verloopt om te laten zien dat het een complex proces is; onderzoek gericht op de organisatie heeft nu niet plaatsgevonden.

3. Natuurcompensatie in de praktijk. Van plan naar aanbesteding

De achtergrond van het onderzoek naar natuurcompensatie is tweeledig. Enerzijds willen we kijken hoe de provincie haar rol oppakt als initiatiefnemer van een project, maar anderzijds willen we ook kijken hoe de provincie acteert als bevoegd gezag; bijvoorbeeld in de richting van gemeenten of andere initiatiefnemers. Doel van dit onderzoek is niet zozeer beleidsmatige toetsing, maar veel meer de uitvoering van natuurcompensatie.

In dit hoofdstuk gaan we aandacht besteden aan uitvoering en beheer en wel in deze volgorde. Wordt datgene wat in de planfase wordt afgesproken ook daadwerkelijk uitgevoerd en blijkt dit uit de dossiers die onderzocht gaan worden.

Er zijn in totaliteit zes projecten onderzocht.

1. Ontwikkeling Schinnen Beekdalen
2. Natuurbegraafplaats Mookerhei
3. Pompstation Breehei
4. Nieuw hoofdkantoor Canon (voorheen OCE)
5. VDL Nedcar
6. Buitenring Parkstad Limburg

Aanvankelijk was het de bedoeling van PS om vooral te kijken naar Buitenring Parkstad Limburg (BPL) en VDL Nedcar. Dit zijn specifieke grote projecten die echter geen compleet beeld zouden geven van de natuurcompensatie opgave van de provincie Limburg. De Controlecommissie heeft daarom besloten nog vier kleinere projecten te laten onderzoeken. In overleg met de ambtenaren zijn nog vier andere projecten gekozen; kleinere projecten waardoor echter meer inzicht wordt geven in de werkwijze van de provincie.

Dit hoofdstuk wordt met name ook gebruikt om feitelijke constatering te doen ten aanzien van de volgende vragen:

1. Is de praktijk in overeenstemming met de gesloten overeenkomst;
2. Is de handelwijze van de provincie intern in overeenstemming met de procesafspraken;
3. Kunnen hieruit conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden gedaan.

Het is goed om vooraf nog wat informatie te verstrekken over de betekenis van de goudgroene natuurzone. Deze term komt terug bij een aantal projecten.

De goudgroene natuurzone vormde voorheen het Limburgse deel van het Nationale NatuurNetwerk. Binnen deze zone streeft de provincie naar het behoud en beheer van de

reeds aanwezige natuur, evenals de ontwikkeling van nieuwe natuur. Voorheen stond deze zone bekend als de Goudgroene natuurzone, maar nu wordt deze aangeduid als het Natuurnetwerk Limburg. Als er ingrepen plaatsvinden in het NatuurNetwerk Limburg en deze activiteiten de natuur- en landschapswaarden aantasten, is financiële of fysieke compensatie vereist om de activiteit te laten doorgaan. In de omgevingsverordening Limburg is hierover gedetailleerde informatie te vinden.

3.1 Ontwikkeling Schinnen Beekdaelen

Door de uitbreiding van de begraafplaats in Schinnen is 1.350 m² aan kruiden- en faunairijk grasland verloren gegaan. Door de aanleg van een nieuwe toegangsweg naar de Alfa brouwerij is nog eens 3.200 m² verloren gegaan. Hiervoor is een compensatie-overeenkomst opgesteld, waardoor de oppervlakte natuur in de Goudgroene natuurzone gelijk blijft.

Ontwikkeling Schinnen Beekdaelen			
Type compensatie	Verlies natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Waar verankerd
Compensatie in natura	4.550 m ² (1.350 m ² faunairijk grasland en 3.200 m ² ruigte-vegetatie)	Ontwikkeling van 4.550 m ² Goudgroene natuurzone. Afspraken met Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten (VBN) conform beheertype Kruiden- en Faunairijk Grasland met doorgroei naar Droog schraalgrasland	Bestemmingsplan buitengebied Schinnen.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd?

Dit wordt vastgelegd bij de drie controles die standaard worden uitgevoerd. Hier had de eerste controle in 2019 moeten plaatsvinden. Vanwege onvoldoende capaciteit en de prioritering van de inzet van ecologen is voor deze casus in 2022 de eerste controle uitgevoerd, door een extern adviesbureau welke ingehuurd was om 16 achterstallige controles uit te voeren.²⁵ Bij deze 16 controles zat ook deze controle.

Hebben er controles plaatsgevonden en wat is hier uitgekomen?

Deze controle is uitgevoerd op 16 augustus 2022. Dit is weliswaar drie jaar te laat, maar uit de inspectie is gebleken dat de natuurcompensatieverplichting is ingevuld. Het valt overigens op dat de controle erg summier is. Er vindt geen enkele toelichting plaats op hoe de natuurcompensatie vorm wordt gegeven; ligging en oppervlakte zijn niet gespecificeerd. De tweede controle zal plaatsvinden in 2025.

Worden er maatregelen genomen indien blijkt dat uitvoering en beheer achterblijven?

Volgens de controle uit 2022 zijn er verder geen aandachtspunten, die aanleiding geven tot actie of maatregelen. Ambtelijk wordt de conclusie getrokken dat de inrichting conform de overeenkomst is uitgevoerd, maar dat er ten aanzien van het beheer nog verbeterpunten bestaan.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek door Geonius?

Het te beoordelen perceel was in zijn geheel gemaaid en maaisel was reeds afgevoerd. Binnen het perceel zelf waren dus geen niet gemaaide delen en ruigtestukken meer aanwezig. Zodoende was er ook geen onderscheid meer waarneembaar tussen het beoogde kruiden- en faunairijk grasland en het grasland eromheen. Op basis van het veldbezoek kan niet worden beoordeeld of hier sprake is van het correct en volledig

²⁵ Inspectierapport Ontwikkeling Schinnen, 16-08-2022

toepassen van het beheerdoeltype. Er zijn namelijk geen faunamaatregelen toegepast zoals sinus maaien en het over laten staan van hoeken en randen maaisel als dekking en overwintering voor diverse faunasoorten. De conclusie is dan ook dat het perceel niet voldoet aan het type 'kruidenrijk en faunarijk grasland'. Echter het perceel maakt onderdeel uit van een groter gebied dat volgens hetzelfde beheertype wordt beheerd. Dit is niet in detail beoordeeld maar het zou voor de hand liggen dat in het grote geheel van het beheergebied door de beheerder wel adequaat rekening wordt gehouden met het beheertype. Advies blijft nog steeds wel om zaken zoals efficiëntie niet boven (fauna)resultaat te zetten en op elk deel perceel binnen het grotere gebied de faunagerichte beheermaatregelen te voorzien.

3.2 Natuurbegraafplaats Mookerhei

Door de ontwikkeling van deze natuurbegraafplaats wordt 4,4 ha Natuur Netwerk Limburg (NNL) aangetast. In 2018 is er een compensatieovereenkomst gesloten met Natuurbegraven Nederland (NN). Daarbij is onder andere vastgelegd dat NN vanaf 2020, 10 jaar achtereenvolgens € 49.638,- overmaakt aan de provincie.

Natuurbegraafplaats Mookerhei				
Type compensatie	Verlies natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Financiën	Hoe verankerd
Financiële compensatie (Provincie heeft plicht te investeren).	4,4 ha natuur wordt aangetast. Dit betreft overwegend bos en voor een klein deel kruiden en faunarijk grasland.	- Kwaliteitsimpuls binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL) ter grootte van 7,3 ha. met kruidenrijk grasland. - Terugdringing exoten zoals Douglasspar en Amerikaanse eik. - Ontwikkeling bosranden met mantel- en zoomvegetatie. - Behoud en verdere ontwikkeling parkbos en lanenstructuur. - Behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen.	7,3 ha kwaliteitsimpuls betekent een bedrag van € 496.378,- te storten in 10 gelijke termijnen vanaf onherroepelijk worden bestemmingsplan. Zekerheid is een bankgarantie groot € 49.638,- welke jaarlijks wordt verlengd.	Bestemmingsplan natuurbegraafplaats landgoed Jachtslot de Mookerheide.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd?

De eerste betaling van € 49.638,- heeft volgens afspraak plaatsgevonden in januari 2020. Tot en met januari 2024 is elk jaar € 49.638,- betaald. In totaliteit is nu € 248.190,- ontvangen. In 2022 is € 65.853,00 ingezet voor de afwaardering en omvorming van een agrarisch perceel tot natuur van 1,15 ha aan de Zevendalseweg in Plasmolen. Er is een werkgroep van gemeente Mook en Middelaar, Natuurmonumenten, Natuur Begraven Nederland en de Provincie Limburg over de besteding van de rest van het geld. Door vertrek van één van de deelnemers en wegens prioritering bij cluster Natuur en Water heeft de laatste bijeenkomst van de werkgroep plaatsgevonden in 2021 en sindsdien niet meer. Uiterlijk in 2030, wanneer het totale bedrag is ontvangen dient dit bedrag geïnvesteerd te zijn in het NNL. Recentelijk, oktober 2024, heeft het cluster Natuur en Water een nieuwe bijeenkomst belegd om dit overleg nieuw leven in te blazen.

Hebben er controles plaatsgevonden en wat is hier uitgekomen?

In het kader van financiële natuurcompensatie is er geen of slechts een beperkte controle van toepassing; immers de provincie ontvangt geld en geeft daarmee uitvoering aan de compensatie. Specifiek voor deze casus heeft wel een controle op de intensiteit van de natuurbegraafplaats plaatsgevonden (2021); hierover is met de initiatiefnemer gecommuniceerd en heeft een aanvullende toelichting plaatsgevonden. Dit heeft niet geleid tot de aanpassing van de overeenkomst.

Het perceel dat is aangekocht en ingericht is als natuur is niet gecontroleerd. Wel is er een kwalitatieve verplichting gelegd op het perceel. Dat betekent dat de verplichtingen uit hoofde van natuurcompensatie bij overdracht aan een derde partij worden overgedragen.

Tijdens de feitencontrole is gesproken over dit soort provinciale projecten waarbij ten aanzien van toezicht op en realisatie van natuurcompensatie geldt dat de betreffende projectorganisatie in beginsel verantwoordelijk is voor realisatie van de natuurcompensatie. Specifieke taken als het inrichten van natuur ten behoeve van natuurcompensatie (PLA) en het beheer van gerealiseerde natuurcompensatie-percelen in provinciaal eigendom zijn (GVG) zijn taken die bij de aangegeven organisatieonderdelen zijn belegd. Er zijn (nog) geen specifieke afspraken gemaakt over toezicht op natuurcompensatiepercelen in eigendom van de provincie. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om de processen en verantwoordelijkheden nader te beschrijven. Wanneer natuurcompensatie-percelen aan derden in eigendom worden overgedragen, wordt er een kwalitatieve verplichting (KV) gevestigd, bij notariële akte.

Zelfs bij overdracht van de kwalitatieve verplichting kan het een goede gedachte zijn te controleren. Tijdens de ambtelijke controle is hierover de opmerking gemaakt dat de provincie dan twee petten zou moeten borgen. Dat is uiteraard niet de bedoeling, maar wellicht kan er na overdracht van de kwalitatieve verplichting toch nog een controle worden uitgevoerd om te beoordelen of alles naar wens verloopt.

Zijn alle bedragen gestort en is de bankgarantie ook gesteld?

Ja, zie hiervoor. Een eventuele bankgarantie maakt onderdeel uit van Deel 3 van de Beleidsregel natuurcompensatie 2018 en is daarmee alleen van toepassing bij compensatie in natura. Omdat in dit geval sprake is van een getrapte betaling van het verschuldigde bedrag is hier een bijzondere aanpak gekozen waarbij alle BV's van de initiatiefnemer wederzijds garant staan. In de overeenkomst is deze financiële garantstelling in artikel 5 abusievelijk bankgarantie genoemd. Deze afwijkende clause is in samenspraak met cluster Financiën specifiek voor deze casus is ontwikkeld.

Is nazorg op orde?

Er is een kwalitatieve verplichting gelegd op de 1,15 ha natuur voor het instant houden van een bepaalde natuurdoelen. Het besteden van de tot op heden ontvangen natuurcompensatie bedragen (€ 248.190,00 - € 65.853,00 = € 178.837,00) is nog niet voorzien. Wel zijn er verschillende ideeën geopperd om de natuur binnen de gemeente Mook en Middelaar te versterken. Het overleg heeft een tijdlang stilgelegen vanwege beperkte capaciteit en prioritering, zoals hiervoor reeds aangegeven.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek van Geonius?

De compensatielocatie kent een kruidenrijk grasland in ontwikkeling. In het inrichtingsplan staat duidelijk omschreven dat er sprake dient te zijn van een 'kruiden- en faunarijke akker'. De grote vraag voor Geonius is echter of dit wordt beheerd als grasland of als akker. Uit de feitencontrole is gebleken dat het gebied is ingericht als grasland en ook beheerd wordt als grasland.

De verdere inrichting ziet eruit conform het inrichtingsplan, dat wil zeggen dat de heggen voldoen aan het snoei-beheer en dat de bomen die geplant zijn goed in het blad staan, behalve twee stuks. Beheer is een belangrijk aandachtspunt omdat er sprake is van woekering van acacia en adelaarsvaren die bij slecht beheer het gewenste beeld overnemen.

3.3 Pompstation Breehei WML

Het betreft hier een ontwikkeling op eigen terrein, waarbij 0,2 ha natuur verloren gaat. Hiervoor is een compensatiesom betaald op basis van verdwenen oppervlakte.

Pompstation Breehei				
Type compensatie	Verlies Natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Financiën	Verankering
Financiële compensatie	Vernieuwing drinkwaterinstallatie; bebouwing gesloopt en 96 bomen gekapt.	0,1 ha loofbos ouder dan 25 jaar, waarbij een toeslag factor 2 (dus 0,2 ha) geldt voor Goudgroene Natuurzone.	Op basis van het berekende verlies aan Goudgroene natuurzone en het normbedrag wordt er voor € 15.960,- gecompenseerd.	Bestemmingsplan Pompstation Breehei te Leunen.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd?

Er is financieel gecompenseerd, zie artikel 3 van de overeenkomst. De compensatie opgave bedraagt 0,2 hectare. De provincie heeft de compensatie uitgevoerd op perceel Kadastrale nummer: NDW00 AC 302). Het perceel is 1,53 ha groot en geheel aangeplant met bosplantsoen met een door de ecooloog van de provincie samengestelde soortencombinatie. Voordat het perceel is ingeplant is het eerste ingezaaid met een grasmengsel BG3. De compensatieopgave bedraagt slechts 0,2 ha en daar wordt aan voldaan.

Is het bedrag gestort?

Ja.

Is er gecontroleerd en door wie en wat is erover vastgelegd?

In het kader van financiële natuurcompensatie is het de provincie zelf die zorgt voor uitvoering van de natuurcompensatie. Er vinden dan geen of minder controles plaats. Bij oplevering van het project door de aannemer is door de provincie een controle uitgevoerd. Hieruit bleek dat de aanplant is uitgevoerd volgens afspraak. Een jaar na aanleg is door een ecooloog van de provincie bepaald dat er minder dan 10% uitval was en dat er geen inboet noodzakelijk was.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek van Geonius?

Er wordt door Geonius vanuit gegaan dat het fosfaatgehalte tot een diepte van 50 cm te hoog is voor het ontwikkelen van schrale natuur. Zonder ingrijpende maatregelen zoals afgraven komt voor het perceel alleen het berken-zomereikbos in aanmerking. Er ontbreekt een duidelijk inrichtingsplan of een tekening; dat maakt de beoordeling lastiger. Van de totale oppervlakte van 15.330 m² is er 1.250 m² niet aangeplant. Van het overblijvende deel van 14.080 m² is 5.500 m² bebost. Er blijft dus nog 61% over dat bebost dient te worden. Over beheer en kwaliteit doet Geonius geen uitspraken omdat het erop lijkt dat de aanwezige vegetatie voornamelijk spontane ontwikkeling is. De oppervlakte voldoet ruim aan datgene wat is afgesproken. Er is sprake van een natuurlijke ontwikkeling en er ontstaat een divers gebied. Concreet voldoet het perceel aan het gewenste beeld.

3.4 Nieuw hoofdkantoor Canon (voorheen OCE) Venlo

De ontwikkeling van een nieuw hoofdkantoor van Canon heeft geleid tot een aantasting van 2,5 ha bos en 1.250 meter bomenrij. Voor de compensatieplicht wordt Canon ondersteund door Stichting Het Limburgs Landschap. In totaal worden 13.150 stuks bosplantsoen aangeplant (zie verder het rapport van Geonius).

Nieuw hoofdkantoor Canon (voorheen OCE Venlo)				
Type compensatie	Verlies natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Financiën	Hoe verankerd
Compensatie in natura	2,5 ha bos en 1.250 meter bomenrij. Compensatie is vereist vanwege bestemming bos in het bestemmingsplan (bos niet zijnde NNL en geen houtopstand). Destijds vastgesteld op basis van Notitie Natuurcompensatie en Provinciale Handleiding Plannen Buitengebied van 17-10-1997.	Compensatie van 2,5 ha bos en 156 bomen op percelen in bezit van OCE ten westen van de Sint Urbanusweg. Indien niet mogelijk op die locatie wordt in overleg met de provincie een alternatieve locatie gezocht. Dat is ook gebeurd met een extra oppervlakte bos van 1.600 m ² . Totale compensatie dus 2,66 ha. Eerste overeenkomst is uit 2002, tweede versie uit 2016. Te realiseren vóór 31-12-2019. In een addendum op de overeenkomst uit 2019 op de overeenkomst uit 2016 is uitstel verleend tot 31-12-2021. Alternatieve locatie is geworden Onderste en Bovenste Molen-Ulingsheide, oostelijk van Tegelen. Uitvoering gaat plaatsvinden door Stichting Het Limburgs Landschap.	Compensatiebedrag vastgesteld op € 181.684,- en in 2019 is de financiële compensatie verhoogd naar € 213.368,-. In de later weer aangepaste overeenkomst tussen Stichting Het Limburgs Landschap en (inmiddels) Canon is dit bedrag weer verhoogd naar € 250.700,-.	Bestemmingsplan gemeente Venlo.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd?

Het verlies aan natuur betrof bij dit project bos en bomen die geen onderdeel uitmaakten van het NNL (in die tijd Ecologische Hoofdstructuur). Op grond van de huidige Beleidsregel natuurcompensatie zou geen compensatie noodzakelijk zijn geweest. Er is een getekende overeenkomst tussen Canon en Stichting het Limburgs Landschap en die is ook in het bezit van de provincie.

De wijziging van de overeenkomst uit 2002 is in mandaat ondertekend door de clustermanager van het cluster Natuur en Water met als resultaat een aangepaste overeenkomst in 2016 waarin uitstel voor realisatie van de compensatie is vastgelegd. Het addendum uit 2019, met opnieuw uitstel, is eveneens in mandaat getekend door de clustermanager van Natuur en Water. Het in mandaat tekenen van de gewijzigde overeenkomsten heeft plaatsgevonden nadat hierover eerder een algemeen advies was gevraagd aan cluster Algemene en Juridische zaken met de vraag of een clustermanager überhaupt een natuurcompensatie-overeenkomst in mandaat mag tekenen.

De wijzigingen op het addendum eind 2021 is eveneens ambtelijk afgehandeld. Een afweging die hierbij heeft plaatsgevonden is de tijdrovende aanpassing van de overeenkomst in overleg met: Canon, cluster AJZ en Ruimte, de gemeente Venlo en Stichting het Limburgs Landschap afgezet tegen de beschikbare tijd bij cluster NW en de inhoudelijke verbetering van de compensatie-opgave. Binnen het cluster NW is daarom dan ook besloten om dit ambtelijk af te handelen.

Wat eveneens een rol heeft gespeeld in deze afweging is dat er ambtelijk een beoordeling heeft plaatsgevonden dat er geen bestuurlijke risico's waren aangezien de nieuwe compensatielocatie een hoger ecologisch rendement heeft. Ook waren de compensatiegronden al in het bezit van Het Limburgs Landschap. Bovendien bood de uitvoering van de compensatie binnen 4 jaar door het Limburgs Landschap meer zekerheid en wilde de gemeente Venlo graag de compensatie laten landen op gronden van Limburgs Landschap. De wijziging in 2021 betekende dat Canon een overeenkomst aanging met Stichting het Limburgs Landschap om de compensatieovereenkomst tussen Canon en de Provincie uit te voeren. De overeenkomst tussen Canon en Stichting het Limburgs Landschap is door cluster Natuur en Water beoordeeld en akkoord bevonden onder andere doordat de compensatie op een ecologisch betere locatie (in aansluiting op het ecoduct over de A74) gerealiseerd kon worden dan eerder was afgesproken met Canon. In de overeenkomst waren waarborgen ingebouwd waardoor vanuit cluster Natuur en Water voldoende vertrouwen is gewekt voor een correcte uitvoering van de compensatieverplichting door het Limburgs Landschap. Zo wordt bijvoorbeeld de compensatie van Canon gerealiseerd op gronden die al in bezit zijn van het Limburgs Landschap en het Limburgs Landschap zou pas starten met de uitvoering nadat het geldbedrag van Canon was overgemaakt op de rekening van het Limburgs Landschap. Ook de gemeente Venlo had al ingestemd met de bestemmingsplanwijziging om realisatie van de compensatie op gronden van het Limburgs Landschap mogelijk te maken. Het inrichtingsplan en de begroting van het Limburgs Landschap voor het realiseren van de compensatie zijn eveneens beoordeeld door cluster Natuur en Water. De kosten voor nazorg en voor het beheer zijn voor de eerstvolgende 25 jaar afgekocht door Canon aan het Limburgs Landschap. Volgens de vigerende Beleidsregel natuurcompensatie uit 2018 wordt beheer vastgelegd voor 10 jaar.

We zien hier dat praktische overwegingen hebben geleid tot het accepteren van de wijzigingen in de compensatieovereenkomst. De algehele lijn is dat een beslissing tot wijziging van een overeenkomst die bestuurlijk en politiek gevoelig kan liggen niet via mandaat kan worden afgehandeld.²⁶

Randvoorwaarde om dit soort besluiten via mandaat te kunnen nemen is dat de overeenkomst past binnen de taken van het cluster en niet politiek gevoelig ligt.

De vraag die zich hierbij aandient is wanneer iets als 'bestuurlijk gevoelig' moet worden beschouwd. De afweging van de ambtelijke organisatie hier was dat die gevoeligheid niet bezien moeten worden op het project als geheel, maar op het niveau van het gewijzigde besluit en de bestuurlijke verantwoordelijkheid over dat specifieke besluit. In dit geval is de afweging gemaakt dat een wijziging van de perceelkeuze met een meerwaarde voor natuur en belanghebbenden, waaraan geen belangrijke risico's zijn verbonden, in mandaat kon worden afgehandeld.

26 Zie hiervoor Mandaatbesluit Gedeputeerde Staten 2022, artikel 7 lid 2 z. 'Beslissingen die ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor de Provincie Limburg dan wel bestuurlijk of politiek gevoelig zijn.'

Hier is een goede en duidelijke afweging gemaakt die te volgen is, maar het blijft van groot belang dit voor ieder project scherp te toetsen.

Hebben er controles plaatsgevonden en wat is hier uitgekomen?

Controle is nog niet aan de orde. De eerste compensatie is in het plantseizoen 2023/2024 gerealiseerd. Indien uitvoering en beheer achterwege blijven zal er vanuit cluster Natuur en Water actie worden ondernomen richting Canon en het Limburgs Landschap.

Is het geld ook daadwerkelijk gestort?

Geld is overgemaakt van Canon naar Stichting Het Limburgs Landschap.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek van Geonius?

De aanplant van de boscompensatie van Canon is in december 2023 afgerond. Deze aanplant is gerealiseerd ten noorden en ten zuiden van de Verlengde Trappistenweg (oostelijk van Tegelen) en heeft een gezamenlijke oppervlakte van 2,66 ha. tussen de Trappistenweg en de bosaanplant is op het perceel een buffer van 15 meter. Hier is geen bosplantsoen aangeplant. De kwaliteit van de aangeplante bomen en struiken is goed te noemen; meer dan 90% van de aanplant oogt vitaal.

Bosontwikkeling zal zijn vruchten afwerpen als het bosplantsoen meer volwassen is. De actie om het perceel in te zaaien met graan om het onkruid te onderdrukken werkt goed. Drie controles zijn standaard en verdere controle is zeker noodzakelijk in de komende jaren om op die manier te kunnen garanderen dat het gewenste resultaat ook daadwerkelijk wordt behaald.

3.5 VDL NedCar

Teneinde duurzaam te kunnen verankeren in Zuid-Limburg wenste VDL Nedcar uitbreiding met een tweede productielijn. Dit zou betekenen meerdere nieuwe met elkaar samenhangende bedrijfsgebouwen en aanpak van verkeersknelpunten op en rondom het bedrijven-terrein. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering en invulling van natuurcompensatie als gevolg van fabrieksuitbreiding ligt bij VDL Nedcar en voor wat betreft de aanpassing van de infrastructuur ligt deze bij de provincie Limburg.

VDL Nedcar heeft een deel zelf gecompenseerd en een deel is afgekocht.

Totale opdracht voor de provincie Limburg van 20,14 ha is als volgt te specificeren:

- 5,49 ha aanpassing infrastructuur door provincie te realiseren²⁷;
- 3,7 ha wettelijke natuurcompensatie A2 uitbreiding door provincie te realiseren;
- 4,5 ha bovenwettelijke compensatie (evenredige verdeling Sittard-Geleen en Echt-Susteren) door provincie te realiseren;
- 6,45 ha afkoop VDL Nedcar door provincie te realiseren;

Om een evenredige verdeling van deze 20,14 ha natuurcompensatie tussen de gemeenten (10 in de gemeente Sittard Geleen en 10 in de gemeente Echt-Susteren) te krijgen, is in het kader van afspraken met de gemeenten door GS aan de gemeente Sittard-Geleen bovengenoemde 4,5 ha bovenwettelijke natuurcompensatie nabij Holtum toegezegd.

²⁷ Volledigheidshalve kan worden vermeld dat Provincie en VDL inmiddels hebben afgesproken om de bestaande anterieure overeenkomst te beëindigen. Desalniettemin hebben Gedeputeerde Staten van Limburg besloten de daarmee samenhangende natuurcompensatie – zijnde 5,49 ha – te realiseren.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de gerealiseerde natuurcompensatie; er resteert ook nog het nodige aan natuurcompensatie. Aandachtspunt is wel dat de overige natuurcompensatie vóór 31-12-2026 gerealiseerd moet zijn.

VDL Nedcar				
Type compensatie	Verlies Natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Financiën	Verankering
Financiële compensatie en compensatie in natura ten behoeve van fabrieksuitbreiding.	8,53 ha Goudgroene natuurzone gaat verloren en 15,43 ha dient gecompenseerd te worden voor de fabrieksuitbreiding na toepassing van de kwaliteitstoelagen.	Van de goudgroene natuurzone is fysiek door VDL 8,98 ha zelf gecompenseerd.	Voor 6,45 ha goudgroene natuurcompensatie had VDL Nedcar zelf fysiek niet de ruimte beschikbaar. Compensatiebedrag is vastgesteld op €583.744,35 en is al door VDL overgemaakt aan de provincie. Op dit moment lopen er gesprekken met Sittard-Geleen en Echt-Susteren om geschikte percelen te vinden voor compensatie.	De initiatiefnemer meldt aan de provincie de voltooiing van de compensatie in natura.

Wat is de reden dat er in deze casus is gekozen voor een combinatie tussen financiële compensatie en compensatie in natura?

VDL Nedcar heeft in natura zelf 8,98 ha gecompenseerd en 6,45 ha is op financiële wijze gecompenseerd, omdat zij onvoldoende grond ter beschikking had om volledig in natura te realiseren. Het compensatiebedrag is gestort op 13-11-2020.

Wat is de stand van zaken?

VDL Nedcar heeft aan de noordkant van het bedrijf (de beoogde fabrieksuitbreiding) 8,98 ha natuurcompensatie gerealiseerd. In kwantitatieve zin heeft VDL Nedcar de opgave die ze zelf zouden uitvoeren dus afgerond. De eerste indruk is dat de aanplant kwantitatief conform overeenkomst is, maar dat er kwalitatief nog de nodige aandacht aan dient te worden besteed.

Is er al gecontroleerd en wat heeft dat opgeleverd?

In augustus 2022 heeft een eerste kwalitatieve controle plaatsgevonden in opdracht van het cluster Natuur en Water.²⁸ Hierbij is geconstateerd dat aanplant bomen, ligging, oppervlakte en aantallen conform afspraak zijn. Opvallend is ook nu weer dat de controle erg summier is. Door de grote droogte zal in 2025 een extra controle worden uitgevoerd met als aandachtspunt uitval van jonge aanplant. In 2023 had een overigens een hercontrole moeten plaatsvinden. Vanwege prioritering van werkzaamheden (N2000) bij cluster NW heeft de hercontrole nog niet plaatsgevonden.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek van Geonius?²⁹

Voor de natuurcompensatie is enkel naar de fabrieksuitbreiding gekeken. Hiervoor is een 'mitigatie- en compensatieplan' ontwikkeld. De beoordeling van deze gebieden kan niet volledig plaatsvinden, omdat de Geleenbeek op dit moment wordt heringericht. Tijdens het veldbezoek was de volledige strook naast de Geleenbeek (zowel goudgroen als niet goudgroen kruidenrijk grasland) niet meer intact door grondverzetwerkzaamheden.

²⁸ Inspectierapport VDL Nedcar 16-08-2022

²⁹ Aangezien de eindtoestand nog niet is bereikt, kan Geonius alleen uitspraken doen over de tussentijdse realisatie.

Achter de werkzaamheden situeert zich een kruidenrijk grasland (goudgroen). Dit gedeelte voldoet aan de kwalitatieve verplichting. Aanplant van bosplantsoen en verschillende bomen is aanwezig en aangebracht op de locaties conform inrichtingsplan.

Er mag wel het een en ander worden ingeboet (vervangen); het gaat hier naar schatting om 30%. In het gedeelte ten oosten van de Geleenbeek dat ruiger en wilder is kan dit percentage verder oplopen. De conclusie hier is dat het raadzaam is voor een hogere aanplant te kiezen, zodat deze minder snel wordt overwoekerd.

Weliswaar is dit een onderwerp dat formeel buiten de kwaliteit van natuurcompensatie valt, maar het is opvallend dat de boomverankering niet uniform is. Sommige bomen hebben geen verankering meer, anderen zijn bevestigd met boomband en weer anderen met juteband. Ook zijn er diverse boompalen gebroken of niet meer aanwezig. Verder is het afwerkingsniveau niet hoogwaardig. Na oplevering is bijwerking en controle zeer gewenst.

3.5.1 Natuurcompensatie Nieuwstadt

Voor het gedeelte dat financieel is gecompenseerd geldt een inspanningsverplichting om 6,45 ha uiterlijk ultimo 2026 te realiseren. Hiervan is ten tijde van het veldonderzoek 0,94 ha gerealiseerd. Er is dus nog een flink deel te realiseren in een relatief kort tijdsbestek. Bij de feitencontrole is duidelijk geworden dat voor de resterende opgave er sprake is van een zoekgebied voor natuurcompensatie. Er kan nog geen inrichtingsplan worden opgesteld als de gronden nog niet in eigendom van de provincie Limburg zijn.

Voor dit gebied is geen specifiek inrichtingsplan beschikbaar, hetgeen de controle bemoeilijkt. Tijdens de controle is wel de onderverdeling van het perceel in bosplantsoen, struweel en gras-klavermengsel goed waarneembaar. Gezien het feit dat het allemaal net is aangeplant en er nog geen grote droogte is geweest is de uitval gering (tussen 5 en 10%). Aandachtspunt is wel de zeer vochtige grond, die kan leiden tot hogere uitval.

3.6 Buitenring Parkstad Limburg (BPL)

De natuurcompensatiepercelen bij dit project zijn gebieden die zijn aangewezen en ontwikkeld om de ecologische en milieueffecten van de BPL te compenseren.

Bij Buitenring Parkstad Limburg (BPL) was de basis voor natuurcompensatie de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG), vervallen per 1 januari 2016, en de voormalige Boswet. Dit is de enige casus waarbij naast gebiedscompensatie incidenteel ook is gekeken naar compensatie/mitigatie vanuit soorten. Dit is gebeurd vanuit de ontheffing op basis van de toenmalige Flora- en Faunawet die is verleend in het kader van soortenbescherming. Van belang om nog te benoemen is dat er ook natuur is gerealiseerd op zogenaamde stikstofmaatregelgronden, zijnde landbouwgronden die uit gebruik zijn genomen als mitigerende maatregel voor de stikstofdepositie als gevolg van de BPL. Op deze gronden moet geborgd zijn dat landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk is of hervat kan worden. In het kader van dit onderzoek wordt hier geen aandacht aan besteed.

Buitenring Parkstad**(Aanleg en ingebruikname Buitenring Parkstad in de gemeenten Beekdaalen, Heerlen, Brunssum, Landgraaf en Kerkrade)**

Type compensatie	Verlies Natuur	Hoe wordt er gecompenseerd	Financiën	Verankering
Compensatie in natura	Kappen van bos, slopen van gebouwen en het dempen van poelen Leefgebieden van fauna en groeiplaatsen van flora zijn dan niet meer beschikbaar Verstoring van natuur-, bos en landschapsgebied door geluid, trilling, betreding en hinder Wijziging van grondwaterstand kan leiden tot verdwijnen van leefgebieden van flora en fauna Door toename autoverkeer neemt stikstofdepositie toe en dit kan leiden tot vermesting en verzuring Versnippering waardoor het leefgebied van plant- en diersoorten wordt gesplitst in kleinere eenheden leefgebied	Plaatselijke snelheidsbeperking op de Buitenring van 100 km/u naar 80 km/u ter hoogte van het Geleenbeekdal en de Brunssummerheide Omzetten van landbouwgronden in natuur en opkopen van emissierechten Aanleg ecoduct en aanpalend stikstofschermbaan Beheermaatregelen voor het habitat-type Zure Vennen op de Brunssummerheide, bestaande uit het verwijderen van bosopslag op de oeverzones Afsluiten van de Naanhofsweg tussen Vaesrade en de Buitenring voor gemotoriseerd verkeer. 44,37 ha areaalverlies (inclusief kwaliteitstoetslag) gecompenseerd, waarvan 39,27 ha Boswet voor de BPL exclusief aansluiting Nuth en Avantis. 6,37 ha (inclusief kwaliteitstoetslag) in het kader van areaalverlies Aansluiting Nuth 1,44 ha areaalverlies Avantis (kwaliteitstoetslag niet van toepassing). 40,12 ha door toename geluidsverstoring voor de BPL exclusief Avantis en Nuth waarvoor geluidscompensatie niet is vereist. 42,83 ha door ruimtebeslag beschermde fauna en te mitigeren areaal voor Flora- en Faunawet voor BPL exclusief aansluiting Nuth en Avantis. 7,89 ha door ruimtebeslag beschermde fauna en te mitigeren areaal voor Flora- en Faunawet voor aansluiting Nuth en Avantis.	Betreft hier compensatie in natura.	Bestemmingsplannen van de verschillende gemeenten.

Wat is er nou precies in ha verloren gegaan aan natuur?

Dat is op te splitsen in het verloren gaan van oppervlakte natuur die een status heeft: destijds Natura2000, EHS (excl. N2000), Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG) en Boswet (gebiedscompensatie) en anderzijds leefgebied dat verloren gaat voor beschermde soorten. De hectares die aan gebiedscompensatie verloren gaan zijn terug te vinden in de inrichtingsplannen 8A (BPL), 8B (aansluiting Nuth) en C (Avantis).

De taakstelling, dus het aantal hectares nieuwe natuur is 143,02 ha, waarvan 52,18 ha gebiedscompensatie en 90,84 ha soortencompensatie. Dit is dus de kwantitatieve doelstelling die aangeeft hoeveel natuur er dient te worden gecompenseerd. Opgemerkt dient te worden dat Geonius in haar rapport is uitgegaan van een iets hoger compensatiegetal. Dit heeft echter geen invloed op de uitkomsten van het onderzoek.

Wat is de rol van de verschillende gemeenten in dit verhaal?

Gemeenten zijn van aanvang af betrokken bij de ontwikkeling van de BPL. De belangrijkste reden was – naast dat zij ook hebben gepleit en hebben meegefinancierd voor de aanleg van de BPL – dat het onmiddellijk duidelijk was dat er veel gronden nodig waren voor de realisatie van de natuurcompensatie. En veel gronden waren in bezit van gemeenten.

De verwerving van de gronden is soepel verlopen. Zowel betrokken gemeenten als de provincie waren zich ervan bewust dat zonder tijdige beschikbare gronden, de Buitenring niet kon worden aangelegd. Door reeds in een zeer vroeg stadium een inventarisatie van die gronden te maken en met gemeenten afspraken te maken over het beschikbaar stellen van die gronden kon de inrichting van de gronden ook tijdig ter hand worden genomen. Belangrijk punt daarbij was onder andere dat eventuele pachtcontracten niet verlengd zouden worden.

De natuurcompensatie diende ook in de nabijheid van de ingreep te worden gerealiseerd. Daarbij kwamen de gronden van de gemeenten goed van pas. Er zijn toen overeenkomsten met de gemeenten gesloten. Na inrichting zijn de gronden van de gemeenten Landgraaf en Kerkrade weer aan hen overgedragen met een kwalitatieve verplichting om de ingerichte gronden als zodanig ook te beheren. Dit kettingsbeding impliceert dat gemeenten de verplichting tot beheer en onderhoud overnemen.

Waarom zijn er met betrekking tot ontheffing Flora- en Faunawet zoveel wijzigingen geweest en hoe is de besluitvorming hierover binnen de provincie vormgegeven?

Dit heeft te maken met een veelheid aan onvoorziene omstandigheden die gedurende het project naar voren kwamen. Zo is er een wijziging geweest nadat een verzoek is gedaan vanuit de provincie om een voorwaarde die was opgenomen te wijzigen omdat deze moeilijk uitvoerbaar was (26 september 2011, FF/75C/2010/0295 A).

Andere voorbeelden van onvoorziene omstandigheden die tot wijziging hebben geleid zijn de aanpassing van faunavoorzieningen als gevolg van kabels en leidingen en vergroting van de doelmatigheid van tunnels en het waardenvrij verklaren van terreinen (ontheffing 9 april 2014, FF/75C/2012/0328B), de vondst van een soort (waterspitsmuis) die niet eerder was aangetroffen (ontheffing 10 oktober 2016, FF/75C/2012/0328D) en een verlenging van de ontheffing (ontheffing Wet Natuurbescherming 26 maart 2018, zaaknummer 2018-201739).

Het besluitvormingsproces hieromtrent heeft in beginsel ambtelijk plaatsgevonden (eerst met het betrokken ministerie, na de decentralisatie met de provinciale ambtenaren die betrokken waren bij de ontheffing. Na deze overleggen zijn de afspraken geformaliseerd in de vorm van formele wijzigingsvoorstellen, gemandateerd door de projectmanager of door de programmamanager ondertekend. De Griffie is van mening dat deze werkwijze past onder het Mandaatbesluit Gedeputeerde Staten van Limburg 2022. Deze bevoegdheden kunnen gemandateerd worden aan de directie, waarbij doorgemandateerd is aan het programma- en projectmanager in het cluster. Deze werkzaamheden passen ook goed in het werkterrein van het cluster. De vraag hierbij is wel of de verantwoordelijk directeur hier expliciet toestemming voor heeft gegeven. Dat is namelijk een vereiste voor ondermandaat. De Griffie heeft geen stukken ontvangen waaruit dit blijkt.

Hoe zijn de opgaven vertaald in concrete inrichtingsplannen en welke faunapassages zijn gerealiseerd (uitvoeringsfase)?

In oktober 2023 is er contact geweest tussen Berenschot met de afdeling Natuur en Water van de provincie Limburg. Daaruit blijkt dat de laatste monitoringsrapportage uit 2018 komt. Die is in 2019 naar het cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) gestuurd, waarvan geen reactie is ontvangen.

Voor de rapportage van 2019 zijn interne afspraken gemaakt dat vanaf 2019 het cluster Wegbeheer opgesteld stond om te rapporteren aan het Bevoegd Gezag over de monitoring. Over 2019 en 2020 zijn rapportages uitgevoerd door Natuurbalans. De concepten daarvan zijn aanwezig, maar er is niet duidelijk wat er daarna mee is gebeurd. De rapportage van 31 juli 2019 (kenmerk 2019/57661) is ingediend en geregistreerd bij VTH en op 5 augustus 2019

ingeboekt door de administratie. De rapportage is niet beoordeeld en er is geen reactie vanuit VTH verzonden. De Griffie constateert dat het monitoringsproces niet goed is gelopen. Verschillende clusters hebben naar elkaar gekeken of op elkaar gewacht en met de uiteindelijke controle is niet veel gedaan.

Voor wat betreft een aantal voorzieningen is er sprake van een afwijking ten opzichte van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Dit heeft te maken met het feit dat bij het uitvoeringsgereed ontwerp van de BPL optimalisaties zijn aangebracht waardoor er minder faunavoorzieningen nodig waren. Dit is vastgelegd in formele wijzigingsverzoeken dan wel in de voortgangsrapportages aan het bevoegd gezag, die door hen goedgekeurd werden. Ook kan men soms constateren dat passages niet zijn gerealiseerd omdat er in een bepaald wegvak nagenoeg geen werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

De aangelegde faunavoorzieningen functioneren in principe goed. Echter worden deze niet allemaal adequaat beheerd. Gevolg is dat zij minder aantrekkelijk worden voor de doelsoorten en daarmee hun beoogde functie verliezen. Blijvende aandacht voor het beheer is dus vereist om blijvend de projectdoelstellingen voor natuur te realiseren.

Wat is de conclusie van het veldonderzoek van Geonius?

De natuurcompensatiepercelen bij de Buitenring Parkstad Limburg (BPL) betreft gebieden die zijn aangewezen en ontwikkeld om de ecologische milieueffecten van de aanleg van BPL te compenseren. De verloren gegane habitats voor diverse flora en fauna worden hersteld en/of opnieuw gecreëerd. Het lastige aan de natuurcompensatie opgave voor BPL is dat de percelen verspreid zijn over diverse gemeenten (Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf).

80 tot 90% van de compensatiepercelen zijn aangelegd conform de inrichtingsplannen. 10-20% van de percelen bevatten volgens het rapport van Geonius geconstateerde afwijkingen en/of moeilijk tot niet te beoordelen percelen als gevolg van afwijkend/geen beheer. Duidelijk is in elk geval dat het beheer op enkele gecontroleerde percelen niet of in onvoldoende mate heeft plaatsgevonden.

Geconstateerd wordt dat er sprake is van achterstallig beheer van ongeveer 50% van alle BPL compensatiepercelen. In 15% van de gevallen vindt er helemaal geen beheer plaats. Als voorbeeld wordt genoemd het snoeibeheer van het natuurdoeltype Hoogstamboomgaard. Voor 80% van alle percelen waar dit werd aangetroffen tijdens de veldcontroles is er sprake van slecht snoeibeheer. Bij veel boomgaarden is al vijf jaar geen snoeibeheer gedaan, hetgeen leidt tot dominantie van invasieve soorten. Monitoring en beheer vormen uitdagingen. Kortere lijnen met aannemers/beheerders en uitgebreidere beheerplannen zijn noodzakelijk om het beheer te concretiseren en verder vorm te geven.

4. Conclusies, verbeterpunten en aanbevelingen

4.1 Algemeen

Nederland is een dichtbevolkt land waar natuur schaars is. Via diverse vormen van beleid en regelgeving werkt de overheid aan natuurontwikkeling en bescherming van natuur. Door het 'nee, tenzij' principe is aantasting van natuur in principe niet toegestaan; dit mag alleen onder strikte voorwaarden, waarbij een groot openbaar belang gediend wordt en waarvoor geen alternatieven voorhanden zijn. Het natuurgebied dat wordt aangetast dient door de initiatiefnemer gecompenseerd te worden.

De provincie Limburg probeert projecten die natuurgebieden aantasten zoveel mogelijk te voorkomen. Wanneer desondanks toestemming werd verleend, was in praktisch alle gevallen aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten van het project op de natuur; bijvoorbeeld door het aanleggen van voorzieningen waardoor dieren veilig een weg kunnen vinden (Buitenring Parkstad Limburg). Ook bleek de totale oppervlakte van natuurcompensatie regelmatig groter te zijn dan de oppervlakte die was aangetast.

Compensatie is noodzakelijk om de totale oppervlakte aan natuurgebieden en de kwaliteit hiervan te behouden. Het is hierbij niet alleen van belang dat er goede compensatie afspraken worden gemaakt, maar vooral ook dat deze worden nagekomen. Uit dit onderzoek is gebleken dat hierbij in Limburg nogal eens sprake is van beperkt zicht, omdat de uitvoering van de compensatie onvoldoende wordt gemonitord. Het stellen van concrete termijnen waarbinnen en duidelijke voorwaarden waaronder natuurcompensatie dient plaats te vinden is hierbij belangrijk.

De conclusie die getrokken kan worden, uit zowel het veldonderzoek als het dossieronderzoek, is dat de compensatie van natuur in de provincie Limburg niet altijd goed en volledig wordt uitgevoerd. De provincie Limburg spant zich te weinig in om de uitvoering van compensatiemaatregelen te volgen. Wel is er aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten van projecten op de natuur.

Er is in dit onderzoek niet alleen dossieronderzoek verricht, maar er is ook veldonderzoek verricht naar de daadwerkelijke realisatie van de nieuwe compensatienatuur. Daarbij viel op dat de compensatie niet altijd volledig is uitgevoerd of dat de kwaliteit van de gerealiseerde natuur niet in alle gevallen voldoet aan de oorspronkelijke plannen.

4.2 Aandachtspunten naar aanleiding van veldonderzoek Geonius

Geonius constateert dat er bij elk van de zes onderzochte projecten aandachtspunten en uitdagingen te benoemen zijn. Op pagina 42 van het veldonderzoek is dit gebundeld.

1. Uniforme plannen en centrale registratie

Streef naar een uniforme aanpak van inrichtings- en beheerplannen en leg dit ook goed vast in de systemen van de provincie; dit geldt ook voor wijzigingen.

Ontwikkel gedetailleerde en locatie-specifieke beheerplannen die rekening houden met de unieke ecologische omstandigheden en uitdagingen van elk perceel. Dit moet inhouden dat er duidelijke richtlijnen zijn voor regulier onderhoud, zoals maaien, begrazing en bestrijding van invasieve soorten.

2. Regelmatige monitoring en evaluatie

Implementeer een continu en systematisch monitoringsprogramma om ecologische veranderingen nauwkeurig te volgen. Gebruik de gegevens uit deze monitoring om beheerstrategieën bij te stellen en waar nodig corrigerende maatregelen te nemen.

3. Samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties

Bevorder samenwerking met lokale gemeenschappen en (natuur)organisaties om de uitvoering en het beheer van de natuurcompensatiepercelen te ondersteunen. Dit kan leiden tot een grotere betrokkenheid, gedeelde verantwoordelijkheid en toegang tot extra kennis en middelen.

4. Flexibiliteit en afweging

Pas een aanpasbare en adaptieve managementbenadering toe die ruimte biedt voor aanpassingen in de inrichtings- en beheerplannen op basis van feedback uit monitoring en veranderende ecologische omstandigheden. Dit zorgt ervoor dat de beheerstrategieën dynamisch en responsief blijven. Dit kan prima in de 10 jaar periode waarin de drie reguliere controles plaatsvinden.

4.3 Conclusies en aanbevelingen uit dossier- en veldonderzoek

1. Regelgeving en beleid

Binnen de provincie Limburg bestaat een helder beleidskader over toepassing van actuele regelgeving inzake compensatie. Zowel op papier als in de praktijk wordt op een adequate wijze invulling gegeven aan natuurkwaliteit. Er zijn echter verbeteringen mogelijk. Hierbij moet met name gedacht worden aan het scherper formuleren van afspraken in de omgevingsverordening en compensatie-overeenkomsten.

Advies: Verbeter de regelgeving op het gebied van eindcontrole, het stellen van termijnen en handhavinginstrumenten.

2. Beheer

Toetsing op de realisatie van de plannen verloopt niet adequaat. Controles worden regelmatig niet of pas later dan gepland uitgevoerd. Opvolging van aandachtspunten van controles worden niet altijd uitgevoerd. Dit heeft te maken met dossiervorming en het feit dat niet altijd duidelijk is wie voor controles verantwoordelijk is.

Advies 1: Ontwikkel gedetailleerde en op de locatie afgestemde beheerplannen, waarin duidelijke richtlijnen zijn opgenomen voor regulier onderhoud (maaien, begrazing en bestrijden invasieve soorten).

Advies 2: Laat verantwoordelijke medewerkers in de uitvoering natuurcompensatieprojecten van begin tot eind volgen, zodat niet alleen de realisatie is geborgd, maar ook het beheer. Op die wijze wordt meer zekerheid verkregen of de nieuw aangelegde natuur voldoende kwaliteit heeft en of die natuur intact zal blijven.

Advies 3: Leg verantwoordelijkheden beter vast in procesbeschrijvingen, zodat altijd duidelijk is welk cluster verantwoordelijk is.

3. Termijnen waarbinnen natuurcompensatie wordt uitgevoerd en controles plaatsvinden

In bijlage IX van de Omgevingsverordening Limburg wordt in artikel 9 lid 2 aangegeven dat de compensatie gereed dient te zijn voor aanvang van de activiteit. In de natuurinrichtingsovereenkomsten worden termijnen genoemd waarbinnen realisatie dient plaats te vinden; concrete controledata worden niet genoemd.

Advies 1: Neem in de natuurinrichtingsovereenkomsten specifieke controledata op en zorg ervoor dat er op die data ook grondige controles plaatsvinden.

Advies 2: Volg de nakoming van contracten dwingender en spreek initiatiefnemers op tijd aan.

4. Tijdigheid van controles

Controles worden bij vier van de zes onderzochte projecten regelmatig te laat uitgevoerd.

Advies: Voer een strak beleid bij planning en uitvoering van controles. Houd dit ook bij zodat het overzicht bij alle betrokken medewerkers beschikbaar is.

5. Aanwezigheid inrichtingsplannen en kaartmateriaal

Actuele inrichtingsplannen en kaartmateriaal zijn niet altijd beschikbaar, hetgeen beheer en controle bemoeilijkt. Ook bestaan er geen totaaloverzichten van de stand van zaken rond natuurcompensatieverplichtingen en als deze er zijn blijken deze niet eenvoudig toegankelijk.

Advies: Besteed meer aandacht aan onderbouwing van de te compenseren oppervlakte, het kaartmateriaal en afspraken over uitvoering.

6. Informatie uitwisseling Gedeputeerde Staten – Provinciale Staten

Op dit moment is er geen sprake van gestructureerde informatievoorziening tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten over natuurcompensatie. In de P&C cyclus of bij specifieke projecten wordt er wel informatie uitgewisseld.

Advies: Laat Gedeputeerde Staten elk jaar een overzicht geven van de stand van zaken bij natuurcompensatieprojecten. Bespreek hierbij organisatorische aspecten, risico's, knelpunten en een overzicht van de voortgang van projecten en eventuele bijsturing. Dit zou een onderwerp kunnen zijn in de reguliere P&C cyclus, maar er kan ook apart aan Provinciale Staten worden gerapporteerd.

Advies 2: Zorg ervoor dat vanaf nu een openbaar toegankelijk overzicht wordt bijgehouden van compensatiegebieden met de stand van zaken.

7. Handhaving bij financiële compensatie

Indien de provincie zelf zorgt voor natuurcompensatie vindt vastlegging van de afspraken onvoldoende plaats. In dit kader hebben wij geconstateerd dat de provincie in deze gevallen zelf niet overgaat tot controle of handhaving.

Advies: Bouw dezelfde controlefrequentie in voor natuurcompensatieprojecten die de provincie zelf uitvoert als bij natuurcompensatieprojecten die de provincie Limburg laat uitvoeren. Creëer duidelijkheid wie deze controles uitvoert (centraal aanspreekpunt).

8. Ambtelijke afhandeling zonder raadpleging van GS of PS

Bij het project Canon is geconstateerd dat de compensatie overeenkomst meerdere keren is gewijzigd. Uiteindelijk leidde dit ertoe dat de beoogde natuurcompensatie weliswaar heeft plaatsgevonden, maar op een andere locatie dan aanvankelijk gepland. De vraag is of majeure wijzigingen ambtelijk door de clustermanager en voorbereid door Algemene Juridische Zaken kunnen worden afgehandeld. In dit geval is een goed afgewogen besluit genomen door het in mandaat af te handelen.

Advies: Majeure wijzigingen van compensatie overeenkomsten dienen altijd, in elk geval, voorgelegd te worden aan Gedeputeerde Staten. Zij kunnen dan beslissen of Provinciale Staten hierbij betrokken dienen te worden.

9. Implementatie van de aanbevelingen uit dit onderzoek

In dit onderzoeksrapport zitten voldoende praktische aanbevelingen waarover Provinciale Staten geïnformeerd zouden kunnen worden.

Geef de opdracht aan Gedeputeerde Staten om een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht aan Provinciale Staten te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

10. Informeren burgers

In Noord-Brabant is een apart deel van de provinciale website gereserveerd voor natuurcompensatie (www.brabant.nl/onderwerpen/natuur-landschap/natuurnet-werk-brabant-nnb). Op deze wijze wordt ook de burger up-to-date geïnformeerd. In het kader van open overheid is het belangrijk de burger bij natuurcompensatie te betrekken.

Advies: Reserveer een deel van de provinciale website voor informatie over natuurcompensatie.

Bronnen en gebruikte afkortingen

Geraadpleegde literatuur

- Rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving 'Lessen uit 10 jaar Natuurpact', 2023
- Bestuursakkoord natuur, 2011
- Zuidelijke Rekenkamer (ZRK), kwaliteit natuurcompensatie provincie Limburg, 2009
- Zuidelijke Rekenkamer (ZRK), kwaliteit natuurcompensatie provincie Limburg (vervolgonderzoek), 2013
- Rekenkamer Oost-Nederland, Natuur goed maken (natuurcompensatie provincie Overijssel, 2019
- Noordelijke Rekenkamer, Natuurcompensatie, 2023
- Provincie Limburg, Omgevingsvisie Limburg, 2021
- Provincie Limburg, Limburgs Natuurprogramma 2020-2030
- Provincie Limburg, Limburgs programma landelijk gebied, 2023

Gebruikte afkortingen

AJZ	cluster Algehele Juridische Zaken
Barro	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
BPL	Buitenring Parkstad Limburg
CC	Controlecommissie
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
FIN	cluster Financiën
G&V	cluster Grond & Vastgoed
N2000 gebieden	Natura 2000-gebieden
NBP	Natuurbeheerplan
NNL	Natuurnetwerk Limburg
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NW	cluster Natuur en Water
O&I	cluster Organisatie & Informatie
OVL	Omgevingsverordening Limburg
PLA	cluster Plattelandsontwikkeling
POG	Provinciale Ontwikkelingszone Groen
POVI	Provinciale Omgevingsvisie Limburg
RMT	cluster Ruimte
VRN	Voortgangsrapportage Natuur
VTH	cluster Vergunningen, Toezicht & Handhaving
WKW	Wezenlijke Kenmerken en Waarden
WNB	Wet natuurbescherming
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening

Dit is een uitgave van de Provincie Limburg.

Februari 2025 | 2501 1063

Provincie Limburg
Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
+31 (0)43 389 99 99, postbus@prvlimburg.nl

www.limburg.nl

Veldinspectie natuurcompensatie Limburg

Limburg
EA240062.R01.v3.0
16 oktober 2024

Veldinspectie natuurcompensatie Limburg

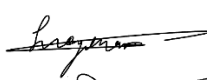
Limburg
Documentnummer EA240062.R01.v3.0
16 oktober 2024
Definitief

Opdrachtgever
Provincie Limburg

Limburglaan 10
6229GA Maastricht

+31 88 130 06 00
info@geonius.nl
Postbus 1097
6160 BB Geleen

Geonius.nl

Functie	Paraaf
Landschapontwerper	
Senior Ecoloog	

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Doel document en samenhang	5
1.3	Betreffende compensatie projecten	5
2	Plan van aanpak	6
2.1	Vorbereiding	6
2.2	Veldwerk	6
2.3	Uitvoering / verwerking	6
3	Beschrijving projecten	7
3.1	Buitenring Parkstad	7
3.2	Boscompensatie Canon	10
3.3	Naturbegraafplaats Mookerheide	12
3.4	Pompstation Breehei WML	14
3.5	Project Schinnen	17
3.6	VDL Nedcar	18
4	Bevindingen	21
4.1	Buitenring Parkstad	21
4.2	Boscompensatie Canon	24
4.3	Naturbegraafplaats Mookerheide	26
4.4	Pompstation Breehei WML	28
4.5	Project Schinnen	30
4.6	VDL Nedcar	31
4.6.1	NC Nieuwstadt	36
5	Conclusie	38
5.1	Buitenring Parkstad	38
5.2	Boscompensatie Canon	38
5.3	Naturbegraafplaats Mookerheide	38
5.4	Pompstation Breehei WML	39
5.5	Project Schinnen	39
5.6	VDL Nedcar	40
6	Aandachtspunten	42
7	Foto bijlagen	44
7.1	Buitenring Parkstad Limburg	44
	44	
	45	
7.2	Canon Venlo	46

7.3	Natuurbegraafplaats Mookerheide	46
7.4	Pompstation Breehei WML	47
7.5	Project Schinnen	48
7.6	VDL Nedcar	49
8	Bijlage BPL kaart compensatiegebieden.....	51

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Door diverse ontwikkelingen binnen de provincie Limburg zijn verschillende natuurwaarden verloren gegaan binnen het Natuurnetwerk (Voormalige NNN of>NNL) . Om dit te compenseren zijn percelen als natuur ingericht met doel op ontwikkeling van specifieke natuurdoeltypen. Het uitvoeren van een veldinspectie voor natuurcompensatie is een efficiënte methode om de effectiviteit en nauwkeurigheid van de compensatiemaatregelen te kunnen beoordelen. Dit rapport richt zich op de evaluatie van de daadwerkelijke staat van de compensatiegebieden in vergelijking met de oorspronkelijke inrichtingsplannen. Door middel van deze veldinspectie streven we ernaar om inzicht te krijgen in hoeverre de natuurcompensatie daadwerkelijk voldoet aan de gestelde doelen en vereisten. De bevindingen van deze inspectie zullen dienen als informatie voor binnen de provincie Limburg intern uit te voeren beoordeling van de compensatiemaatregelen.

1.2 Doel document en samenhang

De bevindingen en aanbevelingen kunnen dienen als input voor eventuele aanpassingen in het beleid met betrekking tot natuurcompensatie of vergelijkbare kwesties. De vraagstelling die met dit rapport beantwoord wordt gaat als volgt;

Voldoet de uitgevoerde natuurcompensatie (voor verloren gegane waarden volgens gebiedsbescherming NNN) die de provincie Limburg in zijn rol van opdrachtgever heeft gerealiseerd bij de aanleg van fysieke projecten? De natuurcompensatieopgave zoals die in de planfase is vastgesteld geldt daarbij als uitgangspunt.

De concrete uitwerkingsvraag heeft betrekking op de NNN-compensatie van natuurbeheertypen. De primaire focus ligt op het vaststellen van gerealiseerde oppervlakten van de betreffende natuurbeheertypen. De beoordeling is gebaseerd op bevindingen die in het veld zijn aangetroffen, betreffende het beheer en onderhoud, aanwezigheid van de inrichting, eventuele inboet en afwerking van de percelen en eventuele gebreken hiervan. Er is niet gericht beoordeeld vanuit de soortbescherming gerealiseerde compensatiemaatregelen. Wel worden opvallende zaken hieromtrent vermeld wanneer deze in het veld worden geconstateerd. Met name de Buitenring Parkstad kent een variatie aan soortencompensatie en natuurcompensatie waardoor hier in de beoordeling naar het geheel is gekeken en niet alleen specifiek naar de NNN-compensatie beheertypen.

1.3 Betreffende compensatie projecten

Hieronder een lijst met de beoordeelde compensatieprojecten:

1. Buitenring Parkstad
2. Boscompensatie Canon te Ulingsheide
3. Natuurbegraafplaats Mookerheide
4. Pompstation Breehei WML
5. Project Schinnen
6. VDL Nedcar

Bovenstaande projecten worden verder in dit rapport toegelicht met bijhorend beeldmateriaal.

2 Plan van aanpak

2.1 Voorbereiding

Eerst is in een startoverleg, samen met de provincie, bepaald wat het kwalitatieve detail niveau is van de uit te voeren beoordeling. Vervolgens zijn de toetsingscriteria en het niveau van beoordeling vastgelegd in overeenstemming met de provincie.

Hierna is Geonius aan de slag gegaan met het veldwerk voor te bereiden op basis van beschikbaar gestelde documentatie voor de betreffende natuurcompensatiegebieden om een zo volledige mogelijke database van te beoordelen percelen, inrichting en ontwerpplannen en data omtrent realisatie op te bouwen om de veldinspectie uit te kunnen voeren.

2.2 Veldwerk

Alle percelen en gebieden waarvan voldoende gegevens voorhanden waren binnen de 6 compensatieprojecten zijn fysiek door twee deskundigen van Geonius bezocht waarbij de interactie tussen ecologie en inrichting en beheer ter plaatse werd beoordeeld op een kwalitatief niveau.

De beoordeling is uitgevoerd op het volgende toetsing niveau;

- Aanwezigheid inrichting en compensatie;
- Ingericht zoals beoogd blijkend uit de inrichtingsplannen;
- Intact. Kan worden beoordeeld of en in hoeverre de beoogde inrichting (nog) intact is;
- Vervallen / onderkomen van beoogde inrichting en compensatie;
- Hoe staat de beplanting erbij (inboet, uitval, overwoekerd, afwijkende plant en boom/struik soorten, etc.);
- Hoe zijn de vegetaties ontwikkeld lettende op de groeijaren sinds beoogde realisatie;
- Zijn er duidelijk zichtbare problemen met oppervlaktes aanplant of aangelegde beplantingen door beheer of niet aangeslagen beplantingen.

De veldinspectie had niet het niveau van een kwantitatieve beoordeling in hoeverre exacte aantallen plantgoed en oppervlakten wel of niet zijn ingericht danwel onderkomen of vervallen zijn. Hiervoor zijn wel inschattingen gemaakt op basis van Street smart luchtfoto's en veldinspectie data om de kwaliteit te kunnen beoordelen. Aantallen bepalen, oppervlaktes inmeten, aanwezigheid van soorten bepalen en tellen of aantallen faunapassages, hekwerken, bomen, nestkasten tellen en controleren en dergelijke acties maken geen onderdeel uit van deze beoordeling. Uiteraard nemen we wel opvallende zaken of toevallig vastgestelde omissies mee in de beoordelingsrapportage.

2.3 Uitvoering / verwerking

In de rapportage wordt beknopt en met behulp van een beeldrapportage verslag gemaakt van de veldbeoordelingen op kwalitatief niveau volgens de toetsingscriteria die in het startoverleg gezamenlijk zijn bepaald en vastgelegd.

3 Beschrijving projecten

Voor de ontwikkelingen die bij ieder project hebben plaatsgevonden, is de natuurcompensatie bij een aantal projecten in de vorm van een geldsom bepaald die betaald is aan de provincie. Andere projecten hebben een compensatie op eigen terrein kunnen uitvoeren, sommige op een terrein elders en weer andere een combinatie van deze genoemde maatregelen. In de hiernavolgende paragrafen is per deelgebied beschreven welke inrichtingsplannen er zijn en wat het project inhoudt.

3.1 Buitenring Parkstad

De natuurcompensatiepercelen bij de Buitenring Parkstad Limburg (BPL) zijn gebieden die zijn aangewezen en ontwikkeld om de ecologische en milieueffecten van de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg (BPL) te compenseren met een omvang van 146,96 hectare (exclusief de opgave voortkomend uit de aansluiting Nuth en Avantis). De buitenring is een infrastructuurproject dat bedoeld is om de bereikbaarheid en de verkeersdoorstroming in de regio te verbeteren.

Deze maatregelen houden concreet in dat er diverse percelen naast en in de buurt van de BPL zijn aangewezen om de natuurwaarden te compenseren alsmede om landbouwgebruik uit gebruik te nemen om zodoende de toename van stikstof uitstoot vanuit de BPL te kunnen salderen. De verloren gegane habitats vanuit het natuurnetwerk (NNN) en leefgebied voor diverse flora en fauna worden hersteld en/of worden opnieuw gecreëerd. Daarnaast zullen ze ook dienen als ecologische verbindingroute tussen natuurgebieden en aansluitend Natuurnetwerk.

Vanuit de verloren gegane natuurwaarden vanuit de Natuurnetwerk, destijds bekend als Ecologische hoofdstructuur (EHS), provinciale ontwikkelingszone (POG) en Boswet, compensatie zijn de volgende hoeveelheden aan verlies van de verschillende natuurdoeltypen bepaald;

Code	Natuurdoeltype	Verlies areaal door ruimtebeslag (ha)			
		EHS	POG	Boswet	Totaal
n.v.t.	Bosaanplant	1,49	8,44	0,32	10,25
A1.4	Eiken-Haagbeukenbos	0,53	0,23	0,32	1,08
A1.5	Berken-Zomereikenbos	8,22	0,18	1,66	10,06
A1.7	Elzenbroekbos	0,22	0	0	0,22
A1.9	Essen-Iepenbos	0,54	0	0	0,54
A1.4/A1.5	Eiken-Haagbeukenbos/ Berken-zomereikenbos	2,52	0,31	1,91	4,74
A2.5	Stroomdalwilgenstruweel	0	0,17	0	0,17
A5.3/A5.4	Heischraalgrasland/ Zandschraalgrasland	0,28	0	n.v.t.	0,28
A6.3	Rietmoeras	0	0,06	n.v.t.	0,06
A7.1	Droge ruigte	0,30	0	n.v.t.	0,30
B2	Vochtig kruidenrijk grasland	1,07	0,04	n.v.t.	1,11
n.v.t.	Gras- en bouwland (niet gekarteerd)	2,92	n.v.t.	n.v.t.	2,92
B6.4	Ecologisch waardevolle watergangen en poelen	0,05	0	n.v.t.	0,05
TOTAAL		18,14	9,43	4,21	31,78

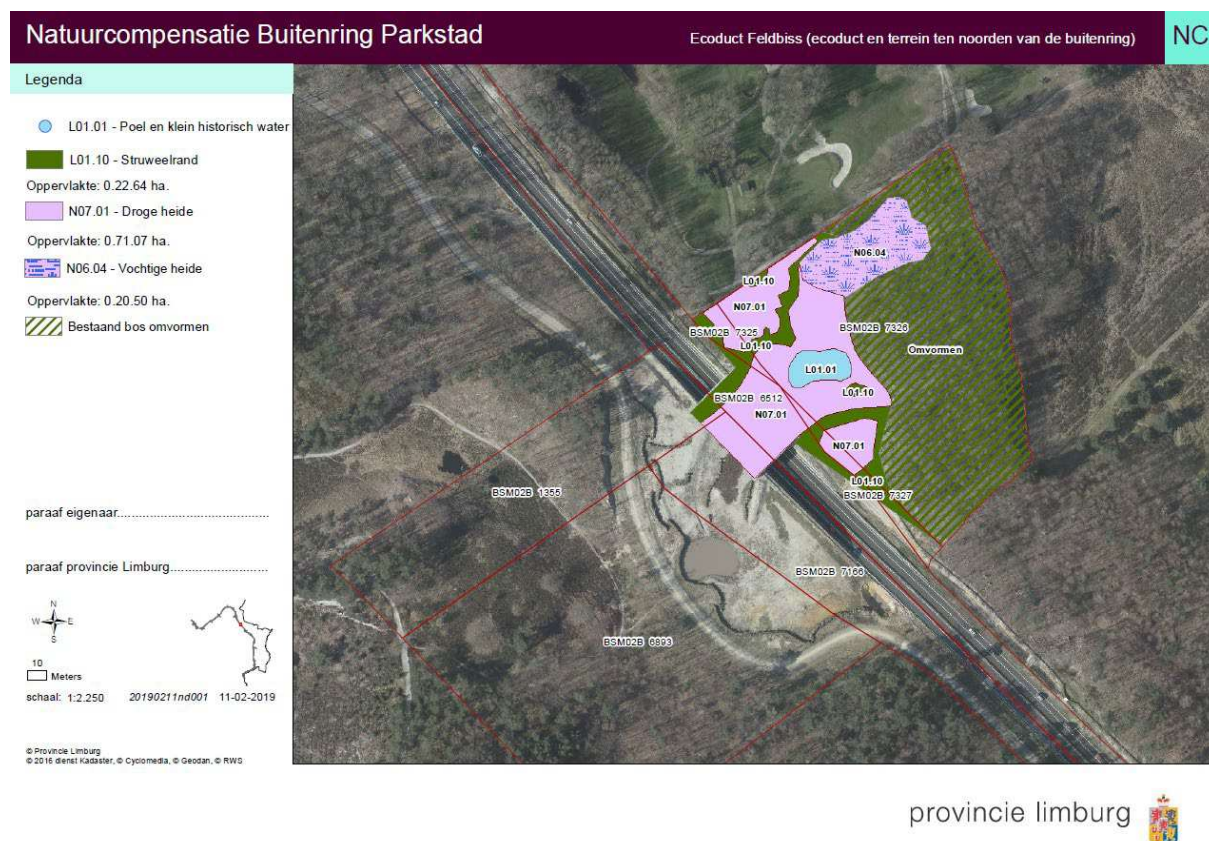
Figuur 1 verlies oppervlakten Buitenring Parkstad exclusief de onderdelen Nuth en aansluiting Avantis

Er zijn nog diverse andere natuurdoeltypen aanwezig binnen de compensatiepercelen van de BPL, die hierboven niet genoemd zijn omdat deze specifiek betrekking hebben op compensatie van natuurwaarden in het kader van soortcompensatie)

De natuurcompensatie van de BPL is veruit de grootste binnen deze beoordeling en kent een groot aantal percelen verspreid over de volgende gemeenten;

- Gemeente Beekdaalen (betreft de percelen binnen de voormalige gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken)
- Gemeente Brunssum
- Gemeente Heerlen
- Gemeente Kerkrade
- Gemeente Landgraaf

Voor ieder perceel is een kaart met de kwalitatieve verplichting betreffende de beschreven natuurdoeltypen beschikbaar. Op basis van dit kaartmateriaal heeft de beoordeling plaatsgevonden. Hieronder een voorbeeld van het toegepaste kaartmateriaal.

Figuur 2 voorbeeld natuurcompensatie blad met toewijzing doel en beheertypen

Op de volgende pagina zien we een afbeelding met overzicht van de BPL in het rood en de aanliggende compensatiepercelen. Uit deze afbeelding kunnen we zien dat de compensatiepercelen van de BPL verspreid liggen. In de bijlage bij dit rapport is deze kaart op groter formaat weergegeven .

3.2 Boscompensatie Canon

Met de ontwikkeling van een nieuw hoofdkantoor Océ in Venlo, is men uitgegaan van een aantasting van 2.5 ha bos en 1250 meter bomenrij. Om dit te compenseren heeft men het volgende inrichtingsplan opgesteld.

Figuur 4 Boscompensatie plankaart Canon Venlo

Canon Production Printing Netherlands B.V., verder te noemen 'Canon', heeft een compensatieplicht voor 2,5 hectare bos en 156 bomen. Canon is met de Provincie Limburg overeengekomen om de compensatieverplichting voor de bomenrij in te vullen met een extra oppervlakte bos van 1.600 m². Aldus bedraagt de totaal te compenseren oppervlakte bos 2,66 hectare. De Stichting het Limburgs landschap heeft besloten om Canon in deze opgave van dienst te zijn.

Volgens het inrichtingsplan moeten de volgende maatregelen worden uitgevoerd: bodemonsters van het perceel zijn geanalyseerd om te komen tot een bemestingsadvies; welke en hoeveel mineralen (in de vorm van steenmeel) en welke hoeveelheid natuurcompost is nodig om de bodem te optimaliseren. Vervolgens wordt dit advies opgevolgd en worden de benodigde grondbewerkingen uitgevoerd. Voordat het plantsoen wordt aangeplant, wordt het perceel ingezaaid met graan. Dit graan fungeert als bodembedekker en voorkomt dat de aanplant overgroeit raakt door snelgroeïende kruiden. Bovendien beschermt het graan de beplanting tegen uitdroging. Als plantsoen wordt, indien verkrijgbaar, autochtoon materiaal gebruikt. Dit zijn bomen struiksoorten van lokale herkomst die het beste aangepast zijn aan de omstandigheden in dit gebied en in ecologisch opzicht een plus betekenen voor insecten die op deze soorten leven. Geplant worden diverse inheemse soorten, zodat een gevarieerd loofbos ontstaat. Aan de open oostzijde en aan beide kanten van de verharde weg die tussen beide bosdelen doorloopt, worden 35 meter brede randen van struikvormers geplant. Deze zijn door bloei en dragen van bessen en noten extra interessant voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. In totaal worden 13.150 stuks bosplantsoen aangeplant; zie de aantallen per soort in onderstaand figuur.

Hieronder de beplantingslijst om een beeld te krijgen wat men hier heeft neergezet.

Bepantingslijst boscompensatie Canon 2,66 ha	
1,5 m1 tussen de rijen, 1,35 m1 in de rij > 4.938 st./ha ooststranden en langs tussenliggende weg 35 m1 brede struikzones: 5.850 st. boomvormers en 7.300 st. struikvormers	
boomvormers	aantal
beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)	0
boomhazelaar (<i>Corylus colurna</i>)	0
fladder iep (<i>Ulmus minor</i>)	400
gewone es (<i>Fraxinus excelsior</i>)	200
grauwe els (<i>Alnus incana</i>)	0
haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)	1.000
mispel (<i>Mespilus germanica</i>)	150
ruwe berk (<i>Betula pendula</i>)	0
tamme kastanje (<i>Castanea sativa</i>)	0
veldeboom (<i>Acer campestre</i>)	600
veldiep (<i>Ulmus minor</i>)	600
walnoot (<i>Juglans regia</i>)	0
wilde appel (<i>Malus sylvestris</i>)	200
wilde peer (<i>Pyrus pyrastra</i>)	200
wintereik (<i>Quercus Petraea</i>)	1.200
winterlinde (<i>Tilia cordata</i>)	500
zachte berk (<i>Betula pubescens</i>)	0
zoete kers (<i>Prunus avium</i>)	800
zomereik (<i>Quercus robur</i>)	0
zomerlinde (<i>Tilia platyphyllos</i>)	0
zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>)	0
struikvormers	
eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)	700
egelandier (<i>Rosa rubiginosa</i>)	700
gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>)	0
gele kornoelje (<i>Cornus mas</i>)	0
hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)	1.800
hondsroos (<i>Rosa canina</i>)	700
inheemse vogelkers (<i>Prunus padus</i>)	0
Lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>)	350
meelbes (<i>Sorbus aria</i>)	0
rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>)	150
sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>)	700
tweestijlige meidoorn (<i>Crataegus laevigata</i>)	400
vuilboom (<i>Rhamnus frangula</i>)	1.800
wegedoorn (<i>Rhamnus cathartica</i>)	0
wilde kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)	0
Totaal	13.150

Figuur 5 Beplantingslijst boscompensatie Canon

3.3 Natuurbegraafplaats Mookerheide

Door de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats wordt 4,4 ha NatuurNetwerkLimburg (NNL) aangetast. De Provincie heeft in 2018 een natuurcompensatieovereenkomst gesloten met Natuurbegraven Nederland (NN) voor de Natuurbegraafplaats Mookerheide. In deze overeenkomst is onder andere vastgelegd dat NN vanaf 2020, 10 jaar achtereenvolgend, jaarlijks € 49.638,00 overmaakt aan de Provincie.

In de natuurcompensatieovereenkomst is vastgelegd dat de Provincie dit geld moet inzetten voor een kwaliteitsimpuls binnen het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Vanaf januari 2020, '21, '22, '23 en '24 is volgens afspraak € 49.638,00 jaarlijks ontvangen van Natuurbegraven Nederland op rekening van de Provincie Limburg. In totaal is tot nu toe € 248.190 ontvangen (mededeling Provincie Limburg, 11-06-2024).

Een werkgroep bestaande uit een medewerker van de gemeente Mook en Middelaar, Natuurmonumenten, Natuurbegraven Nederland en Provincie Limburg buigt zich over de verdere besteding van het compensatiegeld. Het compensatiegeld moet volgens de compensatie-overeenkomst uiterlijk in 2030 zijn geïnvesteerd in het versterken van het NNL.

Inmiddels is van de ontvangen som, namelijk € 65.853, ingezet voor de afwaardering en de omvorming van een agrarisch perceel (1,15 ha) tot natuur aan de Zevendalseweg in Plasmolen.

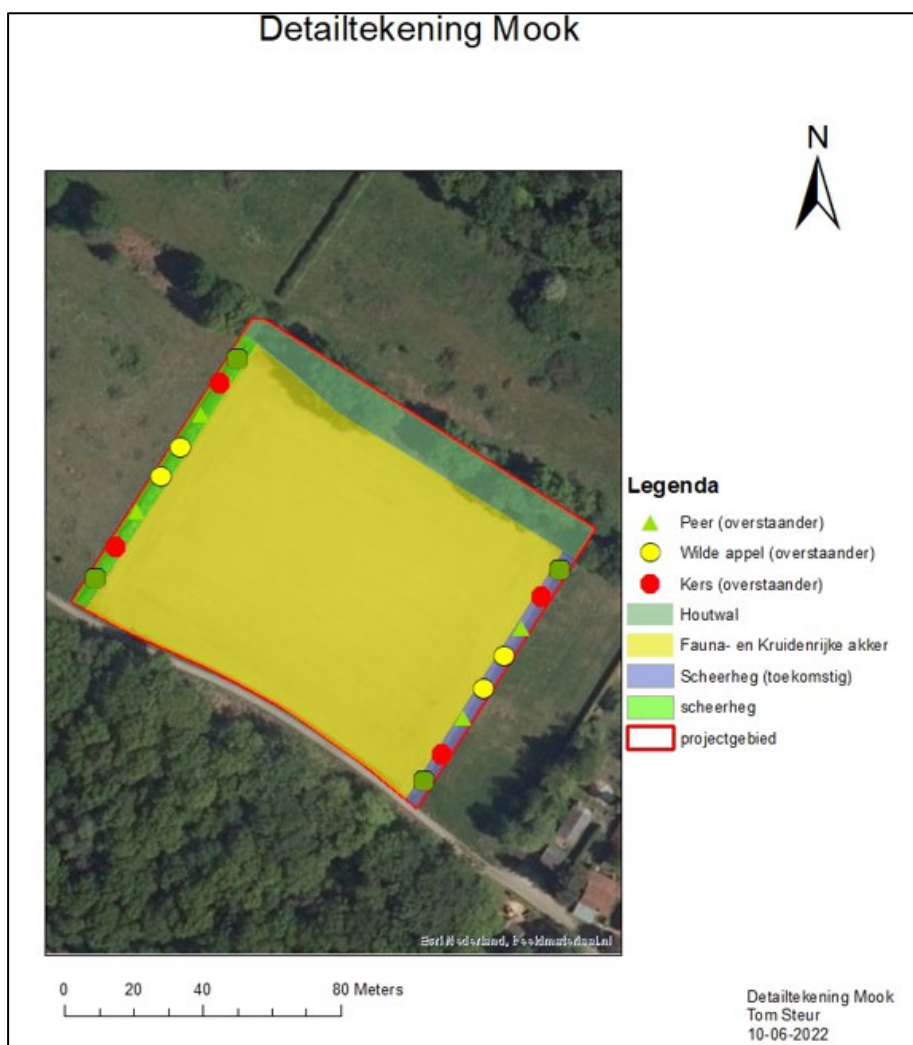
Het aan te kopen perceel is geheel omgeven door bestaande natuur in het NNL dat in eigendom is van Natuurmonumenten. Stichting Nieuwe Natuur, gelieerd aan Natuurbegraven Nederland en Natuurmonumenten, zal belast zijn met de aankoop en inrichting van het perceel.

Conform document “220708 inrichtingsplan Zevendalseweg Mook SNN bewerkt.docx”:

Figuur 6 ligging perceel

Figuur 7 inrichtingstekening (bron: inrichtingsplan perceel Zevendalseweg, Mook, Stichting Nieuwe Natuur, Tom Steur, 16-06-2022)

We zien op bovenstaande inrichtingstekening de nieuwe elementen.

3.4 Pompstation Breehei WML

Pompstation Breehei WML kent een ontwikkeling op eigen terrein waarbij 0.2 ha natuurwaarde verloren gaat. De locatie is gelegen aan de Breevennenweg 11, circa 2,5 kilometer ten zuiden van de kern van Leunen in de gemeente Venray. Ter compensatie hiervan is een compensatiesom bepaald op basis van de verdwenen oppervlakte. Deze is betaald door WML d.d. 4/8/2016. Hieronder een afbeelding van de betalingsopdracht. De compensatie (aanplant van 0,2 ha bos) is gerealiseerd op perceel NDW AC 302 in Nederweert. Het perceel is groter (ca 1.53 ha) dan de verplichte 0,2 ha compensatie bos.

Betalingsopdracht

Volgnummer _____
Bedrag € 15960,-

Bankrekeningnr. _____
Bank _____
Ten name van Provincie Limburg

Mededeling betreffende de betaling
zie bijlage

Gegevens voor Financiële Administratie

Grootboek	Kostenpl.	BTW code	Omschrijving	Bedrag

Opgesteld door: J. Quak Akkoord: F. de Vries Betaling: Ankaren
Datum: 4/8/16 Datum: 4/8/16 Ankaren € 15960,-
18-8-2016

Figuur 8 betalingsopdracht compensatiegelden

Aanplant bos

Ten noorden van de motorcrossbaan ligt nog een enclave landbouwgrond te midden van het aanwezige bos (zie uitsnede afbeelding hieronder). Vanuit de gebiedscommissie Sarsven en de Banen is de wens gekomen om hier bos aan te leggen. De gemeente Nederweert wil het aangrenzende perceel, nu in gebruik als populierenaanplant ook omvormen tot bos.

Huidige situatie en potenties voor natuurontwikkeling

Het in te richten perceel betreft perceel NDW00 T 624 met een oppervlakte van 1,5260 in eigendom van de provincie Limburg. Perceel 624 is tot recent in gebruik geweest als akker. In 2015 ligt het perceel braak en is begroeid met akkeronkruiden.

Figuur 9 ligging compensatieperceel NDW00 T 624

Hoewel er geen fosfaatonderzoek heeft plaatsgevonden het perceel mag er van uit worden gegaan dat in perceel 624 de fosfaatgehalten zeer hoog zullen zijn. Er zal waarschijnlijk net zoveel fosfaat in de bodem zitten als in de percelen waarvan het fosfaat wel onderzocht is (BWare, 2013). Dit houdt in dat tot op een diepte van ca 50cm het fosfaatgehalte te hoog is voor het ontwikkelen van schrale natuur.

Natuurbeheerplan

Het perceel maakt deel uit van het NNN (Nationaal Natuurnetwerk). In het Natuurbeheerplan wordt richting gegeven aan mogelijk te ontwikkelen natuurdoeltypen van de begrensde NNN in Limburg. Perceel 624 ligt in het gebied MLW 3.38C en is begrensd als nieuwe natuur (Tabel 1 Beide hebben volgens het natuurbeheerplan ongeveer dezelfde streefbeelden. Voor het perceel 624 komt zonder ingrijpende maatregelen zoals afgraven of jarenlang uitmijnen alleen het Berken-Zomereikbos in aanmerking.

MLW3.38C	Berken-Zomereikbos	A 1.5	25	N15.02	Dennen-, eiken- en beukenbos
MLW3.38C	Droge Heide	A 3.1	5	N07.01	Droge heide
MLW3.38C	Elzenbroekbos	A 1.7	15	N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos
MLW3.38C	Kleine zeggengrasland	A 5.7.1	25	N10.01	Nat schraalland
MLW3.38C	Kleine zeggemoeras	A 6.1	5	N05.01	Moeras
MLW3.38C	Natte Heide	A 3.3	5	N06.01	Veenmosrietland en moerasheide
MLW3.38C	Pioniergemeenschap vochtig zand	A 9.2.2	10	N10.01	Nat schraalland
MLW3.38C	Vochtig kruidenrijk grasland	A 5.10	10	N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland
MLW3.38C	Vochtige Heide	A 3.2	10	N06.04	Vochtige heide

Tabel 1 MLW 3.38C

Inrichting perceel 624 (1,5260 ha)**(huidig naamgeving perceel NDW AC 302)**

Dit betreft een braakliggende akker. Om hier niet te lang in een pioniersfase, met in de eerste jaren veel distels, te blijven hangen heeft het de voorkeur om hier wel aan te planten.

Bij het aanplanten moet rekening worden gehouden met een bos en een struweelzone. Daarnaast is er ook nog ruimte voor een brede zoom.

De plantafstand bedraagt 1,50m x 1,50m. Struweelsoorten worden met inhammen vanuit de weg geplant. Ca 1250m² wordt niet beplant langs de weg wordt niet beplant. Deze vormt op termijn mantelzone. Het plantsoen, leeftijd 1+1 moet van gecertificeerde herkomst uit de meest recente Nederlandse rassenlijst zijn.

Wat betreft het sortiment worden de volgende bomen aangeplant:

- Zomereik
- Ruwe berk

Wat betreft de struweelsoorten wordt het volgende aangeplant:

- Lijsterbes
- Vuilboom
- Hazelaar
- Wilg

Voorbereidende werkzaamheden

Vanuit de Rietbeek wordt een laag slib over het perceel verspreid en ondergewerkt. Daarna kan het plantsoen machinaal worden geplant. Nazorg voor niet aanslaan bedraagt 1 jaar. Periode van uitvoering is na het uitdiepen van de Rietbeek en zal dus op zijn vroegst in 2016 zijn.

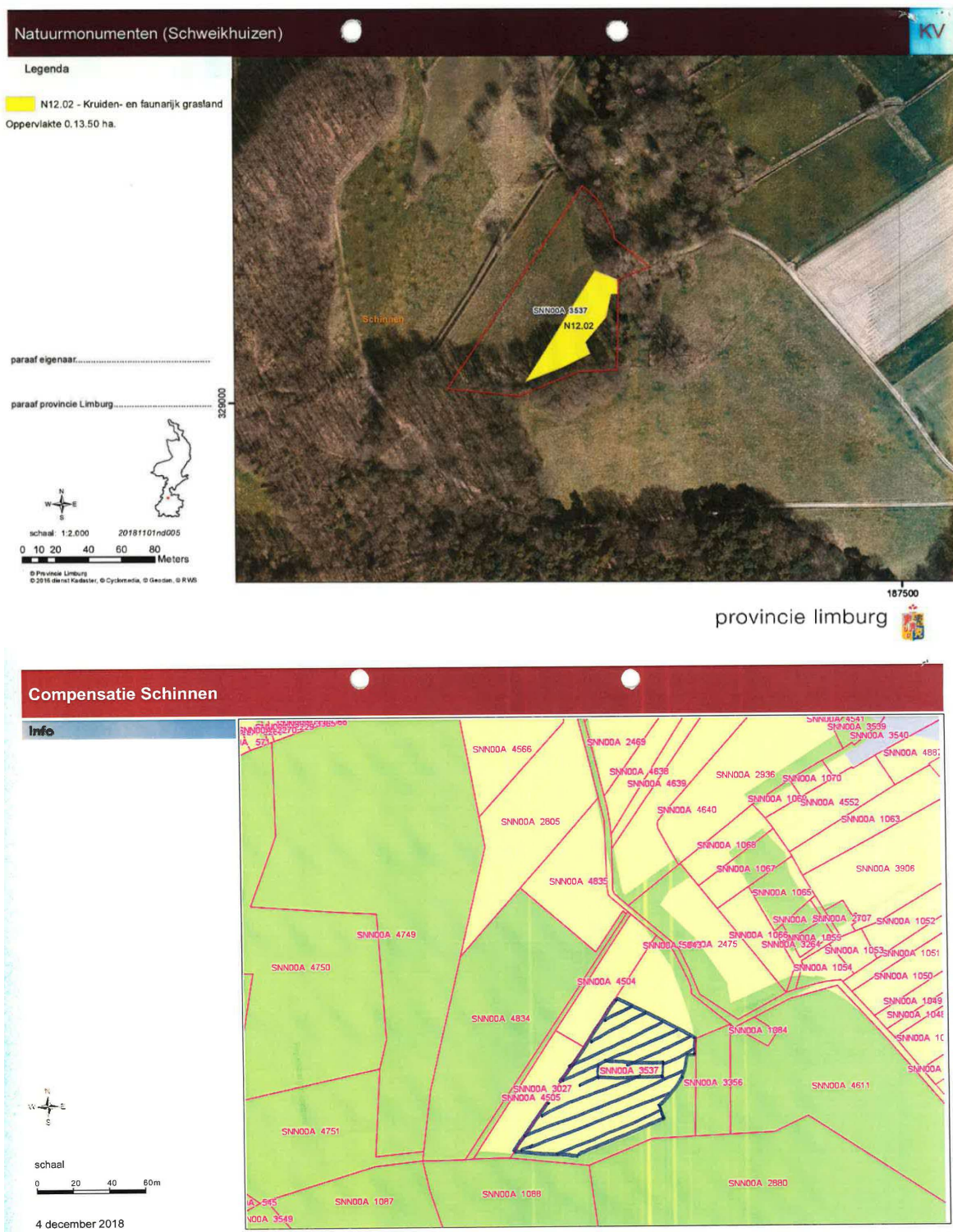
Opmerking:

Er ontbreekt een duidelijk inrichtingsplan in de vorm van een tekening. Dit bemoeilijkt het om de exacte locatie / groepen van bosplantsoen aanplant vast te stellen.

3.5 Project Schinnen

Als gevolg van de uitbreiding van de begraafplaats in Schinnen gaat 1.350 m² aan kruiden- en faunairijk grasland verloren. Door de aanleg van een nieuwe toegangsweg naar de Alfa brouwerij gaat 3.200 m² verloren. Hiervoor is een compensatieverplichting opgesteld op perceel SN00A 3537. Hier moet een oppervlakte van 4.450 m² voldoen aan het natuurdoeltype N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland.

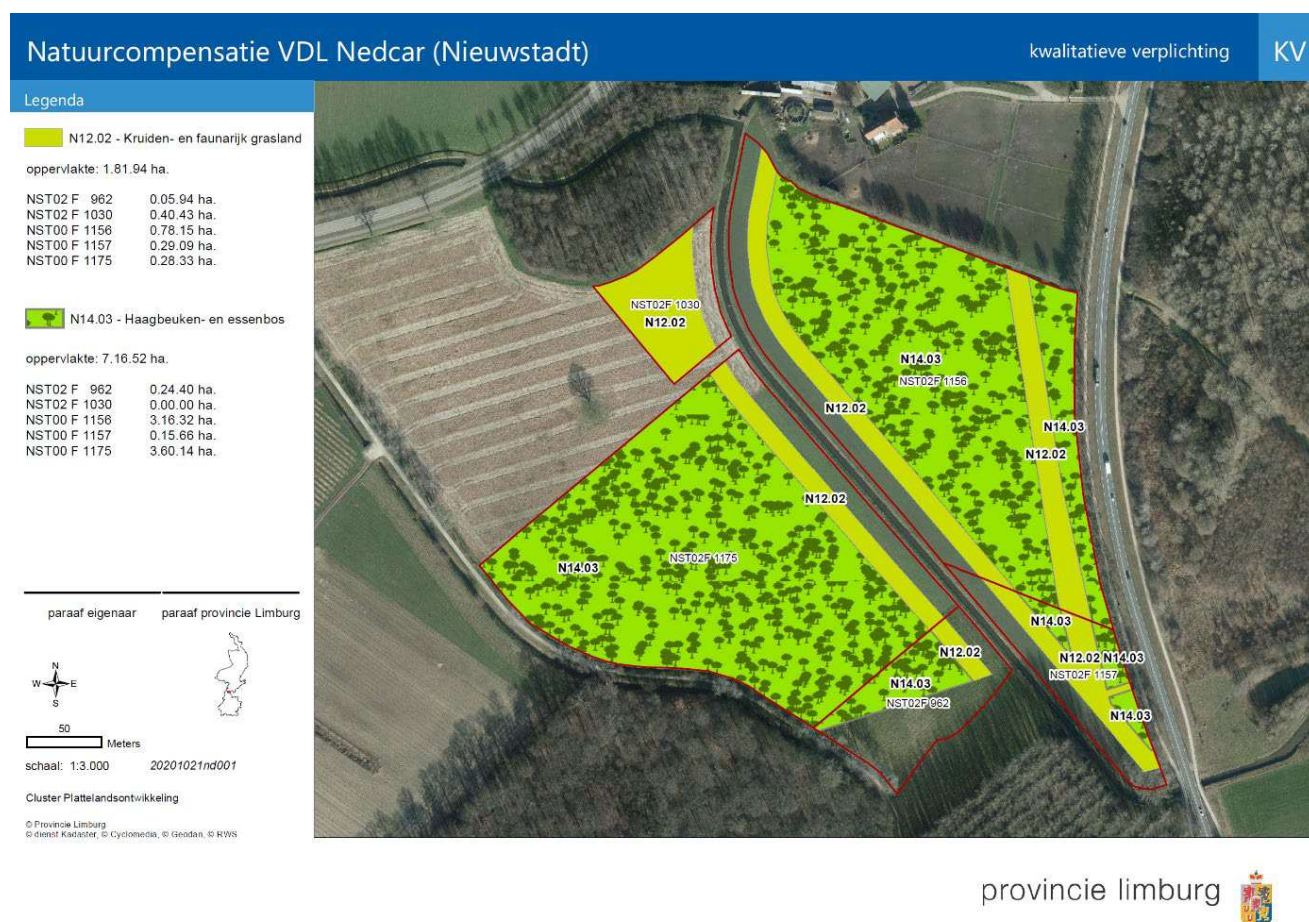
De afspraken in deze overeenkomst zorgen ervoor dat de oppervlakte natuur in de Goudgroene natuurzone gelijk blijft. De blauwe ingetekende contour in onderstaande afbeelding komt overeen met in totaal 4.450 m² oppervlakte.

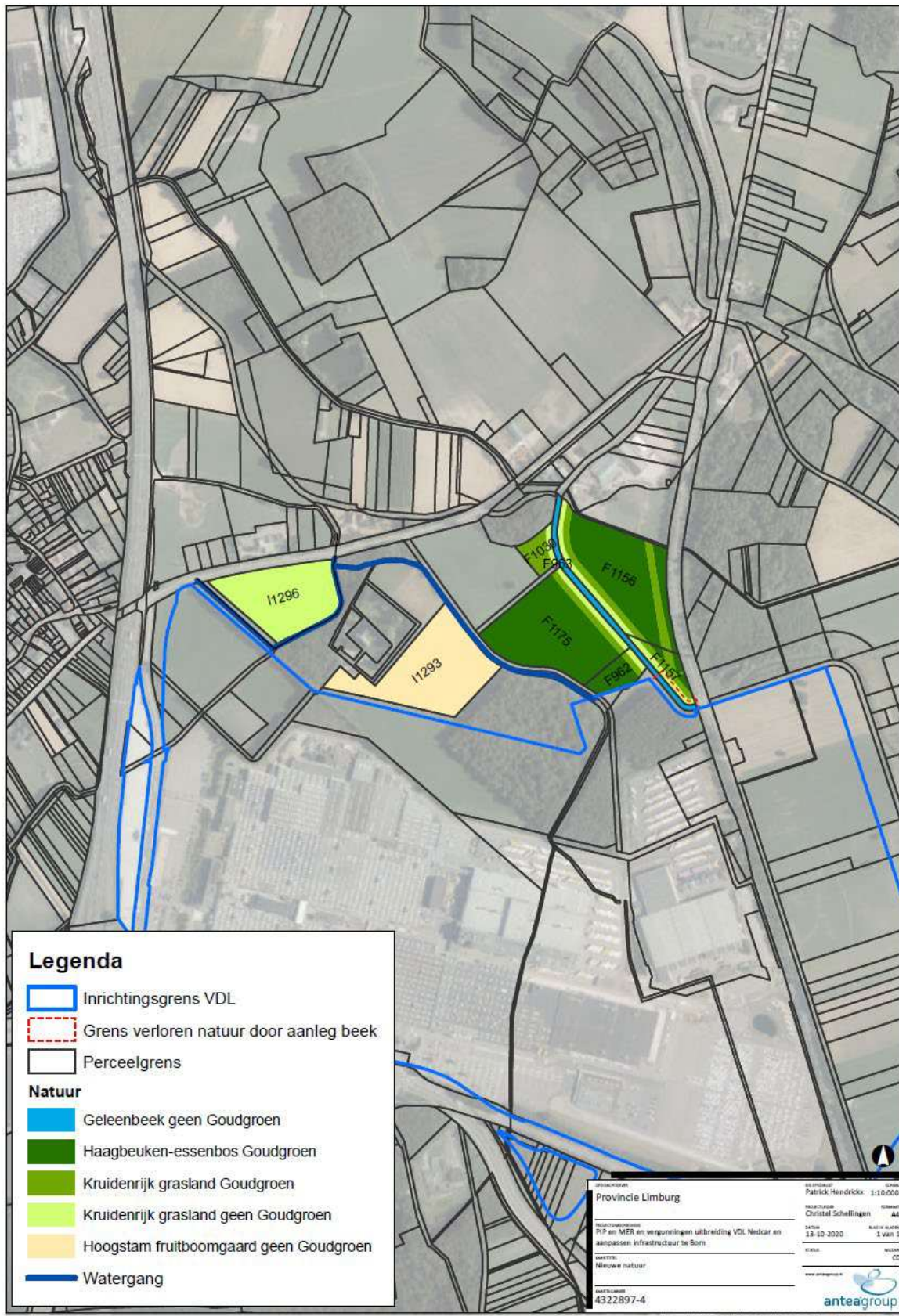
Figuur 10 Compensatie Schinnen

3.6 VDL Nedcar

Met het oog op een duurzame verankering van VDL Nedcar in Zuid-Limburg, was het plan om uit te breiden met een tweede productielijn. Hiermee gekoppeld was ook de ontwikkeling van nieuwe bedrijfsgebouwen, bijhorende voorzieningen en een wijziging en aanpak van verkeersknelpunten op en rondom het VDL-terrein. Bovenstaande noemen we “Uitbreiding VDL Nedcar”. Voor de natuurcompensatie is destijds enkel naar de fabrieksuitbreiding gekeken. Hiervoor is een Mitigatie- en compensatieplan ontwikkeld. Het onderstaande inrichtingsontwerp toont de kwalitatieve verplichtingen. VDL Nedcar heeft een deel zelf gecompenseerd en een deel is afgekocht welke de provincie zelf zal gaan inrichten.

Figuur 11 Compensatie tekening VDL Nedcar

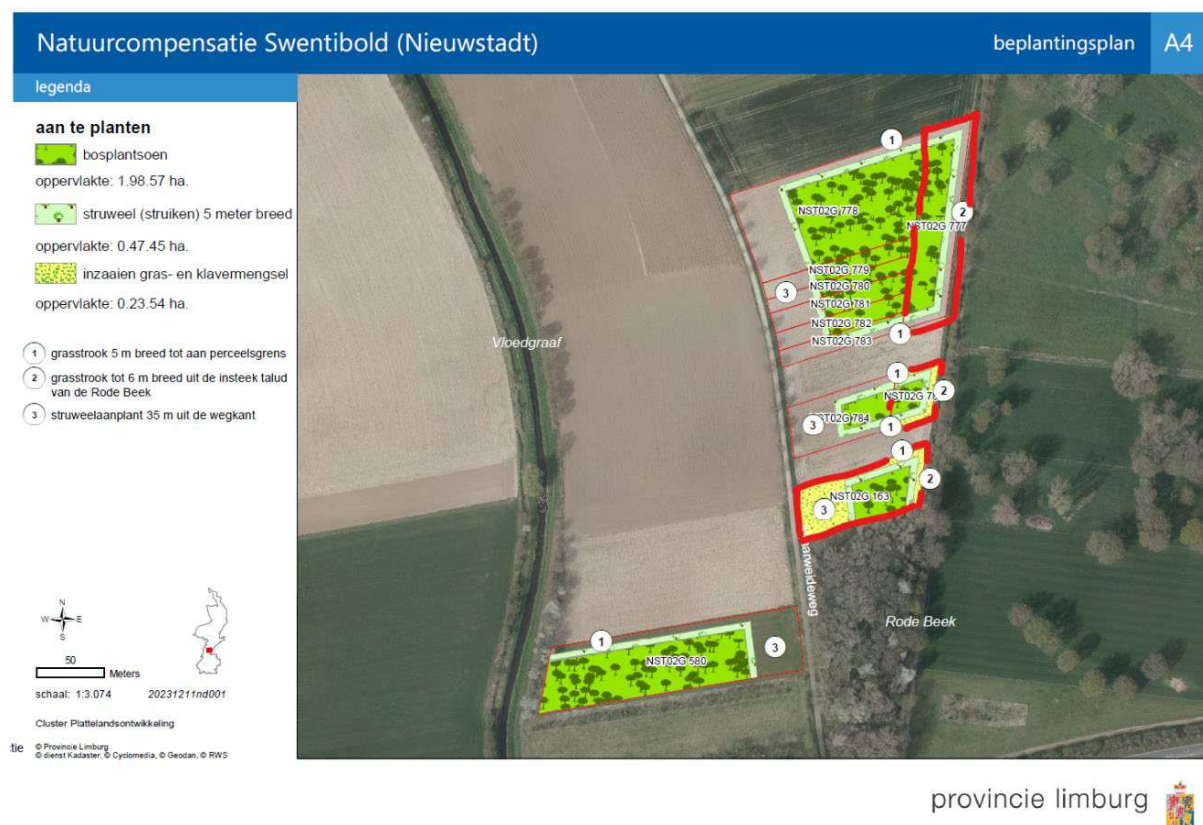

Figuur 12 natuurdoeltypen compensatie VDL Nedcar

Daarnaast zijn net buiten de bebouwde kom van Nieuwstadt verschillende percelen aangewezen waar het afgekochte deel wordt gecompenseerd door de provincie. Op onderstaande kaart zien we enkele percelen die deel uitmaken van deze compensatie wat betreft VDL. Andere delen betreffen een compensatie voor een ander project. Er is in totaal 0,9390 hectare ingericht (2024) van de in totaal 6,45 hectare inspanningsverplichting die de provincie aan zal moeten leggen.

De kadastrale percelen waar het hier om gaat zijn:

- NST02G 777
- NST02G 785
- NST02G 163

Figuur 13 1ste deel wettelijke compensatie VDL Nedcar uitgevoerd door de provincie/ (deze percelen zijn met een dikke rode lijn gemarkeerd)

4 Bevindingen

In dit hoofdstuk willen we de bevindingen per project toelichten waarbij we het veldwerk vergelijken met de inrichtingsplannen en kijken naar welke bevindingen we hieruit halen. Komt dit overeen met de inrichtingsplannen en in welke mate is de natuurcompensatie kwalitatief uitgevoerd? Er wordt niet alleen gekeken naar inrichting van de percelen, maar ook naar de staat van de aangeplante beplantingen, of het beheer (goed) is uitgevoerd, welke soorten aanwezig zijn in het project en mogelijke opmerkingen die we tijdens het veldwerk tegenkomen.

In het geval van de Buitenring konden wij in het veld en in de hiernavolgende beoordeling geen onderscheidt maken tussen percelen primair ingericht met NNL-compensatie of percelen primair of in combi ingericht voor compensatie flora en fauna waarden.

4.1 Buitenring Parkstad

Figuur 14: Grote boslocatie, gemeente Landgraaf

Algemeen

De natuurcompensatiepercelen leveren een bijdrage aan het behoud en de verbetering van de ecologische waarde in de regio Parkstad. De herstelde en nieuw gecreëerde habitats leiden tot een toename van de biodiversiteit.

Hoewel er aanzienlijke vooruitgang is geboekt, zijn er ook enkele uitdagingen en afwijkingen van het oorspronkelijke inrichtingsplan geconstateerd.

Alle compensatie percelen zijn beoordeeld of althans is getracht deze te beoordelen in het geval van niet te betreden vegetatiestructuren. In de navolgende beoordeling worden ter illustratie enkele voorbeelden aangehaald ter verduidelijking van de algehele bevindingen.

Oppervlakte en inrichting

De compensatiepercelen zijn voor zover kon worden beoordeeld in het algemeen aangelegd volgens de oppervlakten en inrichting zoals vastgelegd in de beoordeelde inrichtingsplannen. Bij een aantal percelen is echter gebleken dat het bepalen van de grenzen van de inrichting een uitdaging vormt. Dit komt voornamelijk door moeilijk begaanbare delen van de percelen die overwoekerd zijn geraakt, of door gebieden die langere tijd niet(goed) zijn onderhouden conform de beoogde natuurdoeltype ontwikkeling. Deze overwoekerde percelen, waarbij soms al sprake is van spontane bosopslag, maken het lastig om de oorspronkelijke grenzen te identificeren en te beoordelen of de percelen nog voldoen aan de beoogde inrichting.

De percentages zoals op basis van onze bevindingen bepaald komen neer op dat circa 80-90% aangelegd is conform de beoordeelde inrichtingsplannen. De resterende 10-20% van de percelen bevatten geconstateerde afwijkingen (zie onderstaande alinea) en/of moeilijk tot niet te beoordelen percelen als gevolg van afwijkend/geen beheer. Het beheer aspect van de percelen en de bijhorende percentages worden op de volgende pagina besproken.

Verschillende percelen zijn onderhevig geweest aan natuurlijke veranderingen die de oorspronkelijke inrichting hebben beïnvloed. Deze veranderingen, zoals natuurlijke successie en variaties in waterpeil, hebben soms geleid tot een verschuiving van de doelstellingen. Dit wil niet altijd betekenen dat het negatief is en het heeft geleid tot bijzondere en soms zeldzame vegetatietypen.

Een voorbeeld hiervan is terug te zien bij het perceel ten noorden van het Ecoduct Feldbiss. Hier is een gedeelte Vochtige heide N06.04 ingetekend. Oppervlakte 0.05.12 ha. De vorm van de natte heide strekt zich bij deze een stuk verder door en lijkt iets nauwer uit te lopen. De constatering is dat de huidige oppervlakte overeenkomt met wat oorspronkelijk de opgave was alleen dat de feitelijke begrenzing afwijkt van de vastgelegde grenzen in het inrichtingsplan. Op een andere locatie (Voormalige perceel SNN))E.286.) waar een kruidenrijk en faunarijke grasland aanwezig zou moeten zijn staat het vol met reuzenpaardenstaart wat door een kweluittrede als oorzaak kan hebben (zie figuur hieronder).

Figuur 15 zonnedaauw op terrein met vochtige heide

Figuur 16: reuzenpaardenstaart

Beheer en kwaliteit

Achterstallig of geen beheer van in totaal +- 50% van alle BPL-compensatie percelen heeft geleid tot ongewenste vegetatiestructuren. Dit is met name zichtbaar in gebieden waar snelgroeiende soorten domineren of waar noodzakelijke beheermaatregelen zoals maaien, inzaaien van akkers, snoei of begrazing niet (tijdig) zijn uitgevoerd. In 15% van deze gevallen is het beheer compleet uitgebleven, wat niet alleen leidt tot ongewenste vegetatiestructuren, maar ook op een verminderde habitatkwaliteit.

Als voorbeeld betreffen de locaties waar kruidenrijk grasland als natuurdoeltype wordt nagestreefd, maar waar houtige gewassen blijken te staan (opslag). Deze zijn een resultaat van het ontbreken van periodiek maaibeheer.

Een ander voorbeeld is het achterstallig snoeibeheer van het natuurdoeltype Hoogstamboomgaard. Voor 80% van alle percelen met dit natuurdoeltype is er slecht of helemaal geen snoeibeheer gepleegd. Sommige van deze percelen hebben een regeling dat er niet jaarlijks gesnoeid moet worden, wat ook aangegeven staat, maar als de aanplant van betreffende boomgaarden grofweg 4-5 jaar geleden is uitgevoerd, kunnen we stellen dat bij veel boomgaarden ook al 4-5 jaar geen snoeibeheer heeft plaatsgevonden. Als voorbeeld perceel NUT00B.439 waar LO1.09 hoogstamfruitboomgaard onderkomen en afwijkend beheer alsmede LO1.05 knip- en scheerhaag onderkomen en afwezig is en struweelrand (LO1.10) de overhand dreigt te nemen

Figuur 17: opschot naast stam

Figuur 18; niet beheerde hoogstam fruitgaard

4.2 Boscompensatie Canon

Conform de mail van het Limburgs Landschap aan de Provincie Limburg d.d. 11-06,

“De aanplant van de boscompensatie van Canon Production Printing Netherlands B.V. is in december 2023 afgerond. Deze aanplant is gerealiseerd ten noorden en zuiden van de Verlengde Trappistenweg (oostelijk van Tegelen) en heeft een gezamenlijke oppervlakte van 2,66 ha.

Voor de vorm met een golvende oostrand is gekozen om luwe en zonrijke inhammen te creëren die extra interessant zijn voor insecten. In de randen zijn 15 tot 25 meter breed inheemse struiksoorten aangeplant, in de overige delen zijn boomvormers aangeplant. Geplant is in groepen van dezelfde soort; hiermee voorkomen we dat langzame groeiers in de eerste bosfase al overvleugeld worden door snelle groeiers.”

Figuur 18: zicht op deel ten zuiden van de Trappistenweg

Oppervlakte en inrichting:

Bosaanplant is aanwezig op de aangegeven locatie. Het betreft uniforme aanplant van groepen Sporkenhout, zoete kers, inlandse eik, linde, haagbeuk, kastanje, spaanse aak, lijsterbes, zwarte els, rode kornoelje, hazelaar en ruwe iep. Tevens is er aan de randen een zoom van trosvlinder meidoorn en sleedoorn en roos aangeplant, volgens dezelfde methodiek. De plantafstand bedraagt ca. een meter. Tussen de Trappistenweg en de bosaanplant is op het perceel een buffer van 15 meter.

De slingerende vorm van dit perceel wordt door alleenstaande palen (acacia?) begrensd.

Figuur 19; solitaire palen als begrenzing van de slingerende vorm

Beheer en kwaliteit

Het volledige perceel is daarnaast ingezaaid met graan ter bescherming van mogelijke overwoekering door onkruiden. De kwaliteit van de aangeplante struiken en bomen is goed. Meer dan 90% van de aanplant oogt vitaal. Er zijn enkele trosvlieren aangetroffen met vraatschade en tevens zijn er enkele dode eiken aangetroffen in de gehele aanplant. Uitval van de beplanting lijkt zich tot een minimum te houden.

Overige bevindingen:

In het algemeen zijn er weinig kruiden aanwezig op het perceel. Enkel aan de randen zijn diverse (akker)kruiden aangetroffen als: bonte wikke, ijle dravik, grasklokje, akkerdistel, Canadese fijnstraal, reukloze kamille, zachte ooievaarsbek, grote klapproos, bijvoet, blaassilene, gewone steenraket, sint-janskruid, kluwenzuring, vogelwikke, voederwikke rood guichelheil en kaal knopkruid.

De actie om het perceel in te zaaien met graan werkt dus goed om het onkruid te onderdrukken. Het aangeplante bosplantsoen ondervindt hierdoor minder concurrentie. Zie

Figuur 20 voorbeeld van aanplant met weinig druk van kruiden door de aanwezigheid van graan

4.3 Natuurbegraafplaats Mookerheide

Oppervlakte en inrichting:

De compensatielocatie kent een kruidenrijk grasland in ontwikkeling. De randen van dit perceel zijn zoals het inrichtingsplan aangelegd en kennen een correcte aanpak van de aanplant (plantafstanden) als ook de boombeschermingsmiddelen (boompaal, gietrand, boomband, ...). Het perceel kent aan de westelijke zijde een bestaande knip- en scheerheg.

Beheer en kwaliteit

In de inrichtingsplannen staat duidelijk beschreven dat het perceel een “kruiden- en faunarijke akker” moet zijn. Het perceel wordt in deze beheerd als zijnde een “kruiden- en faunarijke grasland”. De ontwikkeling en aanwezigheid van vogels/insecten en ander wild is zeker, maar hier is de grote vraag; is dit de bedoeling om het te beheren als een grasland of als akker.

Verdere inrichtingselementen staan er goed bij. De bestaande knip- en scheerheg voldoet aan het snoei-beheer. Het oogt erna dat het vorig jaar nog gesnoeid is door het schot wat er tijdens het veldbezoek nog op zit. De oostelijke perceelsrand kent een nieuw aangeplante knip- en scheerheg. Deze is in ontwikkeling en ziet er over het algemeen goed uit. In deze haag zit maximaal 10% uitval. De bomen die geplant zijn (ook aan de oostelijke en westelijke perceelsranden) staan goed in het blad, buiten twee stuks. Hiervoor moet in het komend plantseizoen een inboet plaatsvinden.

Figuur21: boom afgebroken bij bevestiging van boomband

Overige bevindingen:

De houtwal aan de noordelijke zijde van het perceel kent een overwoekering van de reeds aanwezige Robinia pseudoacacia. Deze woekert en spreid zich uit over het grasland en ook de knip en scheerheg komt in het gedrang als deze niet wordt beheerd. Daarnaast is aan de noordwestelijke hoek een woekering van adelaarsvaren.

Figuur22 Woekering door Acacia in haagplantsoen

Figuur23: Woekering van de adelaarsvaren

4.4 Pompstation Breehei WML

Figuur 24

Oppervlakte en inrichting

Volgens de inrichtingsplannen van dit project gaat het om twee percelen, namelijk perceel NDW00 AC 302 (in voorgaande documentatie was dit nog perceel NDW00T624, maar is in de naamgeving veranderd), en het perceel NDW00T623. Ter vergemakkelijking worden de percelen enkel bij de nummers genoemd. Voor de compensatie is enkel het eerste perceel gebruikt, namelijk perceel 302

Het perceel 302 was vroeger een akkerperceel. De insteek van dit project is om deze twee percelen om te vormen naar een bos die men in het inrichtingsplan beschrijft als 'Zomereiken-berkenbos'.

Perceel 302

Er is een hoeveelheid van 0,2 ha nodig voor de compensatie. Het gehele perceel is 15.330 m². De oppervlakte komt overeen, maar de inrichting van het terrein is moeilijk terug te zien. Door het ontbreken van een duidelijk inrichtingsplan (tekening of iets dergelijks) van deze locatie is het moeilijk om te beoordelen wat is aangeplant en wat niet. Qua boomvormers staan er voornamelijk Ruwe berken die van formaat zijn. Verder zijn er diverse soorten aangetroffen, zoals de populier, linde, lijsterbes en eik, waarvan er vermoeden is dat dit meer een spontane ontwikkeling is.

Figuur 25 zaailing van een berk

In de aangeleverde documentatie wordt over een 1250m² geschreven dat niet werd aangeplant. Vermoedelijk is dit het gedeelte wat evenwijdig aan de naastgelegen weg is. Daarnaast is ook het meest zuidelijke deel is minder dicht begroeid. Hieronder in de figuur zijn deze plekken in het blauw aangegeven.

Figuur26: minder dicht begroeide delen van perceel 302. Bron: perceelloep.nl. Datum satellietfoto: 2023

Van de totale oppervlakte van 15.330 m² is er een oppervlakte niet aangeplant, namelijk 1.250 m². Er blijft nog 14.080 m² over. Hiervan is ongeveer 5.500 m² bebost (minimaal 60% kroonbedekking).

Met andere woorden; ongeveer 61 % is niet bebost.

Figuur 27

Beheer en kwaliteit

Hierover kunnen we moeilijk een uitspraak doen, gezien de aanwezige vegetatie eruitziet alsof het voornamelijk spontane ontwikkeling is. Er is mogelijk wel een hoeveelheid beplanting dat ingeboet dient te worden.

Overige bevindingen

De grassige vegetatie is vrij monotoon. Her en der staat een ontwikkeling van bramen.

4.5 Project Schinnen

Oppervlakte en inrichting:

Op de compensatie locatie is een grasland aanwezig. Het compensatieperceel maakt onderdeel uit van een groter perceel. In het veld is geen onderscheid waarneembaar tussen het beoogde kruiden- en faunarijk grasland en het grasland er omheen. Dit grasland eromheen is overigens ook onderdeel van NNL en heeft hetzelfde doeltype, Kruidenrijk- en faunarijk grasland.

Beheer en kwaliteit

Op het moment van het veldbezoek is het gehele perceel gemaaid. Daarmee is ook het kruiden- en faunarijk grasland in volledigheid gemaaid en afgevoerd. Het grasland bestaat uit een monotone grazige vegetatie van gestreepte witbol. Het grasland is relatief kruiden arm. Er zijn enkele soorten aangetroffen als: (zachte) ooievaarsbek, scherpe boterbloem, ridderzuring en vogelmuur. Buiten de perceelgrenzen is een zoom van overwegend braam aanwezig. Op basis van het veldbezoek kan niet worden beoordeeld of hier sprake is van het correct en volledig toepassen van het beoogde beheerdoeltype maar het perceel wordt in ieder geval beheerd als grasland met een maaibeheer cyclus.

Het pas beter bij een kruiden en faunarijk grasland dat er op elk moment altijd delen niet worden gemaaid. Overhoekjes, sinusmaaien, een dergelijke zou een logischer beheer zijn voor fauna dan op enig moment alles maaien en afvoeren. Dit fauna gerichte beheer was op het moment van inspectie niet toegepast.

4.6 VDL Nedcar

Oppervlakte en inrichting:

De natuurcompensatiepercelen bestaan uit delen bostype Haagbeuken en Essenbos goudgroen, kruidenrijk grasland goudgroen, kruidenrijk grasland geen goudgroen en hoogstam fruitgaard; geen goudgroen.

De beoordeling van deze gebieden kunnen we niet volledig doen, gezien de Geleenbeek, die dwars door het gebied stroomt ten tijde van het veldbezoek werd heringericht. Tijdens het veldbezoek was de volledige strook naast de Geleenbeek (zowel goudgroen als niet goudgroen kruidenrijk grasland) niet meer intact door grondverzet werkzaamheden. De Geleenbeek wordt hier heringericht. Hierdoor kunnen we dit ook niet beoordelen. Andere onderdelen werden bezocht en beoordeeld.

Onderstaande afbeelding geeft in het rood een indicatie weer, waar de werkzaamheden plaatsvonden.

Figuur 28: werkzaamheden tijdens veldbezoek in rood.

Figuur 29: herinrichting Geleenbeek ten tijde van veldbezoek.

De aannemer die tijdens het veldbezoek aan het werk was, heeft hier enkele bouwketen geplaatst en plaatselijke voorziening voor opslag en parkeerplaats. Deze beperkt zich tot de rand van goudgroen grasland. Hierachter situeert zich een kruidenrijk grasland (goudgroen). Dit gedeelte voldoet aan de kwalitatieve verplichting. Hieronder een foto van het grasland en rechts ervan een indicatie waar de bepaalde foto genomen is.

Figuur 30: gedeelte goudgroen kruidenrijk grasland achter de opstelling van de aannemer.

Figuur 31: oranje stip = locatie

Figuur 32: aangeplante laan met voornamelijk zomereiken (dit situeert zich in het compensatiegedeelte "Haagbeuken essenbos goudgroen").

Figuur 33: oranje stip = locatie

Figuur 34: bosplantsoen
Aanwezigheid van bosplantsoen. Dit is aangelegd cf. het inrichtingsplan.

Figuur 35: oranje stip = locatie

Figuur 36: kruidenrijk grasland "pad" tussen het bosplantsoen door met her en der een aangeplante boom.

Aanplant van bosplantsoen en verschillende bomen is aanwezig en aangebracht op de locaties. Dit is conform het inrichtingsplan aangebracht.

Hoogstamfruitgaard (niet goudgroen) is aanwezig. Bijhorende elementen zoals de boompalen en boombanden zijn daarnaast ook aanwezig en in goede conditie.

Niet goudgroen kruidenrijk grasland is tijdens het veldbezoek gemaaid en het maaisel ligt klaar voor afgevoerd te worden. Het maaisel zelf bevat vrij weinig variatie.

Figuur 37: oranje stip = locatie

Figuur 38: oranje stip = locatie

Figuur 39: oranje stip = locatie

Beheer en kwaliteit

Wat betreft het aangeplante plantsoen mag er het een en ander worden ingeboet. Schatting dat ca. 30% is uitgevallen van het bosplantsoen. De aanplantmaat werd in het inrichtingsplan omschreven als 30-40. Dit is een kleine aanplantmaat. Gezien het feit dat het bosplantsoen voornamelijk door een grassige vegetatie wordt omsingeld, is het moeilijk om te zien waar het bosplantsoen hier al reeds bovenuit is gegroeid of dat de beplanting uitgevallen is.

Figuur 40: Boven de grassige vegetatie komen her en der een plukje loof uit.

Het gedeelte bosaanplant ten oosten van de Geleenbeek is vele malen ruiger als het westelijk gedeelte. Twijfel over het succesvol aanslaan van het bosplantsoen maat 30-40 in dit oostelijk deel is reëel en uitvalpercentage wordt in het geheel ook hoger geschat.

De bomen in dit gebied zijn niet allemaal aangeslagen. Het gaat over de verschillende eiken in het plangebied die aangeplant zijn als laan. Maar ook de solitaire of bomen in groep staan niet allemaal er goed bij. Schatting is dat 20% uitgevallen is of niet vitaal.

Figuur 41: Uitval van diverse bomen

Ten oosten van de Geleenbeek boom aangetroffen die ogenschijnlijk niet is aangeplant. Mogelijk is deze ook ten behoeve van de werkzaamheden aan de Geleenbeek uit de grond gehaald en hier geplaatst.

Figuur 42

Overige bevindingen:

De boomverankering is niet uniform. De ene boom heeft geen verankering meer. Andere bomen zijn bevestigd met boomband en de andere met juteband. Diverse boompalen zijn al afgebroken of niet meer aanwezig.

Figuur 43: boomverankering

4.6.1 NC Nieuwstadt

Er geldt een inspanningsverplichting om 6,45 ha uiterlijk 31 december 2026 te realiseren. Inmiddels is 0.94 ha gerealiseerd. Namelijk de percelen NST02-G-163, NST02-G-777 en NST02-G-785. Dit wil zeggen dat nog 5.51 ha voor de 31-12-'26 gerealiseerd moet worden. Dat is ook het restant van de wettelijke natuurcompensatie opgave door provincie vanuit uitbreiding VDL Nedcar.

Onderstaande richten we ons op het reeds gerealiseerde gedeelte van 0.94 ha.

Inrichting

Door het ontbreken van specifieke inrichtingsplannen, kunnen we niet controleren op hoe het is aangeplant. Denk hierbij aan het controleren van de plantafstanden, sortiment, etc. Wat we wel kunnen controleren is of het bosplantsoen, struweel en gras- en klavermengsel is aangebracht en of hier uitval van is.

Zoals in het veld is opgenomen, kloppen de inrichtingsmaatregelen en komen overeen met het beschikbaar gestelde kaartmateriaal. De vierkante meters zoals op de inrichtingskaart is weergegeven zijn zo ook in het veld aanwezig. Echter variaties in plantdichtheden sortiment in aanplant vakken en dergelijk kan niet worden herleid en dus ook niet gecontroleerd.

Figuur 44: gras en klaver, cf. inrichtingsplannen

Figuur 45: vochtige standplaats

Beheer en kwaliteit

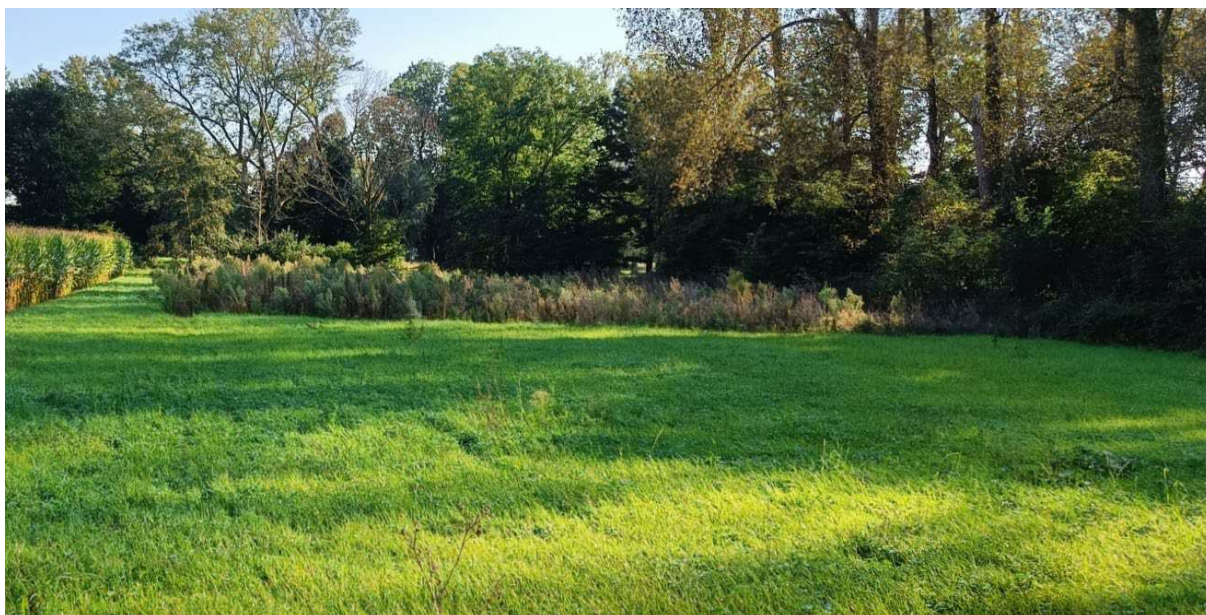
Op de projectlocatie kunnen we het groen onderverdelen in drie stukken, namelijk;

- Bosplantsoen
- Struweel
- Gras- klavermengsel

Qua beheer kunnen we ten tijde van dit veldbezoek nog niet veel vinden, gezien het bosplantsoen en struweel vrij recent is aangeplant. Het plantgoed en zaaimengsel heeft één groeiseizoen nu net meegemaakt en in afgelopen zomer hebben we geen enorme droogte meegemaakt. Hierdoor is de uitval gering en wordt het geschat op 5%-10%.

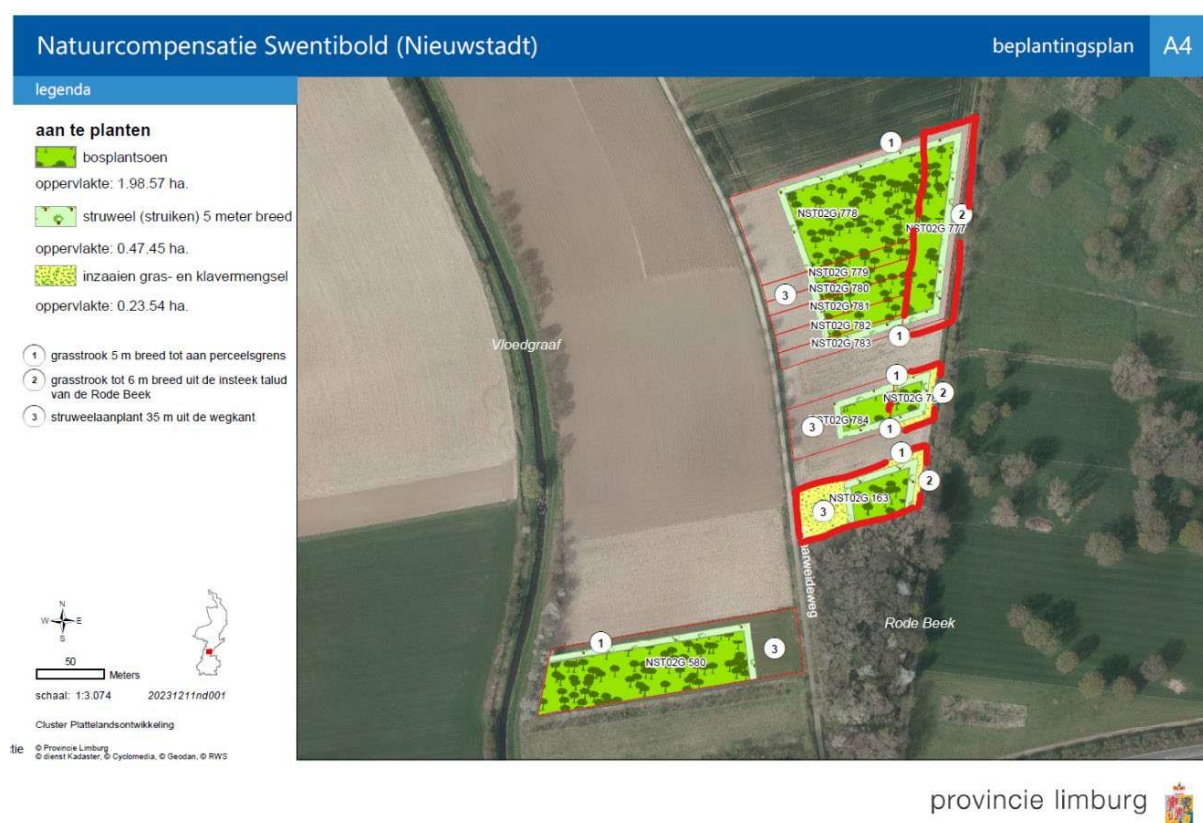
Overige bevindingen

Op de percelen NST02G 163 en perceel NST02G-785 is de grond enorm vochtig. Het advies is om hier rekening mee te houden met mogelijke uitval van het plantsoen door de grondwaterstand en de concurrerende werking van de wilgvegetatie (opschot uit zaadval van omliggende wilgenbeplanting) die hier de overhand zal nemen.

Figuur 46 perceel NST02G 163, met op de voorgrond gras- en klavermengsel ingezaaid en het achterliggende deel bosplantsoen en struweel

Op perceel NST02G 777 is een grasstrook van 6m behouden die evenwijdig aan de naastgelegen Rode beek loopt. Dit wordt niet onderverdeeld in een natuurtipe. Het gaat om een lengte van 244m waarbij we op een totale oppervlakte uitkomen van 0.15 ha die niet is meegerekend in de 0,94 hectare wettelijke compensatie.

5 Conclusie

In dit hoofdstuk wordt per projectgebied beschreven wat de conclusie is en wat de aandachtspunten zijn.

5.1 Buitenring Parkstad

De 146,96 hectare natuurcompensatie maatregelen zijn aangelegd alleen voor een deel niet op inrichting en kwaliteit te controleren en zo mogelijk ook al vervallen. Een exacte oppervlakte kon niet worden bepaald maar van circa 50% van de percelen was sprake van ogenschijnlijk achterstallig of geen beheer sinds de realisatie en inrichting. Er zijn uitdagingen wat betreft het beheer en de monitoring hiervan wat betreft de natuurcompensatie percelen. Wij adviseren om kortere lijntjes te houden met de aannemer/beheerder van de betreffende percelen en aanvullend hierop het opstellen en/of uitbreiden van gedetailleerde beheerplannen die specifiek inspelen op de huidige ecologische omstandigheden en uitdagingen van elk perceel.

Daarnaast adviseren wij om een monitoringsprogramma toe te gaan passen om de ecologische ontwikkelingen nauwkeurig te volgen en tijdig bij te sturen waar nodig.

Concreet:

De natuurcompensatiepercelen bij de Buitenring Parkstad Limburg leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud en de versterking van de regionale biodiversiteit. Echter is slecht en/of geen beheer van de compensatiepercelen bij +/- 50% van de 146,96 hectare compensatiemaatregelen aangetroffen. Hierdoor zal op lange termijn het nagestreefde doel voor natuurinrichting natuurnetwerk en leefgebied compensatie niet worden behaald. Ondanks de uitdagingen en afwijkingen van het inrichtingsplan, zijn de ecologische voordelen duidelijk zichtbaar. De vraag is of dit volstaat aan de gewenste natuurdoeltypen en de kwaliteit van het leefgebied voor doelsoorten hiermee behaald worden. Door het uitbreiden van beheerplannen, communicatie hiervan en aanvullende monitoring, kan de effectiviteit van de percelen verder worden verhoogd, waardoor de lange termijn doelen voor natuurcompensatie beter kunnen worden bereikt en geborgd.

5.2 Boscompensatie Canon

De vereiste compensatie van 2.5 hectare bos en 156 bomen is omgezet naar 2.66 ha bos aanplant. De aangetroffen inrichting komt hiermee overeen. Er is gekozen voor een aanplant van bosplantsoen, te midden van een met graan ingezaaide akker. De vormen van het aangeplante plantsoen kent een sierlijke vorm (S-vorm aan de oostelijke zijde). Dit heeft het doel om een gevarieerde bosontwikkeling te genereren. Door een afwisseling van zonrijk en minder zonrijkere onderdelen. Dit zal pas zijn vruchten afwerpen als het bosplantsoen meer volwassen is als dat het op het moment van bezoek is.

Verdere controle is noodzakelijk binnen de komende jaren om te garanderen dat het gewenste resultaat wordt behaald.

5.3 Natuurbegraafplaats Mookerheide

Wat betreft de omvorming van een agrarisch perceel tot natuur van 1,15 ha aan de Zevendalseweg in Plasmolen, kunnen we stellen dat het gehele perceel er in het algemeen goed bij ligt. Belangrijk aandachtspunten zijn de volgende:

- Beschrijving van het gewenste type “Kruiden- en faunarijke akker” terwijl in het veld een “Kruidenrijk- en faunarijke grasland” aanwezig is.
 - o VRAAG: is deze afwijking misschien besproken met beheerder? Of is dit verschil in soort grasland aanvaardbaar?

- Aandachtspunt voor beheer: diverse woekeringen van enerzijds een boomvormers als ook kruidachtige beplanting. Wanneer niet beheerd zullen ze het gewenste beeld overnemen (knip- en scheerheg en het grasland verdwijnt bij uitblijven van beheeringrepen).

5.4 Pompstation Breehei WML

Gewenst beeld is een bos op de compensatielocatie. Er is een mogelijkheid dat er aangeplant is, maar dat er veel uitval is geweest en de inboet hiervan is uitgebleven. Er is daarnaast een compensatieverplichting van 0.2 ha. Deze oppervlakte voldoet aan wat er in het veld is aangetroffen.

Daarnaast is er sprake van natuurlijke ontwikkeling en ontstaan van een divers gebied. Er is sprake van een ruigteveld/ diverse grassige vegetatie aan de voor- en achterzijde van het terrein. Het midden van het terrein kent diverse boomvormers (voornamelijk berk) die zorgen voor schaduw. Dit genereert op zijn beurt weer een diversiteit in het projectgebied. De vorming van enkele braam ruigten zorgt ook voor veel broed- en schuilmogelijkheden.

Concreet: het perceel voldoet aan het gewenste beeld.

5.5 Project Schinnen

De onderstaande afbeelding geeft weer welk deel als type “Kruidenrijk- en faunarijk grasland” moet voldoen. Bij het veldbezoek bleek dat het volledige perceel (inclusief perceel 4505 + 4504 + 3537) gemaaid was en het vrijgekomen maaisel was afgevoerd.

De beheeringreep voldoet aan een kruidenrijk grasland. Echter kunnen we stellen dat er nu geen zaadopslag in de directe omgeving is. Er zijn ogenschijnlijk geen faunamaatregelen toegepast zoals sinus maaien en het over laten staan van hoeken en randen maaisel als dekking en overwintering voor diverse faunasoorten.

Figuur 47: indicatieve schets van het gedeelte kwalitatieve verplichting in het groen wat tijdens het veldbezoek is gemaaid.

5.6 VDL Nedcar

De door VDL Nedcar te realiseren compensatiemaatregelen zijn gerealiseerd en aanwezig conform inrichtingsplan. Door werkzaamheden die aan de Geleenbeek plaatsvinden, kan men het gebied niet in zijn volledigheid beoordelen.

Betreft het bosplantsoen dat overwoekerd wordt door de grazige vegetatie; hier is ongeveer 30% of meer uitgevallen. Advies is om de inboet te voorzien van een grotere plantmaat dan zoals is aangelegd. Deze beplanting zal minder snel overwoekerd worden door de grazige vegetatie en heeft hierdoor meer kans op aanslaan.

Het afwerkingsniveau van de gerealiseerde aanplant is niet hoogwaardig. Verschillend materiaalgebruik voor bijvoorbeeld de boomverankering. Het gebied behoeft extra aandacht in de afwikkeling en herstel naar aanleiding van de Geleenbeek werkzaamheden.

Na oplevering van de Geleenbeek herinrichting is het van belang dat men ofwel de situatie herstelt en bijwerkt en controleren of de gewenste oppervlakte kruidenrijk grasland voldoet of dat er nog meer oppervlakte hersteld moet worden. Mogelijk dat hier aanvullende afspraken zijn gemaakt tussen het waterschap en de provincie, in dat geval hebben wij hiervan geen beschikking gehad ten tijde van de veldinspectie en hebben we dit niet mee kunnen nemen in onze beoordeling. Indien er wettelijke compensatie permanent is vervallen door de

werkzaamheden aan de beek dan kan er mogelijk een nog extra in te vullen rest compensatieopgave open komen te staan.

Daarnaast is voor de eerste door de provincie gerealiseerde deel van de verplichte taakstelling (2024 aangelegd) betreffende de percelen in Nieuwstadt een monitoring aanbevolen om te controleren of het plantsoen zich naar wens ontwikkeld en eventueel bij te sturen waar nodig i.v.m. de hoge grondwaterstanden en de gewenste soorten die hier tot stand komen. De beoogde ontwikkeling van de eerste oppervlakte is correct en conform inrichtingsplan uitgevoerd. Delen van het perceel langs de beek waren buitengewoon nat en er is wel al een uitval van circa 10% van het plantgoed waarneembaar.

6 Aandachtspunten

Bij ieder project dat bij deze opdracht hoort, zijn er aandachtspunten en ieder project heeft zijn eigen uitdagingen. Echter zijn er een overkoepelende aandachtspunten die gelden voor ieder project, namelijk:

1. Uniforme plannen en centrale registratie

Streef een uniforme opzet en aanpak van inrichting en beheerplannen na en leg de detailplannen ook goed vast in het systeem van de provincie. Nu was het vaak zoeken en puzzelen om alle plannen bij elkaar te krijgen en buiten te kunnen lokaliseren en beoordelen. Ook wijzigingen n.a.v. de plannen goed vastleggen in hetzelfde systeem zorgt voor een concretere en specifiekere mogelijkheid om plannen te kunnen monitoren en controleren in de jaren na oplevering. Stel hierbij ook gedetailleerde en locatie-specifieke beheerplannen op die rekening houden met de locatie specifieke ecologische omstandigheden en uitdagingen van elk perceel. Dit moet inhouden dat er duidelijke richtlijnen zijn voor regulier onderhoud, zoals maaien, begrazing en bestrijding van invasieve soorten.

2. Regelmatige monitoring en evaluatie

Er zijn nu 3 controle momenten bepaald in de periode van 10 jaar waarna de overeenkomst vervalt en de provincie geen verantwoordelijkheid meer heeft op naleving van de compensatieopgave. Door hierbij uniforme en concrete plannen en doelen te beoordelen kan de ontwikkeling beter worden gecontroleerd en bijgestuurd. Nu zijn er in de beoordeling in de dossier controle documenten bekeken waar enkel beoordeeld werd of iets aanwezig was met niet veel meer dan een ja of nee als antwoord. Dit zijn zeer beperkte controles op basis waarvan weinig tot niks kan worden ondernomen om iets te verbeteren of bij te sturen. Implementeer een concreet en systematisch monitoringsprogramma om ecologische veranderingen nauwkeuriger te kunnen volgen in de 3 en of meer / minder controle momenten. Gebruik de gegevens uit deze monitoring om beheerstrategieën bij te stellen en waar nodig corrigerende maatregelen te nemen of op te leggen.

3. Samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties:

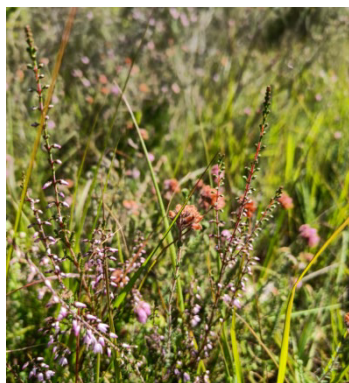
Bevorder samenwerking met lokale gemeenschappen en (natuur)organisaties om de uitvoering en het beheer van de natuurcompensatiepercelen te ondersteunen. Dit kan leiden tot een grotere betrokkenheid, gedeelde verantwoordelijkheid en toegang tot extra kennis en middelen.

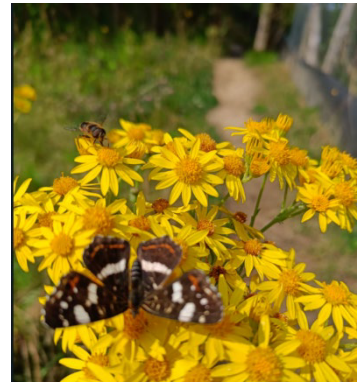
4. Flexibiliteit en afweging

Pas een aanpasbare en adaptieve management benadering toe voor controle en beheer en bijsturing van de compensatieopgaven die ruimte biedt voor aanpassingen in de inrichtings- en beheerplannen op basis van feedback uit monitoring en veranderende ecologische omstandigheden. Dit zorgt ervoor dat de beheerstrategieën dynamisch en responsief blijven. Dit kan ook prima in de 10 jaar periode waarin momenteel 3 controle momenten zijn voorzien.

7 Foto bijlagen

7.1 Buitenring Parkstad Limburg

7.2 Canon Venlo

7.3 Natuurbegraafplaats Mookerheide

7.4 Pompstation Breehei WML

7.5 Project Schinnen

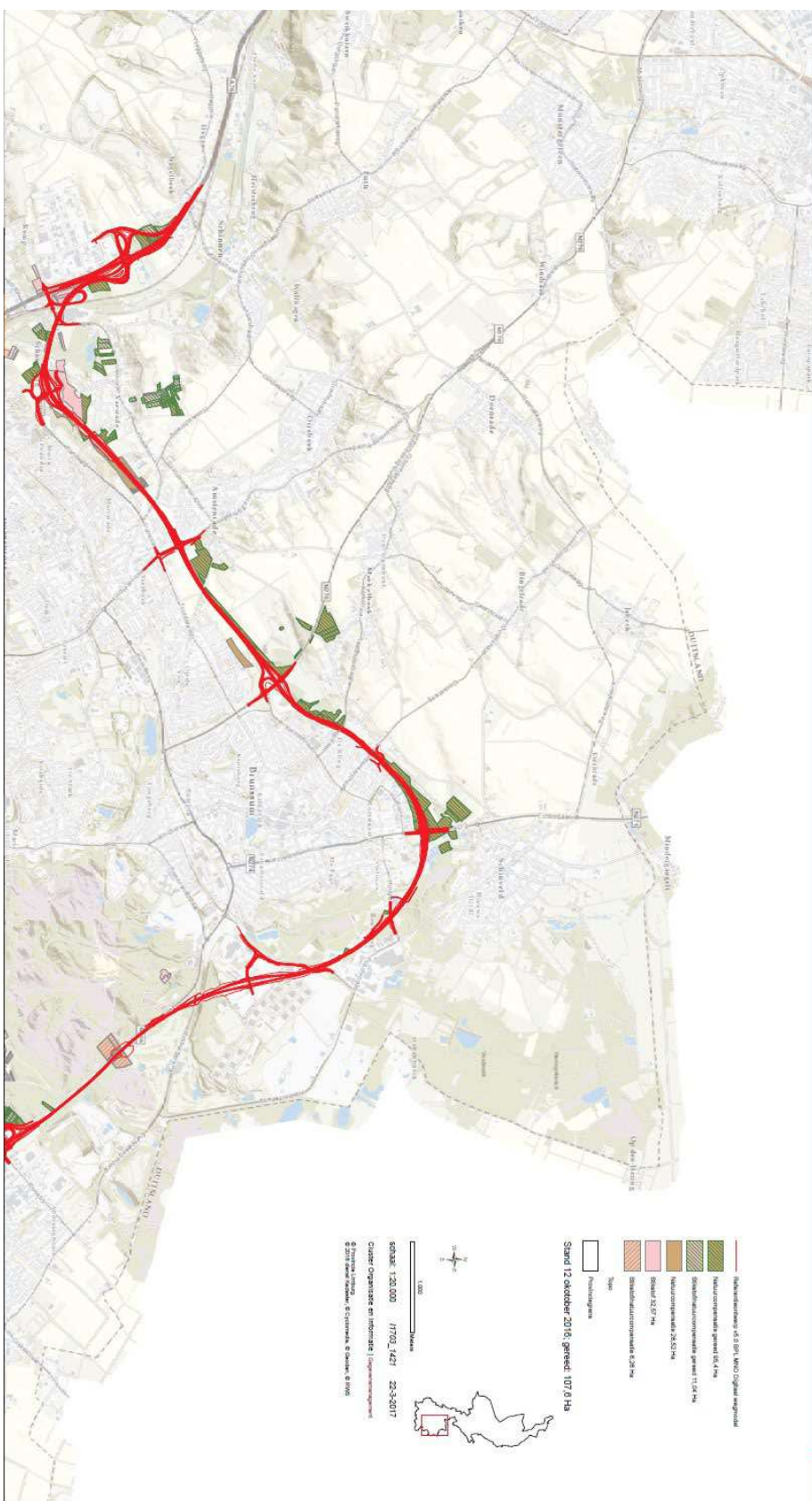

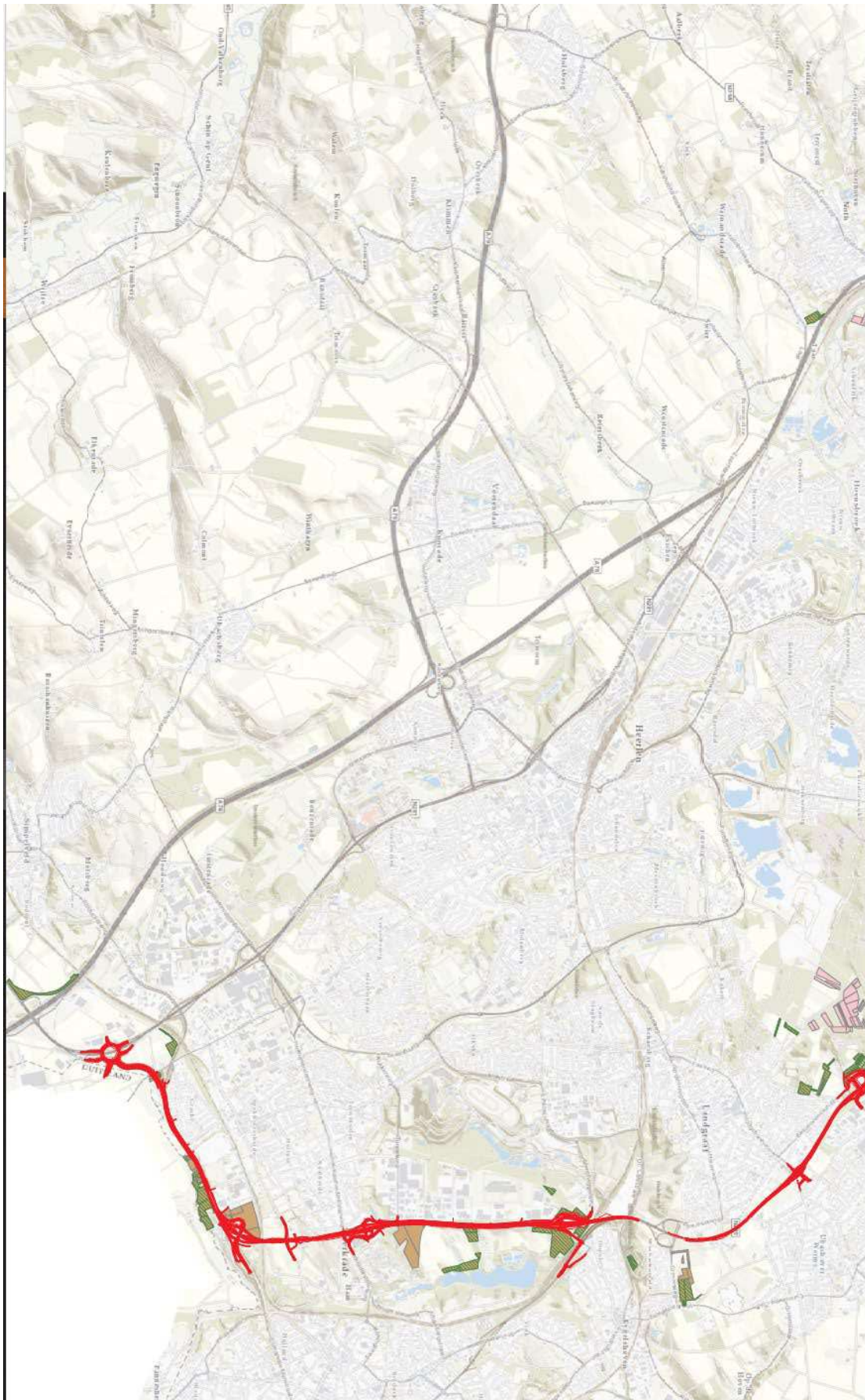
7.6 VDL Nedcar

8 Bijlage BPL kaart compensatiegebieden

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

Wegen

Geotechniek

Milieu

Geodesie

Water

Ruimtelijke ontwikkeling

Landschap

Archeologie

Ecologie

Controlecommissie van Provinciale Staten

Clustercode NW
Ons kenmerk DOC-00750238
Bijlage(n)

Uw kenmerk -
Maastricht 25 februari 2025
Verzonden 25 februari 2025

Onderwerp

Bestuurlijke reactie op het conceptrapport van het onderzoek naar kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg

Geachte leden van de Controlecommissie,

Met bijzondere interesse hebben wij kennisgenomen van het conceptrapport inzake het door de Statenonderzoeker uitgevoerde onderzoek naar de kwaliteit van uitgevoerde natuurcompensatie en de in dit rapport geformuleerde conclusies en aanbevelingen. Wij maken graag gebruik van de gelegenheid een reactie te geven op dit onderzoek. In deze brief gaan wij puntsgewijs in op de aanbevelingen die worden gedaan. Voorafgaand geven wij een algemene reactie.

Algemeen

In het onderzoek is de vraag beantwoord of de natuurcompensatie die de provincie Limburg uitvoert of laat uitvoeren bij de aanleg van fysieke projecten voldoet aan hetgeen in de planfase is vastgesteld. Allereerst stellen we vast dat er bij het onderzoek grondig te werk is gegaan en dat er ook in het veld is bekeken of de uitgevoerde natuurcompensatie-projecten aan de eisen voldoen. Het uitgevoerde onderzoek levert voor ons belangrijke inzichten op ten aanzien van de toepassing van het instrumentarium voor natuurcompensatie. Door ons college is reeds ingezet op verbetering van de uitvoering natuurcompensatie. Dat neemt niet weg dat wij de ernst van de uitkomsten onderkennen.

Ons college onderschrijft de algemene conclusie in het onderzoek: dat de Provincie Limburg projecten die natuurgebieden aantasten zoveel mogelijk probeert te voorkomen en dat er wanneer desondanks toestemming werd verleend, er in praktisch alle gevallen aandacht was voor het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten van het project op de natuur. Ondanks dit uitgangspunt is in het onderzoek gebleken dat er in Limburg sprake is van beperkt zicht op de naleving van de uitvoering van de overeengekomen natuurcompensatie omdat de uitvoering onvoldoende wordt gemonitord. Daarbij is er niet alleen sprake van beperkt zicht maar ook van het niet altijd goed en volledig uitvoeren van de overeengekomen natuurcompensatie. Ook zijn er belangrijke tekortkomingen in het beheer

geconstateerd. Deze uitkomsten hebben ons college doordrongen van de noodzaak om scherper toe te zien op het naleven van natuurcompensatie-verplichtingen.

Wij zien daarbij ook aanleiding om de provinciale inzet op inrichting, beheer, controle en toezicht te versterken. Wij maken inzichtelijk welke menskracht en middelen nodig zijn om uitvoering te geven aan de taken op het vlak van natuurcompensatie.

Daarnaast willen we verbeteringen aanbrengen in de interne processen door rollen, taken en verantwoordelijk beter te beleggen in de organisatie. Daarmee willen we borgen dat het instrument natuurcompensatie op een correcte wijze wordt toegepast.

Wij willen onduidelijkheden over locaties, oppervlaktes, natuurdoelen en termijnen wegnemen en meer transparantie bewerkstelligen door de informatievoorziening naar provinciale staten te versterken en de openbare informatie over natuurcompensatie beter te ontsluiten.

Het veldonderzoek leverde een aandachtspunt op ten aanzien van de samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties om de uitvoering en het beheer van de natuurcompensatiepercelen te ondersteunen. Dit kan leiden tot een grotere betrokkenheid, gedeelde verantwoordelijkheid en toegang tot extra kennis en middelen. Wij betrekken dit aandachtspunt graag bij het verder vormgeven aan het participatiebeleid waar het gaat om projecten waarvan de provincie zelf (mede)initiatiefnemer is.

Het veldonderzoek leverde een aandachtspunt op ten aanzien van de toepassing van een aanpasbare en adaptieve managementbenadering die ruimte biedt voor aanpassingen in de inrichtings- en beheerplannen op basis van feedback uit monitoring en veranderende ecologische omstandigheden. Wij betrekken dit aandachtspunt bij het verder vormgeven van het toezicht op het beheer van natuurcompensatiepercelen. Bijstelling van het beheer vindt met de huidige werkwijze al regelmatig plaats, er is echter zeker ruimte voor verbetering.

Puntsgewijze reactie op conclusies en aanbevelingen

De Controlecommissie (CC) heeft haar bevindingen verwerkt in onderstaande aanbevelingen.

Regelgeving en beleid

Aanbeveling CC:

Verbeter de regelgeving op het gebied van eindcontrole, het stellen van termijnen en handhavinginstrumenten.

Reactie GS:

Wij gaan na op welke wijze de regelgeving kan worden verduidelijkt. Voorstellen hiertoe zullen in de eerstvolgende herziening van de Omgevingsverordening aan Provinciale Staten worden voorgelegd. We zullen daarnaast de regels die van toepassing zijn scherper vertalen in natuurcompensatie-overeenkomsten bij nieuwe projecten.

Beheer

Aanbevelingen CC:

1. Ontwikkel gedetailleerde en op de locatie afgestemde beheerplannen, waarin duidelijke richtlijnen zijn opgenomen voor regulier onderhoud (maaien, begrazing en bestrijden invasieve soorten).

2. Laat verantwoordelijke medewerkers in de uitvoering natuurcompensatieprojecten van begin tot eind volgen, zodat niet alleen de realisatie is geborgd, maar ook het beheer. Op die wijze wordt meer zekerheid verkregen of de nieuw aangelegde natuur voldoende kwaliteit heeft en of die natuur intact zal blijven.
3. Leg verantwoordelijkheden beter vast in procesbeschrijvingen, zodat altijd duidelijk is welk cluster verantwoordelijk is.

Reactie GS:

Wij zien ruimte voor verbetering van de compensatieplannen en versterking van het toezicht op de realisatie daarvan. Daarvoor zullen wij de criteria voor het opstellen van het compensatieplan (artikel 8 van bijlage IX van de Omgevingsverordening) tegen het licht houden en aanscherpingen bij de eerstvolgende herziening van de Omgevingsverordening en voorleggen aan Provinciale Staten. Daarnaast willen we verbeteringen aanbrengen in de interne processen door rollen, taken en verantwoordelijk beter te beleggen in de organisatie. De eventuele financiële consequenties brengen wij nader in beeld en leggen deze terug bij Provinciale Staten in de begrotingscyclus.

Termijnen waarbinnen natuurcompensatie wordt uitgevoerd en controles plaatsvinden

Aanbevelingen CC:

1. Neem in de natuurcompensatie-overeenkomsten specifieke controledata op en zorg ervoor dat er op die data ook grondige controles plaatsvinden.
2. Volg de nakoming van contracten dwingender en spreek initiatiefnemers op tijd aan.

Reactie GS:

Concrete controledata kunnen niet worden opgenomen in de natuurcompensatie-overeenkomsten omdat er bij het opstellen van de overeenkomsten nog onduidelijkheid is over het verloop van de ruimtelijke procedure. Wij zien wel mogelijkheden om in de natuurcompensatie-overeenkomsten de controletermijnen op te nemen die gelden na voltooiing van de planologische procedure. Overigens worden door ons reeds concrete controledata vastgelegd na de verplichte melding door de initiatiefnemer van de voltooiing van de compensatie.

Voorliggend onderzoek heeft ons ervan doordrongen dat het noodzakelijk is om de uitvoering van de natuurcompensatie-overeenkomsten beter te monitoren zodat tijdig kan worden ingegrepen en worden bijgestuurd.

Tijdigheid van controles

Aanbeveling:

Voer een strak beleid bij planning en uitvoering van controles. Houd dit ook bij zodat het overzicht bij alle betrokken medewerkers beschikbaar is.

Reactie GS:

Wij zijn voornemens om de uitvoering van controles prioriteit te geven en hierbij de termijnen in de overeenkomsten leidend te laten zijn.

Aanwezigheid inrichtingsplannen en kaartmateriaal

Aanbeveling:

Besteed meer aandacht aan onderbouwing van de te compenseren oppervlakte, het kaartmateriaal en afspraken over uitvoering.

Reactie GS:

Met duidelijke richtlijnen voor het inrichtings- en beheerplan en het vastleggen van procesafspraken (zie aanbeveling 2 Beheer) wordt invulling gegeven aan de aanbeveling van de CC.

Wij zijn voornemens om een transparant en actueel overzicht van natuurcompensatieverplichtingen en de voortgang van de realisatie toegankelijk te maken via de provinciale website met een kaartviewer.

Informatie-uitwisseling Gedeputeerde Staten – Provinciale Staten

Aanbeveling:

1. Laat Gedeputeerde Staten elk jaar een overzicht geven van de stand van zaken bij natuurcompensatieprojecten. Bespreek hierbij organisatorische aspecten, risico's, knelpunten en een overzicht van de voortgang van projecten en eventuele bijsturing. Dit zou een onderwerp kunnen zijn in de reguliere P&C cyclus, maar er kan ook apart aan Provinciale Staten worden gerapporteerd.

2. Zorg ervoor dat vanaf nu een openbaar toegankelijk overzicht wordt bijgehouden van compensatiegebieden met de stand van zaken.

Reactie GS:

Wij willen de informatievoorziening richting Provinciale Staten verbeteren door voor natuurcompensatie een indicator te ontwikkelen en deze toe te voegen aan het indicatorenplan in het kader van de P&C-cyclus. Overigens worden PS bij majeure provinciale projecten reeds door ons geïnformeerd over de stand van zaken over de realisatie van natuurcompensatie. Informatie over natuurcompensatie-gebieden is openbaar. Wij bezien de mogelijkheden om deze beter te ontsluiten.

Handhaving bij financiële compensatie

Aanbeveling CC:

Bouw dezelfde controlefrequentie in voor natuurcompensatieprojecten die de provincie zelf uitvoert als bij natuurcompensatieprojecten die de provincie Limburg laat uitvoeren. Creëer duidelijkheid wie deze controles uitvoert (centraal aanspreekpunt).

Reactie GS:

Bij het beschrijven en vastleggen van procesafspraken ten aanzien van de uitvoering van natuurcompensatie wordt eveneens meegenomen op welke wijze wij de controle kunnen gaan uitvoeren bij natuurcompensatieprojecten die de Provincie zelf uitvoert. Hierbij hanteren wij dezelfde controlefrequentie.

Ambtelijke afhandeling zonder raadpleging van GS of PS

Aanbeveling:

Majeure wijzigingen van compensatie overeenkomsten dienen altijd, in elk geval, voorgelegd te worden aan Gedeputeerde Staten. Zij kunnen dan beslissen of Provinciale Staten hierbij betrokken dienen te worden.

Reactie GS:

Op grond van het Mandaatbesluit geldt dat besluiten in mandaat kunnen genomen wanneer het onderwerp van de overeenkomst valt binnen het taakveld van het cluster, het onderwerp niet politiek gevoelig ligt en binnen een periode van 4 jaar kan worden afgehandeld. Het Mandaatbesluit geeft hiermee voldoende handvatten voor de afweging of het aangewezen is om een besluit aan het college van GS voor te leggen.

Implementatie van de aanbevelingen uit dit onderzoek

Aanbeveling:

Geef de opdracht aan GS om een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht aan PS te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Reactie GS:

Wij zullen PS, een jaar na de behandeling van het voorliggend rapport, informeren over de wijze waarop wij zijn omgegaan met de aanbevelingen van de controlecommissie.

Informeren burgers

Aanbeveling CC:

Reserveer een deel van de provinciale website voor informatie over natuurcompensatie.

Reactie GS:

Zoals wij hierboven hebben aangegeven werken we aan een openbaar toegankelijk overzicht van natuurcompensatieprojecten.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

provincie limburg

Aan het College van Gedeputeerde Staten

i.a. leden Controlecommissie

i.a. Algemeen directeur, de heer D.F. Timmer

Griffie

Behandeld

E.G.A. Bodewitz

Telefoon

06-46217352

Email

ega.bodewitz@prvlimburg.nl

Maastricht

Bijlage(n)

geen

Verzonden

18-03-2025

Onderwerp

Nawoord van de Controlecommissie op de bestuurlijke reactie op het conceptrapport van het onderzoek naar kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

In de onderzoeksagenda 2023 was 'kwaliteit van de uitgevoerde natuurcompensatie bij aanleg van fysieke projecten' een onderzoeksthema. Aanvankelijk was het de bedoeling niet alleen te kijken naar natuurcompensatieprojecten, maar ook te focussen op beleid, visie en toekomstperspectief. Dit onderzoek zou volledig worden uitbesteed aan een externe partij. In verband met hoge kosten is in de Controlecommissie van 24 november 2023 besloten de onderzoeksopzet aan te passen en meer te focussen op de natuurcompensatieprojecten zelf. Het dossieronderzoek is uitgevoerd door de Statenonderzoeker en Geonius is ingeschakeld voor het veldonderzoek; kosten hiervan waren aanzienlijk lager.

De Controlecommissie dankt het College van Gedeputeerde Staten voor haar reactie d.d. 25 februari 2025 (DOC-00750238) op het onderzoek naar kwaliteit uitgevoerde natuurcompensatie in Limburg.

De Controlecommissie is verheugd te lezen dat het college reeds heeft ingezet op verbetering van de uitvoering van natuurcompensatie en dat zij de ernst van de uitkomsten van het onderzoek onderkent. Een beter zicht op de naleving van de uitvoering van natuurcompensatie en het goed en volledig uitvoeren van de overeengekomen natuurcompensatie zal leiden tot verhoging van de kwaliteit van uitgevoerde natuurcompensatieprojecten.

Het college onderkent tevens dat er sprake is van tekortkomingen in het beheer, maar is doordrongen van de noodzaak het beheer aan te scherpen zodat natuurcompensatieverplichtingen ook uitgevoerd worden conform afspraak. De Controlecommissie vindt het goed dat het college hiertoe inzet op versterking van de provinciale inzet op inrichting, beheer, controle en toezicht. Het streven van het college om verbetering aan te brengen in de interne processen door rollen, taken en verantwoordelijkheden beter te beleggen in de organisatie past hierbij.

Met tevredenheid constateert de Controlecommissie dat het college onduidelijkheden over locaties, oppervlaktes, natuurdoelen en termijnen weg wil nemen en dat het college de informatievoorziening naar Provinciale Staten wil versterken en de openbare informatie over natuurcompensatie beter wil ontsluiten.

GS constateert dat in het veldonderzoek aandacht is besteed aan samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties om de uitvoering en het beheer van natuurcompensatiepercelen te ondersteunen om op die wijze een grotere betrokkenheid te creëren met een gedeelde verantwoordelijkheid en toegang tot extra kennis en middelen. De Controlecommissie onderstreept het belang hiervan.

Kijkend naar de reactie van het college op de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek is de Controlecommissie verheugd dat het college duidelijk aangeeft hoe het opvolgen van aanbevelingen vorm wordt gegeven. Belangrijke opmerkingen die het college hierover heeft gemaakt zijn hieronder weergegeven.

- Verduidelijken van regelgeving;
- Aanbevelingen meenemen bij de eerstvolgende herziening van de Omgevingsverordening;
- Criteria tegen het licht houden en aanscherpingen doorvoeren bij de herziening van de Omgevingsverordening ter verbetering van compensatieplannen (artikel 8 bijlage IX van de Omgevingsverordening);
- Verbetering interne processen door rollen, taken en verantwoordelijkheid beter te beleggen in de organisatie;
- In de natuurcompensatie-overeenkomsten controletermijnen opnemen;
- Een transparant en actueel overzicht van natuurcompensatieverplichtingen en de voortgang van de realisatie toegankelijk maken via de provinciale website met een kaartviewer;
- Verbetering informatievoorziening aan Provinciale Staten door een indicator te ontwikkelen die wordt toegevoegd aan het indicatorenplan in het kader van de P&C cyclus;
- Vastleggen van procesafspraken ten aanzien van de uitvoering van natuurcompensatie en op welke wijze controles worden uitgevoerd zowel bij projecten die de provincie Limburg laat uitvoeren als bij projecten die de provincie Limburg zelf uitvoert;
- Het college zal Provinciale Staten een jaar na de behandeling van het rapport informeren over de wijze waarop het college is omgegaan met de aanbevelingen van de Controlecommissie;
- Net als de Provincie Noord-Brabant werkt het college aan een openbaar toegankelijk overzicht van natuurcompensatieprojecten.

Tot slot wil de Controlecommissie het college van Gedeputeerde Staten danken voor het onderschrijven van de conclusies van het onderzoek en wensen het college succes bij het implementeren van de aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,

D.M.L. Weesepeel
commissiegriffier Controlecommissie

M.T. Bosch
voorzitter Controlecommissie

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heeg)